

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Studie revitalizace území parku lázní Kyselka
Diplomová práce**

Autor práce: Bc. Veronika Ehlichová

Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Jan Vaněk, CSc.

© 2015 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Studie revitalizace území parku lázní Kyselka" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10. 4. 2015 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. arch. Janu Vaňkovi, CSc za vedení této diplomové práce, za cenné rady a vstřícnost při konzultacích.

Studie revitalizace území parku lázní Kyselka

Souhrn

Tato práce se věnuje parku v obci Kyselka v oblasti bývalých lázní, které v současné době chátrají. Některé společnosti však usilují o jejich záchranu. Lázeňské budovy jsou architektonicky významné a mají historickou hodnotu. Součástí areálu bývalých lázní je park pod Ottovým pramenem, který byl dlouhá léta zcela uzavřen a v současné době je nevyužíván. Část parku je ve svahu a vede jím cesta k Ottově kolonádě. Naopak spodní část parku je rovinatá a plošně neuspořádaná. Studie, která je výsledkem práce, řeší spodní část parku.

Pro navrhování změn v území je nutné zpracování analýz. Historii se podrobněji věnuje literární rešerše, která dále nabízí kapitolu o tvorbě lázeňských parků. Pro revitalizovaný park jsou dále zpracovány potřebné analýzy území jako jsou širší vztahy v území, přírodní podmínky, současné uspořádání blízkého okolí, nebo inventarizace. Výsledkem jsou hodnoty a limity území, které spolu s výslednými analýzami tvoří podklady pro projektovou část. Projektová část zahrnuje současný stav parku s fotodokumentací, koncepty revitalizace parku, studii a návrh výsadby. Projekt je doplněn obrazovou přílohou.

Výkresy jsou opatřeny legendou, která udává základní informace. Jednotlivé prvky a plochy následně specifikuje textová část.

Klíčová slova: lázně, park, revitalizace, architektura, Kyselka

Revitalisation of the landscape area of the Kyselka Spa

Summary

This project focuses on a park in a village Kyselka in a former spa area, which currently falls into ruins. However some companies struggle for its protection. Spa buildings have architectural importance and historical values. On a part of the former spa compound is situated a park under the Otta's spring, which was closed for several years and currently it is unused. Part of the park is slanting and a path to the Otta's colonnade leads there. On the contrary the lower part of the park is flat and unarranged. A study, which is the result of this work, solves the lower part of the park.

When designing a transformation in a particular area, it is necessary to work out analysis. The history is described more in detail in a literary research, which also offers a chapter about designing spa parks. The analysis required for the area of the discussed park have been made, including broader context, natural conditions, current arrangement of the surroundings and inventorying. It results in values and limits of the area, which together with the analysis represent the foundation for designing the project. The design part includes the current state of the park with photos, concepts of revitalization, study and a plan of planting. The graphic attachment is added to the project.

The drawings are provided with a legend, which contains the basic data. Individual elements and surfaces are specified in the text part.

Keywords: Spa, Park, Revitalization, Architecture, Kyselka

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce	11
3 Literární přehled	11
3.1 Karlovarský kraj	11
3.2 Kyselka	12
3.2.1 Historický vývoj	12
3.2.1.1 Osídlení kyselky	12
3.2.1.2 Heinrich von Mattoni v Kyselce	13
3.2.2 Architektura v Kyselce	14
3.2.2.1 První lázeňské stavby	14
3.2.2.2 Doba Heinricha von Mattoniho	15
3.2.2.3 Historismus.....	16
3.2.2.4 Kolonády	18
3.2.3 Prameny	20
3.2.4 Parky a lázeňské promenády.....	21
3.2.5 Lázeňství	22
3.3 Lázeňský park, zásady tvorby	22
3.3.1 Historie a význam	22
3.3.2 Pojem, funkce a poslání lázeňských míst	23
3.3.3 Klimatické podmínky	24
3.3.4 Zeleň lázeňského parku	25
3.3.5 Architektonické objekty a účelová zařízení.....	28
3.3.6 Zásady tvorby lázeňského parku.....	30
3.4 Naučné stezky	31
3.4.1 Stezka Andělská Hora- Kyselka	31
4 Zhodnocení podkladových materiálů	32
4.1 Širší vztahy	32
4.2 Charakteristika obce	33
4.3 Historický vývoj území	34
4.3.1 Historická mapování	34
4.3.1.1 Müllerovo mapování.....	34
4.3.1.2 Stabilní katastr	35
4.3.1.3 Vojenská mapování	35
4.4 Přírodní podmínky území	36
4.4.1 Geomorfologické členění.....	36

4.4.2	Geologická mapa a mapa půdních typů	37
4.4.3	Hydrologické poměry	38
4.4.4	Klimatické údaje	39
4.4.5	Krajinný pokryv	39
4.4.5.1	Biogeografické členění	40
4.4.5.2	Rekonstruovaná přirozená vegetace.....	41
4.4.5.3	Potencionální přirozená vegetace.....	42
4.4.5.4	Fytogeografické členění.....	43
4.4.5.5	Typologie české krajiny	43
4.4.6	Ochrana přírody	45
4.5	Vymezení řešeného území.....	45
4.6	Občanská vybavenost.....	46
4.7	Současné uspořádání území a blízkého okolí.....	47
4.7.1	Celkové uspořádání.....	47
4.7.2	Sklonitost a expozice	48
4.7.3	územní plán.....	48
4.7.4	Dopravní a technická infrastruktura	50
4.7.5	Vlastnické vztahy.....	51
4.7.6	Parcely a jejich výměra.....	51
4.8	Hodnoty a limity území.....	53
4.8.1	Hodnoty území.....	53
4.8.2	Limity území.....	54
4.9	Fotodokumentace řešeného území.....	56
4.10	Inventarizace	61
4.10.1	Inventarizační hodnocení k tabulce inventarizace	62
4.11	Zhodnocení analýz	63
4.11.1	SWOT analýza.....	65
5	Vlastní projekt.....	65
5.1	Zhodnocení současného stavu	65
5.1.1	Současné působení parku.....	65
5.1.2	Zeleň	66
5.1.3	Problémová místa	66
5.2	Koncept	70
5.2.1	Celkový koncept řešení.....	70
5.2.2	Koncept intenzivní části.....	71
5.3	Návrh studie.....	72
5.3.1	Návrh- Celkový pohled.....	73
5.3.2	Zpevněná plocha	73
5.3.2.1	Kolonáda	74

5.3.2.2	Dlažba 1.....	74
5.3.2.3	Plocha s altánem.....	75
5.3.2.4	Treláž.....	75
5.3.2.5	Most přes potok.....	75
5.3.3	Volná zelená plocha.....	76
5.3.3.1	Jezírko s pítkem.....	76
5.3.3.2	Potok.....	76
5.3.3.3	Mattoniho socha.....	77
5.3.3.4	Cestní síť.....	77
5.3.4	Alej.....	77
5.4	Řešení vegetace v návrhu.....	79
5.4.1	Popis jednotlivých prvků zeleně.....	79
5.4.1.1	Keřová bariéra v západní části.....	79
5.4.1.2	Keřová bariéra v travnaté části.....	80
5.4.1.3	Alej.....	80
5.4.1.4	Solitéry u jezírka.....	80
5.4.1.5	Popínavé rostliny.....	80
5.4.1.6	Vegetace potoka.....	81
5.4.1.7	Vegetace okolí vodopádu.....	81
5.4.1.8	Trvalky ve stráni.....	81
5.4.1.9	Vegetace extenzivní části.....	81
5.5	Mobiliář.....	82
5.6	Ekonomické zhodnocení.....	82
6	Diskuze.....	84
7	Závěr.....	86
8	Seznam literatury.....	87
9	Seznam obrázků.....	92
10	Přílohy.....	93
11	Seznam příloh.....	104
12	Výkresová část.....	104

1 Úvod

Tato práce se zabývá revitalizací parku v bývalých lázních Kyselka. Již kolem roku 1800 započal fenomén tzv. lázeňské turistiky. Největší rozkvět lázeňství byl v první polovině 19. století. Lázně Kyselka byly vybudovány nedaleko světových lázní- Karlových Varů, odkud sem byli posíláni hosté pro doplnění léčby. S první světovou válkou končí zlatá doba Kyselky i dalších lázeňských míst. Konečný zánik lázní v Kyselce pak nastal po nešťastné privatizaci v roce 1992.

Lázeňské budovy i jejich okolí dlouhá léta chátraly. V posledních letech však některé společnosti usilují o obnovu lázeňských budov. Bývalé lázně Kyselka by tak znovu mohli vítat lázeňské hosty. K lázním neodmyslitelně patří také parky a procházení v přírodním prostředí. Proto by do obnovení Kyselky měla být zařazena také obnova lázeňského parku.

Hlavním cílem revitalizace je tak přivést do parku nový život. Vytvořit místo, na kterém bude léčit hlavně příroda a to jak přírodní minerální kyselkou, tak i čistým vzduchem a svou krásou. Park se časem stane místem relaxace a odpočinku, setkávání, nebo pořádání kulturních a společenských akcí. Obnovený park by měl ctít historii i současnost zároveň.

2 Cíl práce

Cílem práce je v literární rešerši získat údaje o historickém vývoji území. V projektové části vytvořit návrh studie revitalizace vybraného území.

3 Literární přehled

3.1 Karlovarský kraj

Karlovarský kraj, ve kterém Kyselka leží, je krajem poměrně malým, má nejméně obyvatel ze všech krajů České republiky a svou rozlohou je jedním z nejmenších. Pokrývá nejzápadnější část republiky. Z velké části sousedí se Spolkovou republikou Německo. Na severu má společnou hranici s Ústeckým krajem, se kterým tvoří tzv. region soudržnosti NUTS- severozápad. Na jihu sousedí s Plzeňským krajem. (Drábek, 2008)

JUDr. Josef Pavel, hejtman Karlovarského kraje (2008), píše na úvod knihy Karla Drábka, *Naučné stezky a trasy III: „Převážnou část kraje zabírají lesy, od lužních lesů v údolích řek Ohře, Teplé nebo Střely až po horské lesy Krušných hor nebo Slavkovského lesa. Živá příroda a kvalita životního prostředí je také nezbytnou součástí lázeňství, které je pro Karlovarský kraj charakteristické. Proto v našem regionu najdeme i mnoho chráněných území. Největším zvláště chráněným územím je Chráněná krajinná oblast Slavkovský les. Oblast je unikátní krajinným celkem, velmi málo zalidněným, s množstvím přírodně hodnotných lokalit (lesy, louky rašeliniště, skalní útvary, vývěry minerálních vod a plynů), zároveň je i starobyklou kulturní krajinou. Nejcennějšími lokalitami jsou soubor rašelinišť u Kladské a hadcový hřbet u Pramenů. Vedle této oblasti je vyhlášeno dalších 80 chráněných lokalit všech kategorií. Nejcennějším územím i v mezinárodním měřítku je rašeliniště a slatiniště s vývěry minerálních vod a plynů SOOS na Chebsku. Dalšími významnými územími jsou horská rašeliniště v Krušných horách, naleziště perlorodky říční na Ašsku a geologické lokality po obvodu Doupovských hor.“*

Dle Drábka (2008) se ve třetihorách, v období svrchního eocénu (asi před 40ti miliony let) Doupovské hory zrodily za mohutného sopečného výbuchu. Materiál, který sopka vyvrhla, tvoří dnes až 50 m mocnou vrstvu balvanů a popela. Při dalších explozích byl vyvrhován převážně popel, nebo ze sopky vytékala láva. Během erupcí se po svazích řítily i balvanité laviny a bahnotoky, které přispěly na tvarování krajiny. V centru Doupovských hor je jakási sníženina, což je možný pozůstatek mohutné exploze. Poté co sopka definitivně

vyhasla, byly dnešní Doupovské hory modelovány vnějšími geologickými silami. Původní sopka byla vysoko nad dnešním terénem. K posledním dozvukům sopečné činnosti patří oxid uhličitý, který sytí minerální vody a teplo, jež ohřívá známé Karlovarské prameny.

3.2 Kyselka

3.2.1 Historický vývoj

Již kolem roku 1800 započal fenomén tzv. lázeňské turistiky. Příčinou vzniku lázní Kyselka byla zdejší lahodná minerální voda. Významnou roli sehrála i obliba lázeňského turismu v první polovině 19. století a zejména rozkvět nedalekých světových lázní- Karlových Varů. Kyselka byla doporučována lékaři jako doplňující kúra po léčebném pobytu právě v Karlových Varech. Kyselka je osudově spjata s osobností Heinricha von Mattoniho. (Burachovič, Zeman, 2012)

3.2.1.1 OSÍDLENÍ KYSELKY

Osídlení oblasti kolem Kyselky bylo dáno údolní polohou při řece Ohři. První zmínky osídlení pocházejí z 10. až 9. století před naším letopočtem a to především na místech dnešního Radošova, Dubiny, Velichova či Jakubova. (Burachovič, Zeman, 2012)

„Dle dosavadních archeologických nálezů i písemných zpráv o vývoji Kyselky datujeme první trvalé osídlení u pramenů v Kyselce až na konec 18. století.“ (Burachovič, Zeman, 2012)

První zmínky o tzv. Bukové kyselce najdeme ve 2. vydání balneologického spisu dr. W. Payera (1488-1537) z roku 1522 (Tractatus de Thermis Caroli Quatri Imperatoris). Kniha pojednává o léčbě v Karlových Varech. Je zřejmé, že kyselka (Buch-Säuerling) byla okolnímu lidu známa již dávno. Do 17. století byl za užívání léčivého pramene vybírán poplatek. Až roku 1687 tehdejší majitel panství, hrabě Heřman Jakub Černín, povolil svým poddaným bezplatné užívání zřídla. Kolem roku 1790 byla Buková kyselka již všeobecně známa. Její voda byla nepravidelně čerpána a poté rozesílána v kameninových lahvích. Až po roce 1870 byla stáčena výhradně do skleněných lahví. Roku 1793 zavedl hrabě Jan Josef Stiebar z Bittenheimu pravidelný export kyselky. (Burachovič, Zeman, 2012)

Největším propagátorem Kyselky byl v 19. století vynikající balneolog dr. Josef Löschner (1809- 1888), který byl v té době lékařskou autoritou. Napsal četná

pojednání o vlastnostech zdejších pramenů a jejich lékařské aplikaci. V roce 1877 provedl dr. Nowak pro Mattoniho novou chemickou analýzu kysibelských pramenů. Prvním lázeňským lékařem se později (1880) stal dr. Kammerer. (Burachovič, Zeman, 2012)

3.2.1.2 HEINRICH VON MATTONI V KYSELCE

Roku 1867 si vývoz Ottova pramene od hraběte z Neubergru pronajal karlovarský vývozce minerální vody Heinrich von Mattoni (1830-1910). Roku 1873 Mattoni odkoupil od hraběte Černína Ottův pramen a rozlehlé okolní pozemky. Na nich následně zahájil velkorysou výstavbu lázní. Rok 1873 můžeme považovat za rok založení firmy Mattoni. V tomto roce nechal v Kyselce vybudovat moderní stáčírnu a expedici minerálky s osobitými budovami a sklady. Následovaly stavby lázeňských domů, hotelů, promenád, kolonády a vodoléčebného ústavu. Mattoni investoval také do nového systému jímání pramenů. V roce 1894 nechal vystavět železniční trať Vojkovice nad Ohří - Kyselka a Kyselka tak získala napojení na evropskou železniční síť. To znamenalo oživení vývozu minerální vody a lázeňské návštěvnosti. Mattoni mistrně ovládal umění obchodu a reklamy. Během Mattoniho podnikání s minerálkou se vývoz kyselky vystupňoval z 250 000 lahví v roce 1867 na 10 milionů lahví. Již kolem roku 1880 patřila Mattoniho kyselka k nejznámějším minerálním vodám světa. Svou dobrou pověst si zachovala až do současnosti. (Burachovič, Zeman, 2012)

V roce 1889 byl Heinrich von Mattoni císařem Františkem Josefem I. povýšen do šlechtického stavu. Psal se „svobodný pán von Mattoni.“ Dne 14. května 1910 Heinrich von Mattoni zemřel. Jeho smrtí skončil i rozkvět Kyselky. V dubnu 1914 byl v Kyselce odhalen Mattoniho pomník, jehož autorem byl profesor Edmund von Hellmer. (Burachovič, Zeman, 2012)

„Ačkoli se Heinrich von Mattoni vždy snažil vytvořit z Kyselky kvetoucí lázně, musel se pro své zamilované údolí spokojit s rolí idylického výletního místa pro hosty Karlových Varů.“ (Burachovič, Zeman, 2012)

Vrchol rozvoje Kyselky, podobně jako všech západočeských lázní, spadá do dob krátce před první světovou válkou. Ta byla tragickým milníkem i pro historii lázeňství. Stala se náhrobním kamenem tzv. „zlatého věku“ lázní. (Burachovič, Zeman, 2012)

3.2.2 Architektura v Kyselce

Z pohledu vývozu minerální vody má Kyselka proti Karlovým Varům specifikum ve výstavbě. Zatím co nejznámější západočeské lázně byly nejprve založeny, postupně se rozvíjely a až poté započal vývoz jejich minerální vody (1844), v Kyselce tomu bylo právě naopak. Nejprve se zde začala rozvážet minerální voda a teprve následně došlo k rozvoji obce. Tím zůstala Kyselka svou rozlohou malá a ve svém vývoji, proti okolním lázním, a svým způsobem opožděná. To však přispělo k uchování starého rázu a půvabu lázní. Kyselka zůstala klidným a zasněným místem, jakoby se tu před 100 lety zastavil čas. (Burachovič, Zeman, 2012)

3.2.2.1 PRVNÍ LÁZEŇSKÉ STAVBY

Nejstarší lázeňské stavby nechal vybudovat v Kyselce hrabě Wilhelm von Neuberg již kolem roku 1829. Zřejmě už na začátku budování lázní přizval do Kyselky významné tvůrce lázeňských staveb, kteří se proslavili svými realizacemi v Karlových Varech, nebo ve Františkových Lázních. (Burachovič, Zeman, 2012)

První pavilon nad Bukovou kyselkou byl nepochybně vybudován dle návrhu Wenzla Stöhra. Je zde patrná podobnost s úpravou Glorietu chrámku pramene Higeia v Karlových Varech či se zastřešením s lucernou pavilónu ve Františkových Lázních z počátku 19. století. Na svahu nedaleko od pramene byl postaven velký Lázeňský dům, často označován také jako Zámeček. Nepřehlédnutelným prvkem této stavby je propojení půlkruhových nadokenních říms do systému arkád. Tento takzvaný obloukový styl byl hojně používán v nedalekých Karlových Varech od poloviny 20. let 19. století. Nejvýznamnějším stavitelem, který užíval tento styl, byl Josef Esch. (Burachovič, Zeman, 2012)

„Pro třetí periodu lázní v Kyselce i všech ostatních západočeských lázní se v polovině 19. století stala charakteristickou romantická architektura s vyřezávanými dřevěnými konstrukcemi a hrázděným zdívem. Obecně byla nazývána podle místa svého vzniku švýcarskou architekturou". (Burachovič, Zeman, 2012)

Obr. 3.1 Příklad hrázděného zdiva v Kyselce (galerie.laznekyselka.org)

3.2.2.2 DOBA HEINRICHA VON MATTONIHO

Nový vývoj lokality nastává příchodem Heinricha von Mattoniho, který navázal na romantizující charakter zdejších staveb. Nechal se unést romantickým údolím řeky Ohře a při vstupu do údolí nechal vybudovat umělou zříceninu brány, kterou nemohl minout žádný návštěvník. Vedle dřevěné kolonády nad vývěrem Ottova pramene nechal Mattoni přistavět nový altán, který plně vycházel z forem okosených pilířů s dřevěným loubím. Byl završen dominantním štítem s vyřezávanou konstrukcí podobnou anglikanizujícím stavbám typu Old English. (Burachovič, Zeman, 2012)

Ostatní stavby v 70.-80. letech 19. století vycházely z motivů vernakulární architektury romantického švýcarského prostředí. Příkladem jsou stavby u pramenů císaře Františka Josefa a císařovny Alžběty v údolí Lomnického potoka.

V průběhu 70.let 19. století vznikla na nábřeží řeky Ohře nová zástavba v romantickém stylu. Nejprve byl postaven Jindřichův dvůr jako rozesílatelství minerální vody a poté vedle něj Švýcarský dům (později dvůr). Pás lázeňských budov poté doplnil velký objekt skladů a stájí s hrázděnými patry. Ve stejném duchu, tedy s romantickým hrázděním, byl postaven i Vodoléčebný ústav (dnes kancelářská budova KAM Mattoni). Na nábřeží byla vytvořena promenáda pro lázeňské hosty. (Burachovič, Zeman, 2012)

Obr. 3.2 Jindřichův dvůr (galerie.laznekyselka.org)

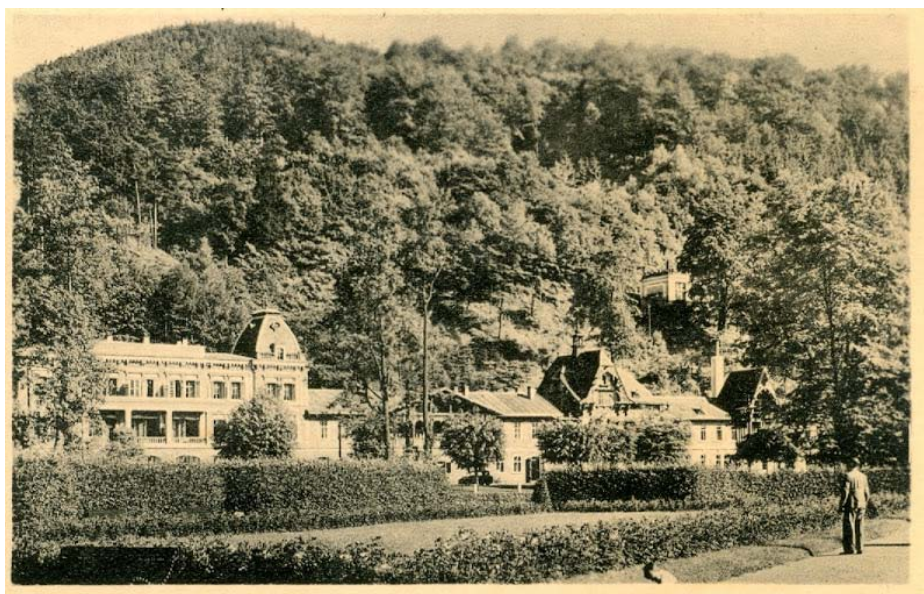
Burachovič a Zeman (2012) dále píší, že nejvýraznější romantickou stavbou byla Pitná hala, která byla v letech 1887-1888 postavena u vývěru Alžbětina pramene v údolí Lomnického potoka. Pitná hala byla postavena podle plánů architektonické kanceláře Ferdinanda Fellnera a Hermanna Helmera z Vídně, která se proslavila v nedalekých Karlových Varech.

Na architektuře Kyselky najdeme také anglické romantické motivy. Ty jsou patrné například na dostavbě lázeňské restaurace, která proběhla kolem roku 1885. Dostavěna byla do pravidelné symetrické dispozice v duchu anglické předměstské vily. Charakteristickým prvkem tohoto stylu je dvojice nárožních rizalitů s vyřezávanými štíty. (Burachovič, Zeman, 2012)

3.2.2.3 HISTORISMUS

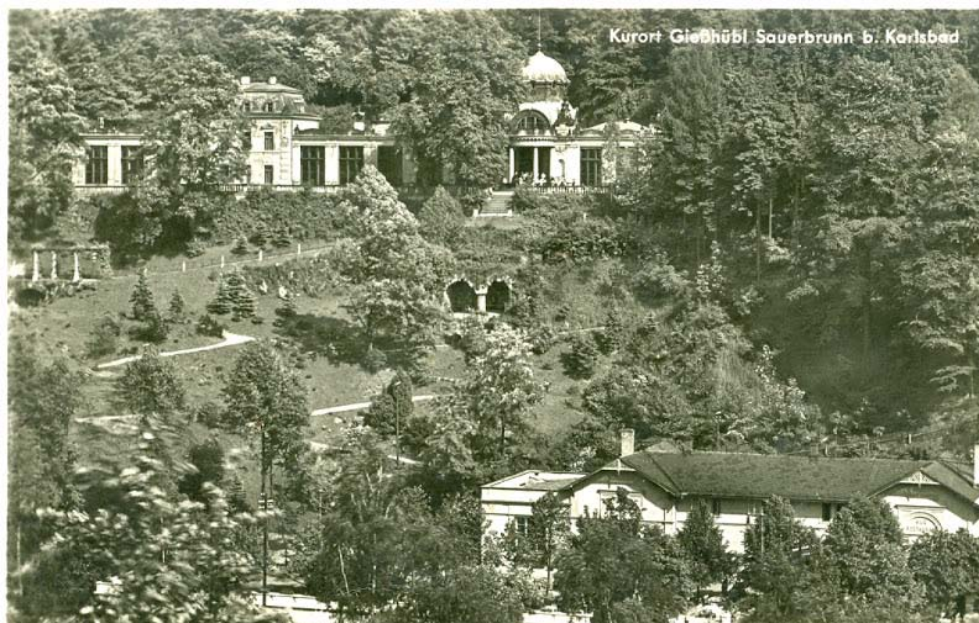
V 80. letech 19. století bylo v Kyselce postaveno několik nových objektů v módních historizujících stylech. V roce 1884 byla v údolí Lomnického potoka postavena velká budova skladů a to dle projektu Emanuela Grimma. Ten zřejmě také navrhnul přestavbu starších skladů na nábřeží. Mimo skladů byl také přestavěn Zámeček. Ten si nechal v letech 1885 až 1886 Heinrich von Mattoni přestavět na své sídlo. Tyto architektonické úpravy jsou připisovány vídeňskému ateliéru architektů Fellnera a Helmera. (Burachovič, Zeman, 2012)

Burachovič a Zeman (2012) píší, že historismus v lázeňském prostředí nabyl osobitého výrazu kolem roku 1900. V období, pro které se vžilo označení Belle Époque (Krásná epocha). Na skalnatém svahu nad Kyselkou byla v roce 1884 postavena kaple sv. Anny v neorománském stylu. Na vrchu Bučina, který se tyčí nad údolím Ohře, byla poté postavena rozhledna ve formě kamenné válcové věže s cimbuřím. V této době se také začíná uplatňovat secese a s oblibou je mimo jiné využívána bohatá ornamentalita přetransformovaných antických motivů. S velkými sympatiemi jsou především v lázeňských městech přijímány klasicizující tendence. Autoři píší, že právě v této době se malé lázně v Kyselce staly chloubou západočeského lázeňství. V této době vznikly stavby jako Vila Imperial a dům čp. 53 Stallburg od architekta Karla Haybäcka, úprava Jindřichova dvora (od stejného architekta), Vilemínin dvůr- Vilemínka taktéž od architekta Haybäcka nebo Villa Saxonia.

Obr. 3.3 Vilemínin dvůr- Vilemínka (vlevo) a Jindřichův dvůr (vpravo)
(galerie.laznekyselka.org)

V letech 1897-1898 pak Karl Haybäck postavil v Kyselce svou nejvýznamnější stavbu, kterou byl nový pavilon a kolonáda Ottova pramene, pod kterou byl široký park ve svahu. (Burachovič, Zeman, 2012)

Obr. 3.4 Ottova kolonáda s parkem (galerie.laznekyselka.org)

3.2.2.4 KOLONÁDY

„Svět západočeských lázní je především svébytným světem sloupových staveb nad vývěry pramenů, světem kolonád. Majestátní sloupové kolonád jsou (či byly) nejčastějšími ukázkami klasicistní i neoklasicistní architektury. Představují zároveň jednu z vrcholných etap architektury prvních desetiletí 19. století v českých zemích i v Evropě. Součástí tohoto světa se staly díky pavilónku nad Ottovým pramenem a Velké kolonády v údolí i lázně Kyselka." (Burachovič, Zeman, 2012)

Velká kolonáda

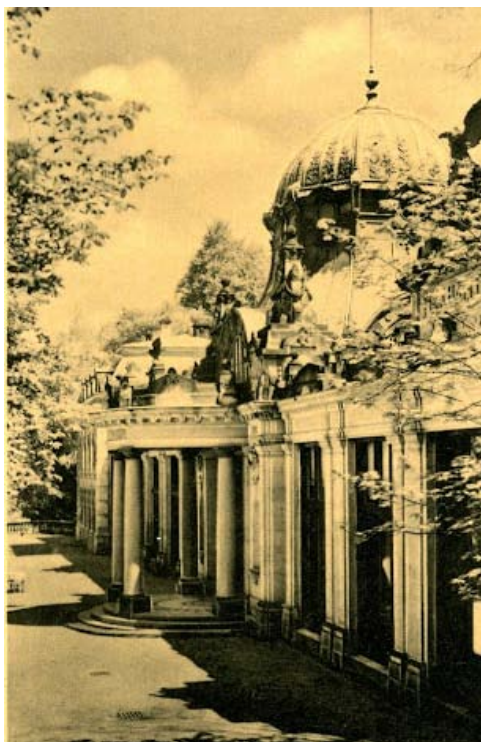
Byla postavena v duchu obdobných empírových a klasicistních lázeňských staveb v Karlových Varech. Kolonáda stála naproti dnešní restauraci a svým toskánským sloupovým programově navazovala na příklad Giesselovy kolonády Nového pramene (1811) či Vřídelní kolonády (od architekta Esche, 1826) v Karlových Varech. Kolonáda v Kyselce byla, na rozdíl od těchto příkladů z Karlových Varů, v zadní části směrem od silnice uzavřena plnou zdí. Plně tak evokovala klasickou řeckou sloupovou dvoranu- stoiu. (Burachovič, Zeman, 2012)

Obr. 3.5 Velká kolonáda (19. stol.) (galerie.laznekyselka.org)

Ottova kolonáda (1862)

Novou kolonádu u Ottova pramene v Kyselce měl podle paměti samotného hraběte Wilhelma von Neuberg vyprojektovat stavitel Bernhard Grueberg (1806-1882). Ten přišel do Čech na jaře 1845 z bavorského Řezna. Grueberg se věnoval převážně neogotickým přestavbám středověkých hradů a kostelů. Jeho velká obliba v gotickém slohu zde nenašla uplatnění. Pro kolonádu Ottova pramene však použil motivy romantických dřevěných loubí, podobně jako u romantických staveb v zámeckých parcích. (Burachovič, Zeman, 2012)

Obr. 3.6 Ottova kolonáda (galerie.laznekyselka.org)

V roce 1862 byl vedle kolonády Ottova pramene postaven nový lázeňský dům. Jeho neogotická forma s nadokenními římsami ve stylu windsorské gotiky také odpovídá tvorbě Bernharda Gruebera. (Burachovič, Zeman, 2012)

3.2.3 Prameny

Počátky lázeňství v Kyselce spadají do roku 1829. Jeho zakladatelem zde byl hrabě Wilhelm von Neuberg. Hlavní prioritou lázní Kyselka bylo vždy stáčení minerální vody. Péči o prameny bylo věnováno maximální úsilí, neboť bez pramenů by věhlas Kyselky zanikl. (Burachovič, Zeman, 2012)

Údolí řeky Ohře, na jejímž pravém břehu Kyselka leží, tvoří z této pravé strany svah vrchu Bučina. Zde vyvěrá nejznámější Ottův pramen. Ve spodní části Lomnického potoka vyvěrají prameny Alžběta a Josef Löschner. Dalším z minerálních pramenů je Jindřichův pramen, který vyvěrá na katastrálním území Radošova u Kyselky. Zřidelní struktura kysibelských kyselek je součástí východního úseku karlovarského žulového masivu. Má kontakt s metamorfity, jež patří ke Kateřinohorské ortorulové klenbě Krušných hor. Žulový masiv překrývají třetihorní vulkanity Doupovských hor, které zasahují ke zřidelnímu území Kyselky od východu a severu. Prameny Kyselky jsou typem mělké zřidelní struktury s třífázovým formováním minerální vody, s příronem CO₂ ve druhé fázi. (Burachovič, Zeman, 2012)

„První fází geneze minerální vody je pomalý sestup vádózní vody, jež se mineralizuje z okolních hornin. Sestupové cesty jsou ze svahů Doupovských hor, Krušných hor a Karlovarské vysočiny. Sestupové proudy vody se vzdouvají na linii východního pokračování oharského zlomového pásma. Zde se proudy mísí s juvenilním CO₂, který sem proniká od jihu z Doupovských hor. Proplyněná minerální voda pak získává další mineralizaci z horské žuly karlovarského žulového masivu. Kysibelská minerální voda se tvoří v hloubce cca od 125 do 230 metrů. Zdá se, že výstupní cesty pramenů Otto a Löschner se patrně liší od výstupní situace zřidel Alžběta a Josef.“ (Burachovič, Zeman, 2012)

Ottův pramen je druhem minerálního pramene. Vyvěrá ve svahu Doupovských hor nad obcí Kyselka v nadmořské výšce 365 m n. m. Minerální voda je jímána u ruiny

Ottova pavilonu, odkud je vedena asi o 200 m níž, kde vytéká z nového litinového pítka (rekonstrukce proběhla v květnu 2014). Dříve byl pramen sveden z Ottovy kolonády do výklenku ve věži Jindřichova dvora. Pramen soužil od roku 1868 jako zdroj minerální vody Mattoni. Ta je již v současné době stáčená z vrtů výše v Doupovských horách. Ottův pramen tak již není průmyslově využíván. (B. B. Deneb, 2009)

3.2.4 Parky a lázeňské promenády

Lázeňské prostředí vždy bylo utvářeno v přírodně krajinářském stylu. Vznikala tak nová komponovaná krajina prostoupená jakousi nostalgickou atmosférou. Mystérium tajemného místa působí na návštěvníky dodnes. Oblast, kde leží Kyselka je krajem skřítků, který chrání víla Egeria. (Burachovič, Zeman, 2012)

V polovině 19. století byl především v lázeňských městech v oblibě krajinářský park. I v Kyselce byl takový park založen, a to v údolí Lomnického potoka. Nazýval se **Tereziin park**. Jednotlivé jeho části byly sestaveny harmonicky se smyslem pro malebnost a krásu. Výsledek měl působit jako původní krajina. Harmonie byla skryta ve vyváženosti malebné kompozice s rozsáhlými travnatými plochami a skupinami stromů, které rámovaly horizont. Otevřené plochy parku měly návaznost například na zelinářskou zahradu, kde stával skleník. (Burachovič, Zeman, 2012)

Romanticky vedené klikaté **cesty v okolních lesích** nabízely průhledy na lokalitu. Byly doplněny o vyhlídky na skaliskách, kde často stávaly dřevěné altány. Ty v 19. století vystřídaly uzavřené altánky v romantické švýcarské architektuře. Takto romantické prostředí bylo pojímáno jako léčivé a působilo terapeuticky na lidskou psychiku. Pro lepší rekreaci lázeňských hostů byly v parku další alternativní doplňky. V parcích nechyběly pomníky s romantickými příběhy z historie, nebo pomníky slavných hostů lázní. V oblibě byly také motivy bájí a pověstí. Častým prvkem byly sošky skřítků, kterými byly osazovány cesty k pramenům. Oblíbená byla také víla Egeria, která chrání kysibelské prameny. (Burachovič, Zeman, 2012)

Další lázeňský park, jak píše Burachovič a Zeman (2012), nechal vybudovat Mattoni jižně od své vily. Tento park byl nazývaný **Zámecký park**. Byl protkaný nepravidelnými cestami kolem rybníčku, z jehož středu tryskal pramen. **Velký park** na levém břehu Ohře byl

taktéž koncipován v přírodně krajinářském stylu s průhledy na jednotlivé stavby stojící za řekou. I zde byl dominantním prvkem vodotrysk nedaleko dřevěného altánu. Na konci 19. století byly do parku zapojeny prvky pro sportovní činnost a rekreaci jako jsou tenisové kurty, sluneční lázně nebo plovárna na řece Ohři.

„V roce 1900 čítaly lesní promenády kolem Kyselky několik desítek kilometrů cest v čarokrásné přírodě." (Burachovič, Zeman, 2012)

3.2.5 Lázeňství

Chráněná poloha Kyselky v údolí řeky předurčila vývoj zdejších lázní jakožto lázní klimatických. Vhodné klimatické podmínky zde vytvořil soubor prvků jako přirozené lesní prostředí bez prachu a průmyslových vlivů, výskyt minerálních pramenů, chráněná oblast bez silných větrných proudů a příjemná vlhkost vzduchu daná tokem řeky Ohře. Počátky lázeňství v Kyselce spadají do dob, kdy zde hrabě Wilhelm z Neubergu vybudoval první ubytovací lázeňský dům, restauraci a kolonádu. Plný rozvoj lázeňství nastal za H. Mattoniho, tedy na přelomu 19. a 20. století. Vedoucím lékařem lázní Kyselky byl v té době dr. Gastl a lázeňská sezóna trvala od 1. května do 30. září. Po roce 1970 se lázně Kyselka staly výhradně dětskou lázeňskou léčebnou. (Burachovič, Zeman, 2012)

3.3 Lázeňský park, zásady tvorby

3.3.1 Historie a význam

Používání přírodních zdrojů k léčebným účelům je staré jako lidstvo samo. Z archeologických nálezů je patrné, že jejich léčivá moc byla připisována božstvům, jimž za to byly přinášeny oběti. Existují písemné zprávy o některých lázeňských místech již v kultuře helénistické. Vývoj lázeňství jako léčebné metody byl však velmi pomalý a během svého vývoje prodělal značné proměny. (Poříška, 1959)

Otruba (2002) o lázeňství píše: „Důvodem, proč jsou lázně a lázeňství, bylo poznání, že určité části přírody, její "produkty", mají blahodárný vliv na pocity a zdraví člověka. Zprvu byly tyto dary užívány v prostředí ryze přírodním, posléze bylo upravováno a byla do něj vkládána nezbytná pomocná zařízení a vybavenost. Je proto zcela logické, že příroda, přírodní prostředí, krajina, byla nedílnou součástí těchto, nejprve malých, později případ od případu větších celků. A říkáme-li, že park je záměrně upravená část přírody, kde přírodní a přirozené

prvky jsou jeho stavebními kameny sestavovanými za určitým specifickým cílem, tak obdobně můžeme mluvit i o parcích lázeňských.“

3.3.2 Pojem, funkce a poslání lázeňských míst

„Lázeňským místem označujeme území na němž jsou nebo mají být zřízeny přírodní léčebné lázně.“ (Poříška, 1959)

Realizace všech forem rekreace je spojená s potřebou vhodných ploch ve městě i krajině. To souvisí s hygienickým, biologicky účinným a estetickým přírodním prostředím, které představuje rámec pro využití volného času rekreováním a je jedním z kompenzačních faktorů na vyrovnání negativních vlivů technické civilizace. (Vreštiak, 1984)

Lázně jsou podle Poříšky (1959) místem, kde se soustřeďuje léčba lázeňských hostů. Slouží k rehabilitaci po léčebných zásazích. Měly by být také střediskem společenského ruchu a kulturního vyžití návštěvníků.

Poříška dále píše, že lázeňský prostor by měl být něčím zajímavý. Tento prostor by však měl ctít daný krajinný ráz, architekturu i urbanistickou skladbu. Měl by být i poučný a spolupůsobit při léčebném procesu. Lázně tak mají být nejen střediskem účinné léčby, ale i místem příjemného pobytu a odpočinku.

Lázně je možno obecně rozdělit na přírodní a umělé. U nás, kde máme dostatek přírodních léčivých zdrojů, jsou založeny výhradně lázně přírodní v místech přírodních léčivých zdrojů. (Poříška, 1959)

Přírodní léčebné lázně je možné zřídit, jsou-li splněny následující předpoklady. Zaprvé by na místě lázní měly být přírodní léčebné zdroje. Dále pak by zde měly být příznivé klimatické podmínky a musí být splněny hygienické požadavky na čistotu vzduchu. Z této charakteristiky přírodních léčebných lázní a lázeňských míst vyplývá, že původní pojem lázeňství, který býval spojován s pouhou představou možnosti použití lázně, nabyl zcela jiného významu. Je to především z důvodů lázeňského využívání různých léčebných prostředků a také z důvodu pohledu na tuto formu zdravotnictví. Ačkoli voda zůstává jedním ze základních prostředků v přírodních léčebných lázních, přidává se k ní řada dalších prostředků, jako jsou například léčebné zeminy a rašeliny, vývěry plynů nebo léčby fyziatrické a další. Léčivá voda se používá ve všech jejích skupenstvích a zároveň léčebnému procesu přispívají velkou měrou klimatické poměry. (Poříška, 1959)

Mimo léčbu nemocí se v lázních také uplatňuje jakýsi druh rehabilitace po léčbě nebo úrazech. Lázně napomáhají k tomu, aby se co nejlépe obnovila funkce postižených orgánů, aby se navrátila celková fyzická i duševní zdatnost a umožnil se návrat nemocného zpět do běžného života. Tato funkce ač je jen druhotná, může značně ovlivňovat výstavbu i provoz lázeňských míst. (Poříška, 1959)

„Účel léčebných lázní je tedy spatřovat ve využití vlastností přírodních léčivých zdrojů tak, aby jejich vhodnou aplikací byl umožněn fyziologický účinek k uchování nebo k ozdravení lidského organismu. Lze také funkci lázeňských míst shrnout jako výslednici tří základních funkcí, které se projevují jako péče zábranná (preventivní), jako vlastní léčebná péče (kurativní, terapeutická) a případně jako péče doléčovací a nápravná (rehabilitační)". (Poříška, 1959)

Podle Otruby (2002) hraje velkou roli v lázeňském prostoru zeleň. Lázeňskou zeleň lze rozdělit podle jejího rozložení v rámci samotného lázeňského města. Vzniká tak zeleň lázeňského centra, lázeňského parku a lesní (krajinný) park. Jednotlivé typy zeleně jsou více rozepsány v kapitole 3.3.4 Zeleň lázeňského parku.

Důležité pro fungování lázní je také rozdělení podle vztahu lázeňského území a dopravy. Otruba (2002) rozlišuje čtyři druhy tohoto vztahu a to průjezdná (nejméně vhodná), dotyková (neboli tečná), cílová s obchvatem a koncová (nejvýhodnější). Kyselka je přitom druhem průjezdných lázní, tedy podle Otruby nejméně vhodným.

3.3.3 Klimatické podmínky

Klimatické podmínky, ochrana klimatu, jeho zlepšování a využití pro léčebnou péči je jedním ze základních komponentů při výstavbě lázeňského místa. Je nutno si uvědomit, že význam klimatických podmínek nemá svoji platnost pouze u lázní klimatických. Klimatické podmínky jsou stejně důležité i v lázních, kde se využívá převážně přírodních zdrojů. (Poříška, 1959)

Poříška (1959) dále píše, že klima lázeňského místa je určováno mnoha faktory. Mezi ně patří nadmořská výška, zeměpisná poloha, terénní útvar, podnebí, čistota vzduchu a množství a stav vegetace. V České republice je nejčastěji klima určováno nadmořskou výškou, jelikož ta většinou ovlivňuje ostatní faktory.

3.3.4 Zeleň lázeňského parku

Velký vliv na klimatické podmínky má zeleň. Lesy chrání lázně proti nepříznivým větrům, snižují výkyvy teploty, regulují vlhkost vzduchu a působí jako filtr proti zakouřeným oblastem a proti prachu. Proto by měla být věnována velká pozornost lesům a porostům kolem lázeňských míst. Lesy potom mohou sloužit jako lesoparky se sítí procházkových cest pro rekreaci lázeňských hostů. (Poříška, 1959) Podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon) spadají dle § 8 tyto lesy do skupiny lesů zvláštního určení.

Funkce zeleně v lázeňském areálu jsou podle Otruby (2002) různé. Hlavními funkcemi tohoto prostředí jsou funkce hygienická, psychologická a estetická. Pojem hygienická funkce pod sebou skrývá mnohé další funkce zeleně. Je to například vhodné uskupení rostlin, především dřevin, které mohou tlumit či zabránit pronikání nepříjemných pachů nebo hluku a především izolují proti prašnosti. Vegetace příznivě ovlivňuje relativní vlhkost vzduchu i teplotu v půdě a ovzduší. Vytvářejí tak příjemnou pohodu prostředí.

Zeleň v městské zástavbě je často tvořena z linií libovolně vedoucích kolem městských aglomerací. Nemá žádný řád a často má nízkou kvalitu. (Mattison, 2008) Poříška (1959) doplňuje, že městská zeleň by měla být navržena také uvnitř lázeňského areálu. Ať pro změnu klimatu, přirozené zastínění otevřených ploch, nebo jako estetický doplňkový prvek.

V územním plánování rozumíme pod pojmem zeleň trvalé porosty, které na území plní funkci klimatickou, zdravotní, ochrannou, kulturní, nebo estetickou. Můžeme sem zařadit i funkci hospodářskou, která však není podmínkou a u okrasné zeleně chybí. Na území lázeňských míst se zeleň uplatňuje ve všech těchto funkcích a stává se tak rozhodujícím činitelem při vytváření prostředí. (Poříška, 1959)

Abychom docílili co nejlepších účinků a výsledků, musíme především vhodně rozmístit zelené plochy ve vztahu k urbánní skladbě prostoru. Z tohoto hlediska můžeme rozlišovat zeleň intravilánu a zeleň extravilánu. Zeleň intravilánu je zeleň uvnitř lázeňského území a můžeme jí dále rozdělit na zeleň lázeňského centra a lázeňský park. Naopak zeleň extravilánu je vně zastavěného území. Tuto parkovou plochu můžeme specifikovat jako parkový les. (Otruba, 2002)

Zeleň lázeňského centra

Tímto pojmem označujeme plochy zeleně, které jsou v bezprostředním kontaktu s urbanistickými celky nebo jsou situovány v nejatraktivnějších místech. Jsou zatíženy téměř nepřetržitým pěším provozem. Slouží ke shromažďování návštěvníků a mají výrazný společenský význam. Podobají se tak centrálnímu náměstí. Takováto místa bývají upravována nejnáročněji. Základ tvoří především dokonalý trávník doplněn bohatou květinovou výzdobou. Dřeviny jsou vysazovány do pravidelných výsadeb a mohou být tvarovány. (Otruba, 2002)

Při vstupu do parku je podle Fugmana (2000) nejdůležitější první dojem. Důležité je propojení jednotlivých prvků parku a zároveň propojení parku s okolím. Podle Otruby (2002) pak celý prostor dotváří drobná architektura a výtvarná díla, jako jsou vodní prvky, kolonády, místa k odpočinku, hudební pavilony a další. Zahradně-architektonické úpravy přímo vychází z architektury. Vytváříme jakýsi systém zahrad, které se přimykají ke stavbám. Sjednocujícím prvkem mohou být linie alejí či promenád se solitérními úpravami okolí dominant. Patří sem monotematické zahrady jako rozária, vodní záhony, kosatcové, trvalkové a další.

Lázeňský park by měl sloužit k odpočinku a regeneraci jak zdravých, tak nemocných návštěvníků. Aby tak park fungoval, musí být všechny prvky propojené. V oblasti zdraví je také důležité vnímání barvy a vůně. Tematické zóny mohou tvořit meditační zahrady, jednoduchá bludiště, nebo spirály energie. (Tränkner, 1992)

Lázeňský park

Lázeňský park by měl pozvolna logicky navazovat na centrum a tvořit jakýsi prstencový obal kolem lázeňského centra. Právě tyto útvary formují hygienické, mikroklimatické a psychologické působení zeleně a dávají návštěvníkovi možnost rekreace v přírodním prostředí. Tyto prvky vznikají kombinací dřevin a trávníků, které nabízejí klid a pohodu, intimitu i společnost. Jsou pojednány jednoduše, ale velkoryse. Mohou tak nenápadně přecházet do volné krajiny. Tyto parky jsou součástí léčebného či rehabilitačního procesu. Cesty by tak i zde měly být jednoduché a pohodlné. Co se týká taxonomické skladby, měly by převažovat domácí druhy dřevin. Keřové patro je často omezeno pouze na odclonění rušivých vlivů. Nesmí zde chybět dostatek odpočívadel, vyhlídek, přístřešků a mobiliáře. (Otruba, 2002)

Wehrhahn (2009) doplňuje, že lázeňský park může v letních měsících sloužit i jako prostor pro koncerty. Odpočinek lázeňských hostů je tak obohacen o kulturní požitek.

Rostliny pro park

Cennou skupinou okrasných stromů pro parky jsou japonské třešně, doprovázené skupinou magnolií. tyto stromy kvetoucí na jaře jsou vhodným doprovodem cest a reprezentativních míst. Jabloně jsou taktéž okrasné svým jarním květem a zároveň svými plody, které vydrží často až do podzimu. Tyto okrasné stromy vyniknou jako solitéry i v zapojeném porostu, kde je střídají v létě kvetoucí druhy. V porostu je důležité střídání barev a textur. (Taylor, 1952) Rostliny je nutné vybírat tak, aby byl park atraktivní v každém ročním období. To platí jak pro celý park, tak i pro jednotlivé sektory parku, které se mohou tematicky lišit. (Öttl, 2005)

Lesní krajinný park

Na lázeňský park volně navazuje lesní krajinný park. Právě zde se odehrává vlastní léčebná péče, a to léčba v přírodě. Návštěvníci mohou zvolit z procházkových tras, různě náročných na fyzickou námahu. Lesní krajinný park je více či méně upravená volná příroda, do které začleňujeme odpočívadla, jednoduché vyhlídky a využíváme zajímavé scenérie přírody. Ideální je, když tento krajinný park obkružuje celý lázeňský areál. Je důležité zachovat daný krajinný ráz a pouze nepatrně jej upravovat či dotvářet. (Otruba, 2002)

Vreštiak (1984) o rekreačních lesích píše následující: „Les jako nejvyšší organizovaný, dynamický, autoregulační prvek krajiny má z rekreačního hlediska vysokou biologickou, hygienickou a kulturně estetickou hodnotu. V oblastech příměstské rekreace okolo velkých měst se lesní hospodářství musí přizpůsobit požadavkům rekreace a zaměřit se na poskytování rekreačních služeb. To znamená, že musí vytvářet cílevědomé podmínky pro rekreační využívání lesa. Lesy ve stádiu různého stupně zkulturnění (parky, lesní parky, parkové lesy, krajinné parky atd.) tvoří základní potenciál pro střediska a areály dlouhodobé i krátkodobé rekreace, která je odrazem sociálně - ekonomických problémů lidské společnosti.“

V dnešní době je již všeobecně známo, že dostatek zeleně je jednou ze základních složek životního prostředí ve městech. Toto už před dvěma sty lety poznali karlovarští lázeňští lékaři, a tak procházky v parcích a okolních lesích předepisovali jako součást lázeňské léčby. Parky a lesy tak poté byly přizpůsobovány lázeňským účelům. Již od těch dob se datuje budování promenádních pěšin, vyhlídkových plošin s lavičkami a altány, a to jak v parcích, tak i v lesích. (Krejčí, 2004)

Ivar Otruba (2002) na konci kapitoly Zahradní architektura lázeňských míst píše: „Z uvedeného vyplývá, jak velký význam má zeleň v lázních a jejich okolí a jaký vliv má na charakter těchto celků a jak podporuje léčení a vyléčení. V neposlední řadě je též zdrojem osobních prožitků a příjemných vzpomínek“.

3.3.5 Architektonické objekty a účelová zařízení

Architektonické objekty a zařízení jsou důležitou součástí vybavenosti parků. Jejich zastoupení i jejich rozložení po celé ploše parku je úlohou, kterou se zabírají architekti a krajináři-sadovníci. Tato úloha se skládá z předběžných průzkumů a velkou roli zde hraje daný typ parku a jeho účel. Jednou z nejdůležitějších částí úlohy je prozkoumání kompozičních zvláštností objektu, které jsou potřebné na vypracování plánu řešení budoucího parku. (Vreštiak, 1984)

Architektonické objekty můžeme třídit podle různých hledisek. Nejvýstižnější je třídění a hodnocení podle účelu architektonického objektu i podle intenzity (délky) rekreačního využití. Podle délky rekreačního využití parky dělíme na dva základní typy a to na parky pro dlouhodobou a krátkodobou rekreaci (Supuka, 1984)

Patří sem jak drobné objekty jako jsou např. lavičky, tak i budovy různého využití. Budovy sloužící pro koncert či divadlo, které jsou součástí parku, by měly tento park doplňovat a respektovat jeho styl. Velká okna, sahající od podlahy ke stropu, poskytují cenný výhled do parku a propojují tak zeleň s architekturou. (Wehrhahn, 2009)

Oddechová zařízení

Nepostradatelnou součástí každého parku jsou oddechová zařízení. Jsou proto důležitou součástí i parků lázeňských. Zpravidla jsou rozmístěna po celé ploše parku, slouží převážně pro odpočinek návštěvníků, ale mohou i park zkrášlovat. Patří sem lavičky, stoly, besídky, pergoly, přístřešky, altány, dekorativní mosty a další. Svým architektonickým ztvárněním a umístěním se také mohou podílet na celkové kompozici parku. Příkladem může být odpočívací zařízení v podobě pergoly. (Supuka, 1984)

Vreštiak (1984) doplňuje, že se lavičky a stoly mohou lišit od jiných zařízení způsobem a stupněm opracování. Jejich forma by měla být odrazem prostředí, ve kterém se nacházejí a mohou tak mít i dekorativní hodnotu. V přírodních parcích a lesoparcích jsou lavičky

převážně ze dřeva, což umožňuje jejich přirozené splynutí s prostředím. Zpravidla se tyto prvky umísťují podél procházkových chodníků a vždy tak, aby nerušily celkový dojem parku, případně průhledy do krajiny. Pokud je park ve svahu, platí že čím je stoupání chodníku prudší, tím je rozmístění laviček hustší.

Pergoly a besídky jsou výraznou drobnou architekturou parků s funkčním a estetickým významem. Plní funkci odpočinku, úkrytu a výhledového stanoviska. Jejich umístění musí být tedy v souladu s jejich funkcemi. Budují se jako samostatné stavby, nebo jsou součástí větší architektonické kompozice. Parkové pergoly mají velkou uměleckou hodnotu. Své místo můžou najít v rovinných parcích, u vchodů či na specializovaných místech. (Vreštiak, 1984)

Nedílnou součástí komunikací větších parků nebo parků s vodním tokem jsou, jak dále píše Vreštiak (1984), různé druhy mostů. Jejich konstrukce by měla být nenáročná a lehká. Mosty v krajinných parcích slouží k překonání nerovnosti terénu a jiných přírodních jevů, které brání klidnému provozu (přemostění potoků, kamenných sutin, močálů, roklin a dalších).

Dalším prvkem mnoha parků jsou tabule a signalizační zařízení. Jejich rozmístění v parku musí být vždy promyšlené, protože ať jim dáme jakoukoli formu, vždy znehodnocují prostředí, přestože plní svou specifickou funkci. (Supuka, 1984)

„Celek, který je protkán cestami (pěší, cyklistické, jezdecké a další), bývá doplněn také o různé sportovní aktivity. Při všech úpravách je však nutné respektovat a chránit zdroje minerálních a jiných léčivých vod. Řídíme se jejich ochrannými pásmy a jejich rozsahem.“ (Oruba, 2002)

3.3.6 Zásady tvorby lázeňského parku

Z výše uvedeného vyplývají následující zásady:

- * Lázeňský prostor by měl být zajímavým místem.
- * Měl by ctít daný krajinný ráz, architekturu i urbanistickou skladbu.
- * Měl by být poučný a spolupůsobit při léčebném procesu.
- * Lázně mají být nejen střediskem léčby, ale také místem příjemného pobytu a odpočinku.
- * Lázeňský park by měl sloužit k odpočinku a regeneraci jak zdravých, tak nemocných návštěvníků.
- * Měly by zde být příznivé klimatické podmínky, které přispívají procesu léčení a to nejen u lázní klimatických.
- * Zeleň má velký vliv na klimatické podmínky.
- * Vegetace příznivě ovlivňuje relativní vlhkost vzduchu i teplotu v půdě a ovzduší.
- * Zeleň chrání proti nepříznivým větrným podmínkám, snižuje výkyvy teploty, reguluje vlhkost vzduchu a působí jako filtr proti zakouřeným oblastem a proti prachu.
- * Musí být splněny hygienické požadavky na čistotu vzduchu.
- * Všechny prvky parku musí být propojené.
- * Hlavními funkcemi tohoto prostředí jsou funkce hygienická, psychologická a estetická. Dále pak funkce klimatická, zdravotní, ochranná, kulturní a estetická.
- * Je nutné rozlišovat zeleň intravilánu a zeleň extravilánu.
- * Dle intenzity ozelenění a zásahů do krajiny dělíme lázeňské parky na zeleň lázeňského centra, lázeňský park a lesní krajinný park.
- * Ačkoli voda zůstává základním léčebným prostředkem, přistupuje k ní řada dalších prostředků.
- * Mimo léčbu nemocí se v lázních uplatňuje také rehabilitace po léčbě nebo úrazech.
- * Základními funkcemi lázní je preventivní péče, vlastní léčebná péče a péče rehabilitační.
- * Při jakýchkoli úpravách je nutné respektovat a chránit zdroje minerálních a jiných léčivých vod. Řídíme se jejich ochrannými pásmy.

3.4 NAUČNÉ STEZKY

Otruba (2002) píše: „Vzdělávací význam určitého krajinářského či urbanistického celku může být zvýrazněn podrobnou informací o dějích (přírodních, historických, stavebních), které jsou zde typické či pozoruhodné. O to se může postarat tzv. naučná stezka. Je jí vlastně průběžná, lokalizovaná a zpřístupněná informace, vázaná k určité linii- trase (cestě, chodníku, vodoteči). Je též jasně orientovaná v prostoru. K orientaci a informaci je trasa vybavena potřebnými náležitostmi.“

Při řešení tohoto tvůrčího krajinářského úkolu je nutno stanovit:

- * téma (náplň, záměr)
- * trasu
- * prvky trasy
- * ztvárnění prvků

3.4.1 Stezka Andělská Hora- Kyselka

Tato středně obtížná stezka pro pěší vede po okraji vojenského výcvikového prostoru Doupov a je dlouhá asi 14,2 km. Skládá se ze dvou turistických cest, které na sebe navazují. Žlutá trasa vede z Andělské hory směrem na Pilu a navazuje na červenou, která vede z Karlových Varů do Kyselky. Tuto trasu je možné projet i na kole a to po Cyklotrase Karlovy Vary- Klášterec nad Ohří. (Drábek, 2008)

Trasa vede přes Doupovské hory, které jsou zbytkem někdejší sopky, největší, jaké u nás vůbec máme. První zastávkou je Hrad Andělská hora, který byl vystaven na strmé skále. První zmínka o něm je z roku 1402. V pozdějších dobách bylo pod hradem založeno městečko. V roce 1718 celé městečko vyhořelo a požár se přenesl i na hrad. Od té doby je hrad zříceninou, která je jakousi dominantou kraje při příjezdu od Prahy. Na zříceninou často podnikali výpravy lázeňští hosté z nedalekých lázní v Karlových Varech. (Drábek, 2008)

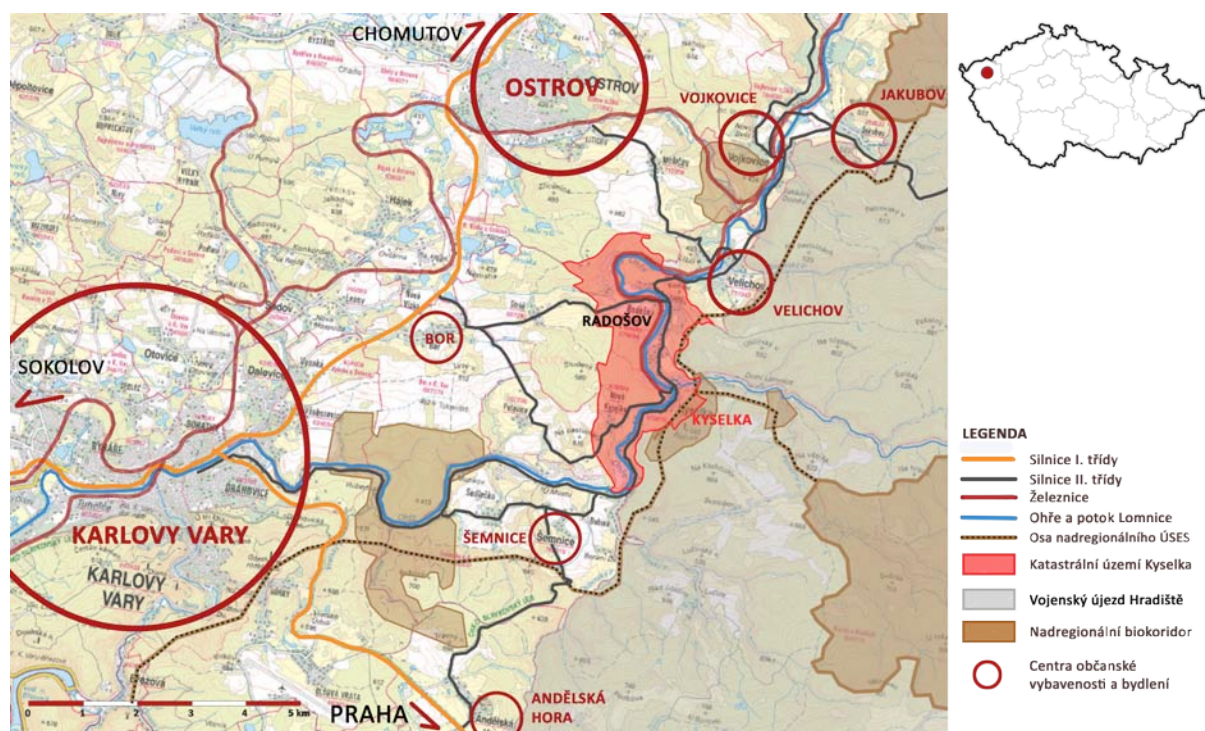
Podle Drábka (2008) vede stezka z Andělské hory kolem Šemnické skály. Tato strmá znělcová skála je přírodní památkou a již po roce 1933 tu byla vyhlášena rezervace. Zejména keřový porost zde tvoří původní druhy, les na skalách a sutích postupně vytváří přirozené společenstvo. Hnízdí zde i naše největší sova, výr velký. Odbočkou po žluté stezce vede strmá cesta na Skalky skřítků. Cílovým místem této stezky je Kyselka. Lázeňské budovy jsou zde v žalostném stavu, přesto si zde návštěvníci mohou natočit studený železitý pramen, Mattoniho Kyselku.

4 Zhodnocení podkladových materiálů

Návrhu řešení veřejného prostranství by měl předcházet důkladný rozbor. U existujících prostorů se před návrhem změn neobejdeme bez potřebných průzkumů (Šonský a kol., 1983). Šonský a kol. (1983) píše: „Pro projektanta je podobný vstup cenný zejména z toho důvodu, aby již v úvodu práce posoudil meze funkčnosti a hranice obytnosti lokality a aby si ujasnil, zda z technického a biologického hlediska je reálné v řešeném prostoru pokrýt předpokládané sociální funkce.“ Nutné je taktéž posouzení širších vztahů, průzkum vnějších vlivů a jejich zhodnocení ve výsledném řešení. Sociální funkce prostoru by neměla být zaměňována s provozem. Nesmíme zapomenout, že na způsob využívání veřejných prostranství působí souběžně celá řada vlivů. (Šonský a kol., 1983)

Tato kapitola se věnuje analýzám zpracovávaného území a jeho nejbližšího okolí. Některé analýzy zahrnují celé katastrální území Kyselka, ve kterém se revitalizovaný park nachází. Postupně jsou zde uvedeny základní informace o Kyselce, které jsou dále podrobněji zpracovány v bližší návaznosti na samotný park. Závěrečná kapitola věnuje pozornost současnému stavu parku pod Ottovo kolonádou a nejbližšímu okolí. Některé kapitoly jsou popsány podrobněji podle jejich významnosti pro tuto práci.

4.1 Širší vztahy

Obr. 4.1 Širší vztahy (podkladová mapa: sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz)

Obec Kyselka leží v Karlovarském kraji, východně od Karlových Varů a jižně od Ostrova (viz Obr. 4.1). Mimo těchto velkých měst se v okolí Kyselky nacházejí obce Šemnice, Velichov, Vojkovice a Bor, které více či méně doplňují občanskou vybavenost Kyselky. Sledované katastrální území tvoří spolu s obcí Kyselka ještě obec Nová Kyselka a Radošov, která je z hlediska historického vývoje starší.

Katastrální území Kyselka leží na hranicích Vojenského újezdu Hradiště, kudy vedou nejbližší biokoridory a jsou zde významná biocentra. Některé nadregionální biokoridory zasahují i na území Kyselky nebo vedou po hranicích.

Údolí, ve kterém se Kyselka nachází, tvoří řeka Ohře, která teče od Karlových Varů a územím protéká z jihu na sever. V Kyselce se do Ohře vlévá potok Lomnice pramenící ve Vojenském újezdu Hradiště. Sledovaná oblast se tedy nachází v povodí řeky Ohře. Kysibelské prameny se vlévají do Ohře podobně jako karlovarské prameny do řeky Teplé.

Silniční doprava je zde omezena na silnice II. třídy. Nejvíce frekventovaná je silnice podél řeky Ohře. Silnice I. třídy vedou z Karlových Varů na Sokolov, Prahu a přes Ostrov nad Ohří na Chomutov. V Kyselce se také nachází železnice, avšak slouží pouze pro zásobování Mattoniho stáčírny. Nejbližší železniční zastávka je tak až ve Vojkovicích.

Kyselkou vedou cyklistické trasy (viz. Příloha 2), které vedou po silnicích do Kyselky i po stezkách v okolních lesích. V letním období tudy projíždí mnoho turistů.

4.2 Charakteristika obce

Katastrální území Kyselka je, jak již bylo řečeno, složeno ze třech obcí. Těmi jsou Radošov, Nová Kyselka a samotná Kyselka. Obce Kyselka a Radošov jsou propojené a tvoří zastavěný pás podél řeky Ohře. Není zde patrný přechod obou obcí a zastavěná část tak tvoří jeden celek. Obě obce tvoří nepřetržitý pás zástavby, dlouhý asi 3 kilometry. Celou oblastí vede silnice II. třídy, která také slouží pro zásobování minerálních vod Mattoni. Tato silnice lemuje tok Ohře a se kterou společně tvoří hlavní osu oblasti. Terén se od Ohře na obě strany zvyšuje a místy tvoří i srázy. (sklonitost viz. 4.7.2)

Výměra celého katastrálního území je 649 ha a leží v nadmořské výšce 358 m. V katastrálním území Kyselka žije kolem 802 obyvatel. Spadá do působnosti obce s rozšířenou působností Karlovy Vary. (Anon (b), 2015)

Obec Kyselka je z historického hlediska lázeňské město, ovšem statut lázní v současné době nemá.

4.3 Historický vývoj území

Osídlení oblasti kolem dnešní obce Kyselky odedávna výrazně ovlivňovala její údolní poloha při řece Ohři. Tímto údolím vedla významná dálková obchodní cesta, propojující oblasti středních Čech s Německem. K její ochraně v údolí vznikala řada opevnění. Stopy nejstaršího lidského osídlení na tomto území pocházejí z 10. až 9. století před naším letopočtem. Jsou to místa dnešního Radošova, Dubiny, Velichova a Jakubova. Archeologické nálezy zde doložily jak neopevňovaná sídliště vesnického typu z období popelových polí tak i z dob hradiště z téže doby. (Burachovič, Zeman, 2012) Některé zdroje (Anon (b), 2015) uvádějí, že nejstarší osídlení bylo už v 8. století před naším letopočtem.

V Dubině, Nové Kyselce a ve Velichově se do dnešní doby dochovaly zbytky středověkých tvrzišť z 13. až 14. století. Právě ve 13. století zde byla založena většina dodnes existujících obcí. (Burachovič, Zeman, 2012) Radošovský kostel je jedním z nejstarších v Karlovarském kraji. Je zasvěcen sv. Václavovi a první zmínka o něm je z roku 1352. (Anon (b), 2015)

Dle dosavadních archeologických nálezů i písemných zpráv o vývoji Kyselky datujeme první trvalé osídlení u pramenů v Kyselce až na konec 18. století. (Burachovič, Zeman, 2012)

Více o historickém vývoji viz. kapitola 3.2.1.

4.3.1 Historická mapování

4.3.1.1 Müllerovo mapování

Jedním z nejstarších mapování Českých zemí je Müllerovo mapování z první poloviny 18. století. Na této mapě (Obr. 4.2) jsou v oblasti dnešní Kyselky zakresleny obce Radošov (Rodisfort), Nová Kyselka (Ritters Grün), Dolní Lomnice (Unter Lamitz) a Svatobor (Zwetbau).

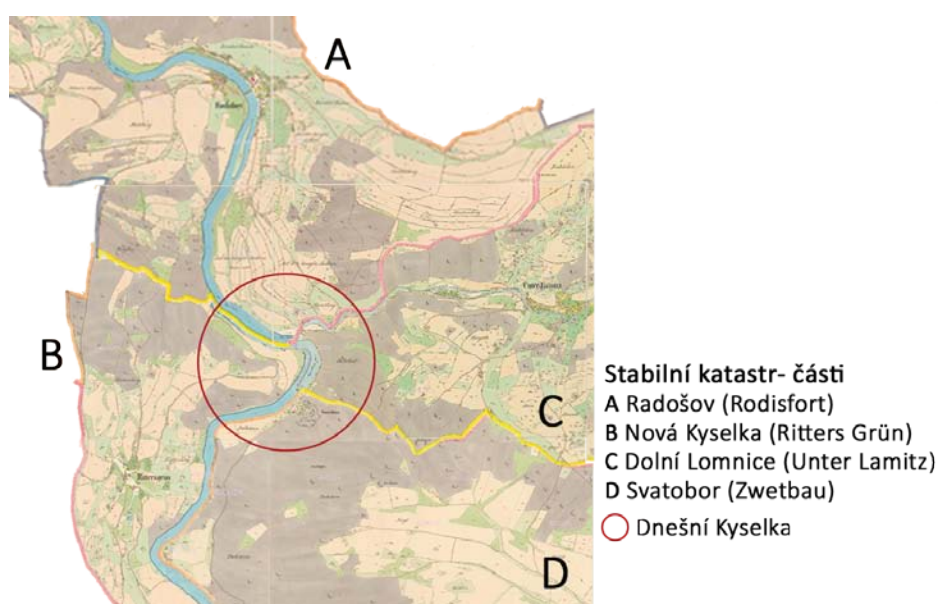

Obr. 4.2 Müllerovo mapování (oldmaps.geolab.cz)

4.3.1.2 Stabilní katastr

Mapy stabilního katastru jsou souborem údajů půdního fondu v Rakouském císařství. Vznikly v letech 1817- 1869. Důvodem vzniku byly snahy získat dobré měřičské podklady pro rozdělování pozemkové daně. Podkladem pro mapy stabilního katastru byly tzv. císařské otisky, což jsou nejlépe zachované kopie originálních map vytvářených přímo v terénu. Přepřacováním a doplňováním těchto map vznikl základ dnešních katastrálních map. (Vonešová a kol., 2014)

Současné katastrální území Kyselka bylo na mapách stabilního katastru tvořeno katastry obcí Radošov (Rodisfort), Nová Kyselka (Ritters Grün), Dolní Lomnice (Unter Lamitz) a Svatobor (Zwetbau) (viz, Obr. 4.3). Jak již bylo výše popsáno, všechny tyto obce existovali již v dobách Müllerova mapování. Dolní Lomnice a Svatobor tvořily ve své době velké zastavěné plochy. V současné době je Lomnice menší obcí ve Vojenském újezdu Hradiště a Svatobor jen malou vesnicí na hranici tohoto vojenského území. (Anon (h), 2015)

Obr. 4.3 Mapy stabilního katastru (archivnimapy.cuzk.cz)

4.3.1.3 Vojenská mapování

Osídlení na území kyselky datujeme, jak již bylo řečeno, na konec 18. století. Vývoj lázeňského města je ovšem dobře patrný až z dob třetího vojenského mapování. Na Obr. 4.4 je na mapě III. vojenského mapování z let 1877 až 1880 zakreslen Radošov, jako historicky významné místo, kde bylo možné překročit bariéru řeky po mostě. V dolní části obrázku je

patrná zástavba podél řeky. Tyto stavby jsou staré lázeňské dvory a kolonády. Na druhém břehu je patrný geometrický historický park. Oba břehy zde propojuje most. Ten je patrně, na rozdíl od Radošovského mostu, pouze pro pěší přechod řeky. To svědčí o vzniku a vývoji lázní v Kyselce. (Dušek, 2001- 2014)

Obr. 4.4 III. vojenské mapování (oldmaps.geolab.cz)

4.4 Přírodní podmínky území

4.4.1 Geomorfologické členění

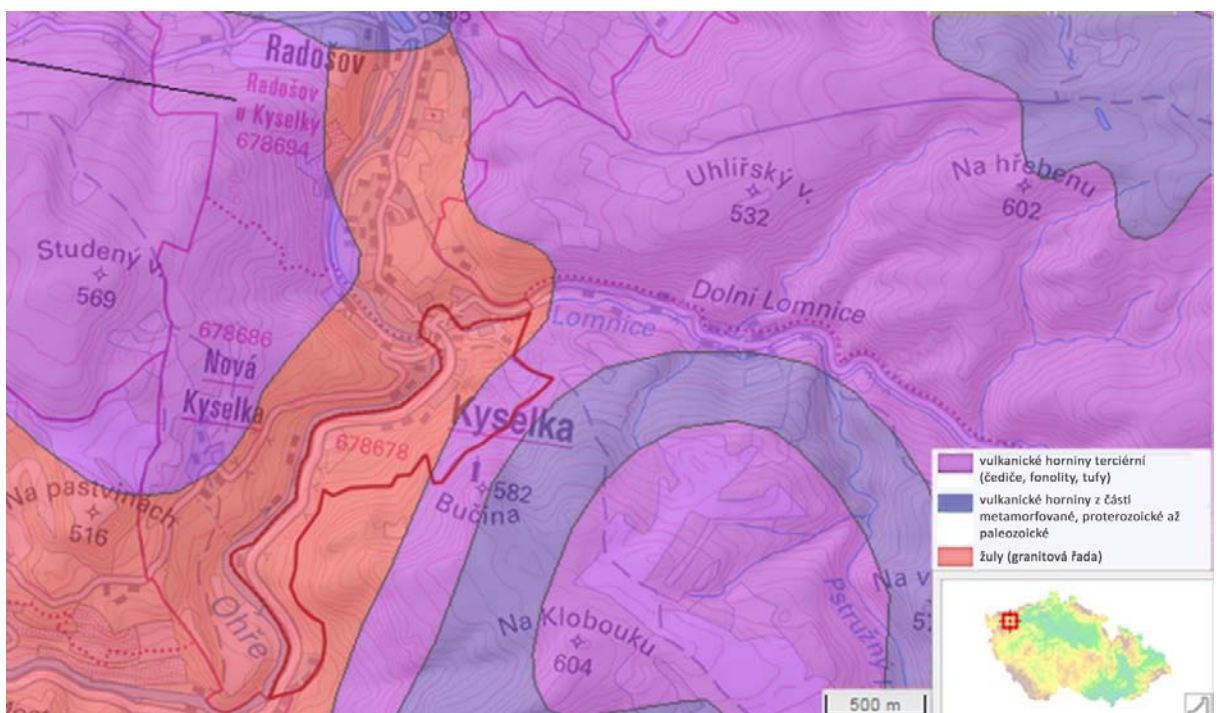
Katastrální území Kyselka spadá podle geomorfologického členění do systému Hercinského. Provincií je tedy Česká vysočina, k níž náleží zhruba tři čtvrtiny území České republiky. Subprovincií je Krušnohorská soustava, která vede podél hranic s Německem na severozápadě ČR. Kyselka spadá do geomorfologického celku Doupovské hory, které jsou součástí Podkrušnohorské oblasti. V oblasti sledovaného území se nachází pomezí okresků Jehličenské a Hradištské hornatiny. (Anon (d), 2015)

Doupovské hory, které získaly název podle zaniklého města Doupov, jsou převážně sopečného původu. Jsou tak tvořeny převážně lávou a tufem. Toto pohoří typu ploché hornatiny leží převážně na pravém břehu řeky Ohře. (Vyčichlo, 2014)

4.4.2 Geologická mapa a mapa půdních typů

Podle geologické mapy České republiky (Obr. 4.5) je údolí řeky Ohře v místech sledovaného území tvořena žulovým podložím. Ve vyšších polohách tohoto údolí je podloží tvořeno vulkanickými horninami terciéru, tedy čediči, fonolity a tufy. Tato podloží jsou v okolí doplněna o oblasti s podložím hornin vulkanických, z části metamorfovaných, proterozoických až paleozoických. Podloží oblasti zpracovávaného parku pod Ottovo kolonádou je tvořeno převážně granitem. (Anon (d), 2015)

Sledované území se nachází v soustavě Českého masivu (krystalikum a prevarijské paleozoikum) v oblasti sasko-durynské a regionu krušnohorského plutonu. (Bokr, 1999)

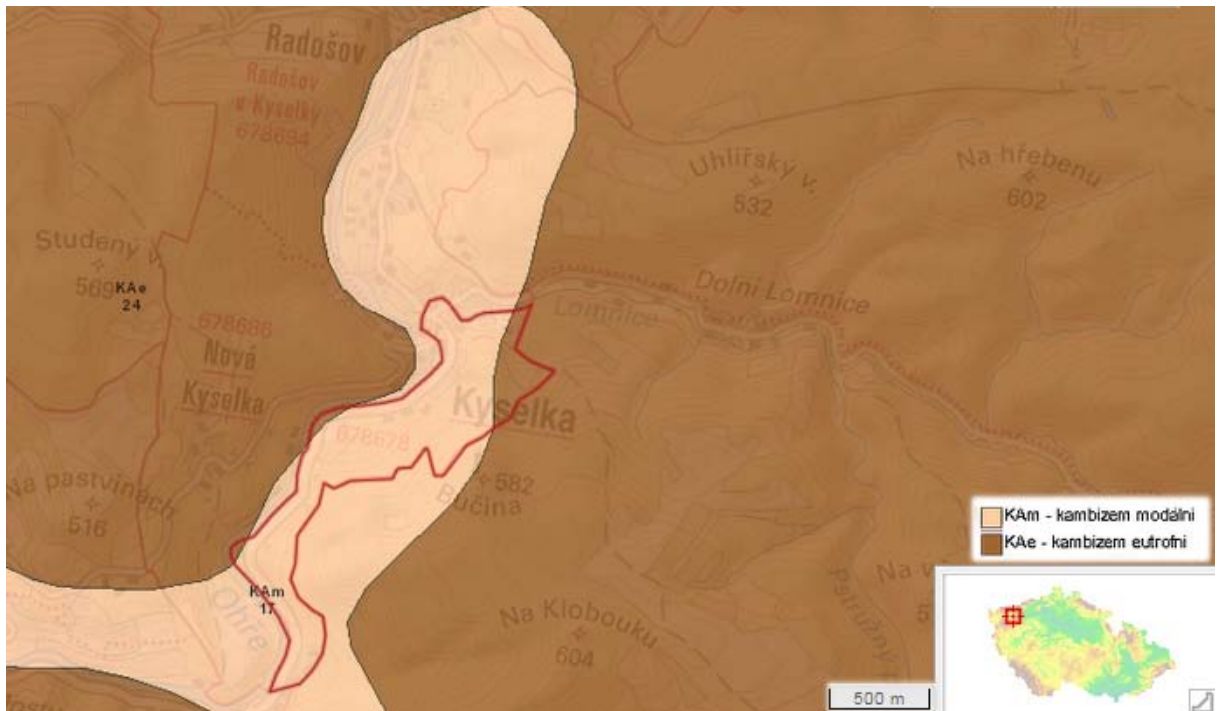

Obr. 4.5 Geologická mapa (geportal.gov.cz)

Rozložení půdních typů se stejně jako typ podloží odvíjí od toku Ohře. Kolem údolní nivy převažuje kambizem modální, která tvoří údolní pás od severu k jihu. Do této oblasti spadá většina katastrálního území Kyselky. Na kambizem modální potom dále od řeky navazují oblasti s kambizemí eutrofní. Ty tvoří svahy kolem Ohře a jsou převážně zalesněné. (Anon (d), 2015)

BPEJ pozemku zahrnující park pod kolonádou je 54 178. Bonitovaná půdně ekologická jednotka 5.41.78 spadá do 5. třídy ochrany zemědělského půdního fondu, její průměrná cena (dle vyhlášky 441/2013 Sb.) je 1.23 Kč za m² a bodová výnosnost této půdy je číselně vyjádřena na stupnici od 0 do 100 hodnotou pouze 17. Reliéf pozemku spadá do kategorie

silně svažitéch pozemků. Mocnost ornice je zde mělká až středně hluboká. Půda je podle zrnitosti středně těžká, těžká až velmi těžká. Vláhové poměry závisí na klimatickém regionu a expozici, která je severní. Půda je silně vododržná. (Anon (f), 2015)

Obr. 4.6 Mapa půdních typů (geoportal.gov.cz)

4.4.3 Hydrologické poměry

Z hydrologického hlediska představuje dominantní osu oblasti řeka Ohře. Ohře zde tvoří údolí, kam stéká většina okolních potoků. Pro oblast Kyselky je dalším významným tokem potok Lomnice pramenící ve Vojenském újezdu Hradiště. Do něj se v Kyselce vlévají některé prameny a následně ústí do Ohře. (Anon (d), 2015)

Podél toku Ohře se po obou stranách nachází záplavové území. To ovšem výrazně neohrožuje zástavbu obce, ani řešené území.

Doupovské hory jsou většinou odvodňovány menšími toky z povodí Ohře, které se paprscitě rozbíhají z vrcholků. Toky na porézním vyvělinovém podloží v teplých měsících často vysychají. Jedním z největších potoků této oblasti je Lomnický potok, který protéká Kyselkou. V celé oblasti, především v údolí řeky Ohře, najdeme několik desítek vývěřů slabě alkalických železitých kyselek bohatých na CO_2 . (Matějů, 2010)

4.4.4 Klimatické údaje

Podnebí na západě České republiky se vzhledem k poloze uprostřed Evropy jeví značně proměnlivé. Střídají se zde oceánské a kontinentální vlivy. Vlivem charakteru a výšce hor oblast Karlovarského kraje patří do mírně teplé oblasti (MT 7). Nejteplejším měsícem je červenec s průměrnou teplotou 16°C a nejchladnější je leden s průměrnou teplotou -4°C. Průměrná roční teplota je zde 8,1°C a roční srážkový úhrn je 1200 - 1400mm. Proudění vzduchu bývá převážně západní. (Anon (a), 2015)

Klimatické oblasti jsou ovlivněny pohořím Doupovských hor. Zatímco na vrších převažuje klimatická oblast chladná, v nižších polohách je oblast mírně teplá. Oblasti mírně teplého klima jsou kolem vrcholků uspořádané prstencovitě a zahrnují i údolí Ohře. (Matějů, 2010)

4.4.5 Krajinný pokryv

Složení flory i ráz vegetace jsou v českých zemích výrazně ovlivňovány geologickým podkladem. Rozhodující vliv má chemismus a fyzikální vlastnosti hornin a zemin. Rozložení vegetace na území České republiky závisí především na poloze území ve střední Evropě. Tato poloha ovlivňovala vývoj vegetace a podepsala se na migracích a jejich časovém sledu. (Neuhäuslová a kol., 1998)

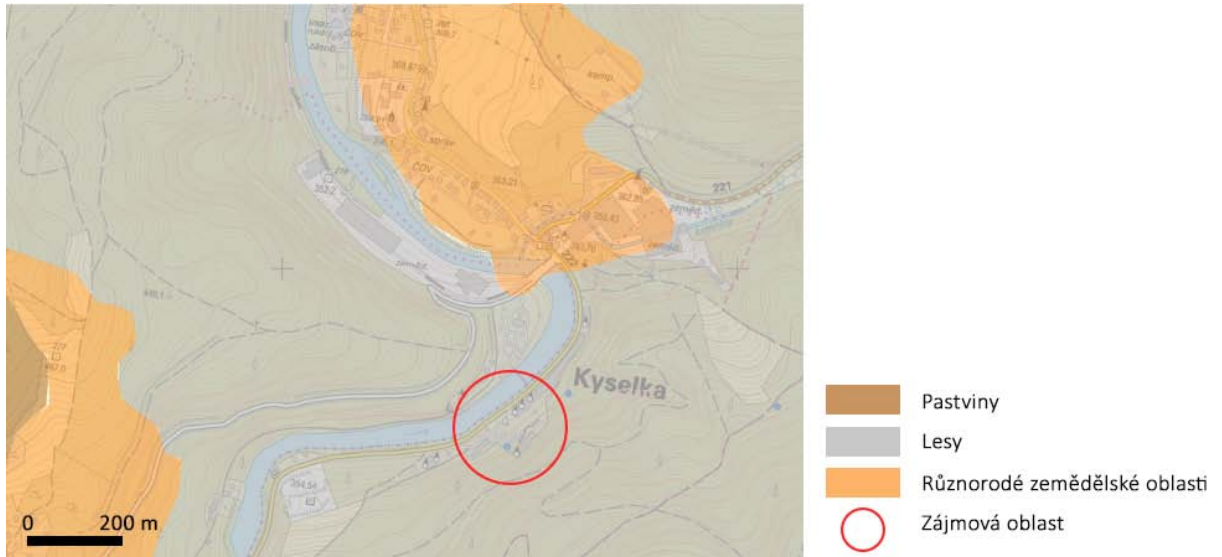
„Příroda Doupovských hor zůstala zachována nejen proto, že unikla tradiční exploataci krajiny 20. století, ale navíc díky specifickému způsobu využití území k výcviku vojsk a absenci sídel získala i některé netypické prvky... Dochovaly se tu i velmi kvalitní biotopy pozdějších stádií sukcese, např. květnaté bučiny, jasanovo - olšové luhy nebo suťové lesy.“ (Matějů, 2010)

Z map krajinného pokryvu (Obr. 4.7 a Obr. 4.8) je patrné, jak se vyvíjela oblast z hlediska využití ploch. Lze porovnat plošné využití území v roce 1970 a 2012. Přestože v roce 1970 byla Kyselka dávno osídlena, v mapě není zaznamenána plocha zástavby. Jsou zde pouze plochy pastvin a různorodé zemědělské oblasti. Ty jsou omezeny na oblasti s menším sklonem. Převažuje krajinný pokryv lesů na svazích kolem Ohře. (Anon (c), 2015)

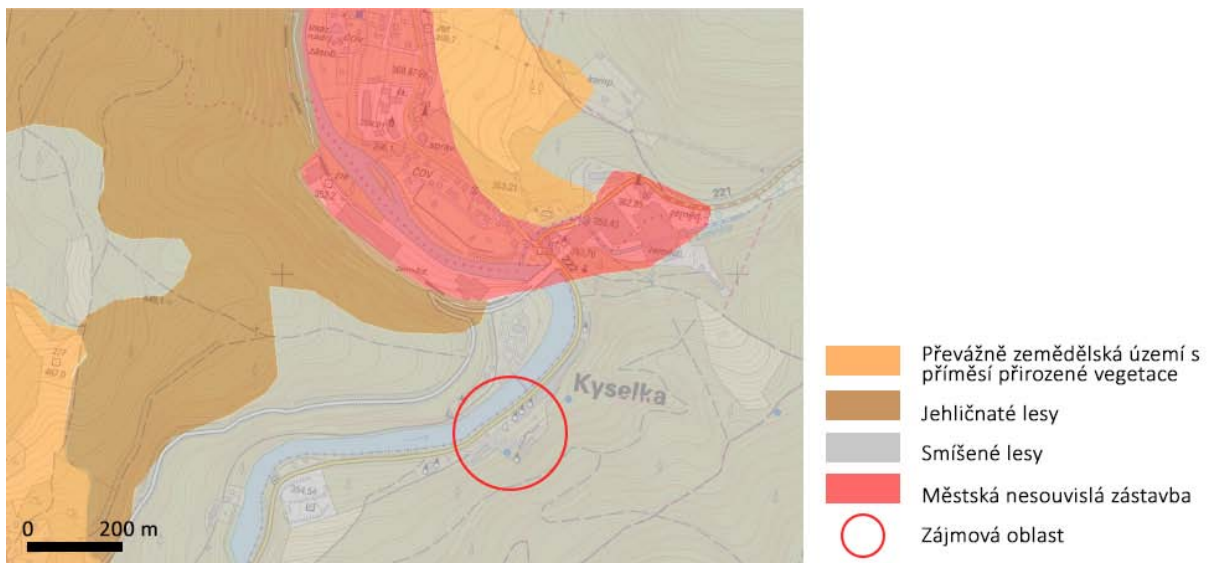
Z mapování roku 2012 je patrná rozsáhlá plocha nesouvislé městské zástavby. Plochy převážně zemědělské s příměsí přirozené vegetace se z velké část překrývají s plochami

různorodé zemědělské oblasti z roku 1970. Lesní oblasti se zde rozlišují na lesy jehličnaté a lesy smíšené. (Anon (c), 2015)

Oblast zájmového území spadá v obou případech do oblasti lesních ploch.

Obr. 4.7 Krajinový pokryv 1970 (zdrojová mapa: mapy.nature.cz)

Obr. 4.8 Krajinový pokryv 2012 (zdrojová mapa: mapy.nature.cz)

4.4.5.1 Biogeografické členění

Mezi individuální soustavy biogeografického členění krajiny patří biogeografická provincie (v ČR jsou zastoupeny 2 provincie, a to středoevropských listnatých lesů a panonská), biogeografická podprovincie (v ČR jsou zastoupeny 4 podprovincie, a to hercynská, polonská, západokarpatská a severopanonská) a biogeografický region (bioregion).

Na území ČR bylo vymezeno 91 bioregionů. V rámci jednoho bioregionu se nachází zpravidla 5- 12 typů biochor. Biochory patří do typologických jednotek biogeografického členění krajiny.

Biogeografická oblast: kontinentální.

Biogeografická provincie: středoevropských listnatých lesů

Biogeografická podprovincie: Hercynská

Bioregion: Doupovské hory

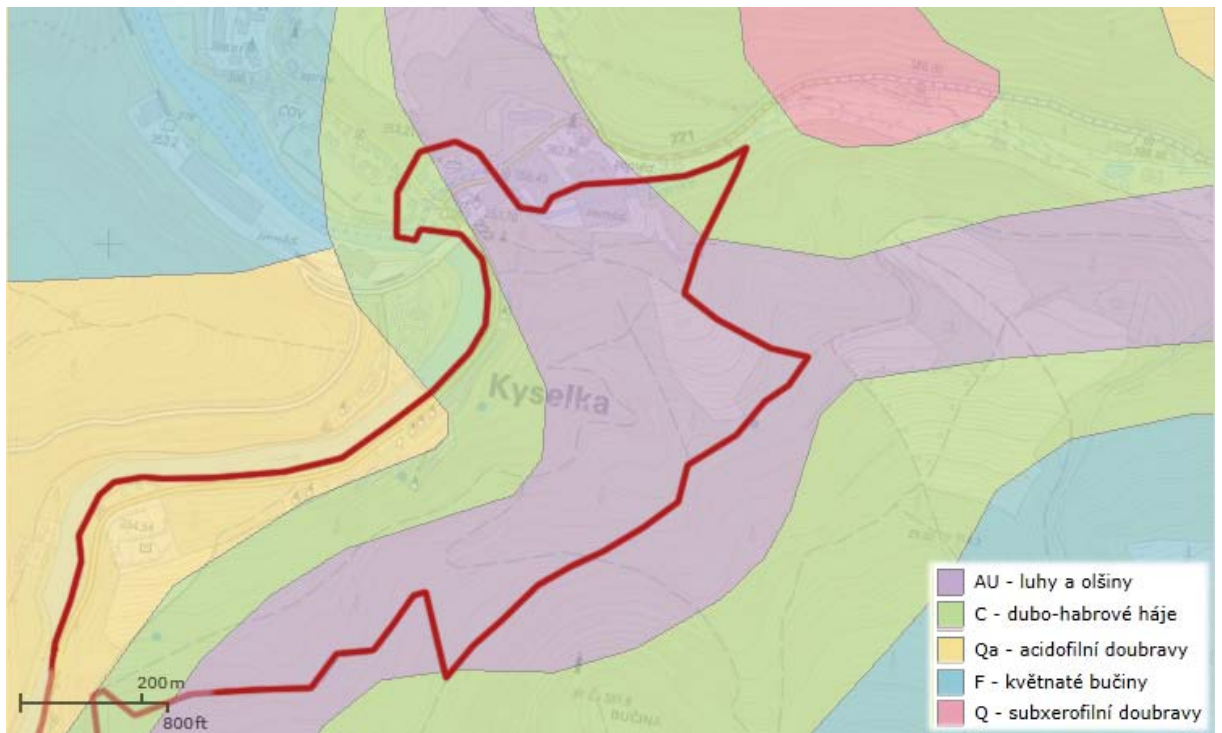
Biochora: 3UI. Tento kód značí vegetační stupeň dubobukový, druh geobiocenu jsou údolí (výrazná zaříznutá) a typ biochory jsou bazické neovulkanity.

V oblasti Vojenského újezdu Hradiště, která se sledovaným územím sousedí je uváděna biochora -3VI. Ta je na rozdíl od biochory 3UI srážkově chudší a dle druhu georeliéfu je označena jako vrchoviny. (Culek a kol., 2005)

4.4.5.2 Rekonstruovaná přirozená vegetace

Pro mapové znázornění rekonstruované přirozené vegetace je předpokladem respektování původních, člověkem během historické doby nezměněných podmínek. Při rekonstrukci vycházíme ze současné potenciální přirozené vegetace a ze současných podmínek prostředí. (Neuhäuslová a kol., 1998)

Podle geobotanické mapy České republiky (Obr. 4.9) se na sledovaném území nacházejí převážně luhy a olšiny, které přecházejí v dubo-habrové háje. Do katastrálního území Kyselka z části zasahují také acidofilní doubravy. V širším okolí se také vyskytují květnaté bučiny nebo subxerofilní doubravy. (Anon (c), 2015)

Obr. 4.9 Geobotanická mapa (mapy.nature.cz)

4.4.5.3 Potencionální přirozená vegetace

Potencionální přirozená vegetace je vegetace, která by se utvořila na určitém území v určité časové etapě za předpokladu vyloučení jakékoli další činnosti člověka. (Neuhäuslová a kol., 1998)

Neuhäuslová a kol. (1998) píše, že potencionální přirozená vegetace, podobně jako rekonstruovaná přirozená vegetace, odráží vlastnosti stanoviště.

Dle mapy potencionální přirozené vegetace (Obr. 4.10) patří zájmová oblast do vegetační skupiny 7- Černýšová dubohabřina (*Melampyro nemorosi- Carpinetum*) Mimo sledované území na ni navazuje 21- Violková bučina a 36- Biková a/nebo jedlová doubrava.

Neuhäuslová a kol. (1998) o struktuře a druhovém složení černýšových dubohabřin píše: „Obsah mapovací jednotky tvoří stinné dubohabřiny s dominantním dubem zimním (*Quercus petraea*) a habrem (*Carpinus betulus*), s častou příměsí lípy (*Tilia cordata*, na vlhčích stanovištích *T. platyphyllos*), dubu letního (*Quercus robur*) a stanoviště náročnějších listnáčů (jasan - *Fraxinus excelsior*, klen - *Acer pseudoplatanus*, mléč *A. platanoides*, třešeň - *Cerasus avium*). Ve vyšších nebo inverzních polohách se též objevuje buk (*Fagus sylvatica*) a jedle (*Abies alba*). Dobře vyvinuté keřové patro tvořené mezofilními druhy opadavých listnatých lesů nalezneme pouze v prosvětlených prostorech.“

Obr. 4.10 Mapa potenciální přirozené vegetace (mapy.nature.cz)

4.4.5.4 Fytogeografické členění

Podle Neuhäuslové (1998) byla vegetace v posledních století a hlavně desetiletí ovlivňována antropickými vlivy. Dnes tyto vlivy převyšují nad vlivy přírodními.

Z hlediska fytogeografického členění, tedy členění botanického, spadá sledované území do oblasti Mesophyticum. To představuje přechod mezi teplomilnou a chladnomilnou květenou. Oblast se řadí do výškového stupně suprakolinní (kopcovinný) a submontánní (podhorský, vrchovinný). Stupeň suprakolinní představuje pahorkatiny v nadmořské výšce 200 - 550 m. Submontánní stupeň zahrnuje výšky kolem 450 - 800 m n. m. a představuje úpatní svahy našich hor. (Divíšek a kol, 2010)

Fytogeografickým obvodem je pro sledovanou oblast Českomoravské mezofyticum. To je tvořeno 63 okresy. Kyselka leží v okrese číslo 29 Doupovské vrchy.

4.4.5.5 Typologie české krajiny

4.4.5.5.1 Typologie na úrovni Evropy

V celoevropském kontextu je vymezeno osm kategorií krajiny. Česká republika je zařazena do kategorie E. Kategorie krajiny otevřených polí- openfields, která je nejrozšířenější evropskou kategorií zemědělských krajiny. (Cibulka, 2005)

Cibulka (2005) píše, že absolutně nejrozšířenějším megatypem celého kontinentu je 17- Krajina středoevropských, scelených, otevřených polí. Tento megatyp pokrývá také území

České republiky. Ve východní části střední Evropy převládá ve výškách do 200 m. Ve výškách vyšších (až nad 500 m) pokrývá Českou republiku krajinný megotyp 11-Semibocage- polootevřená zemědělská krajina.

4.4.5.5.2 Typologie české krajiny

Typologie české krajiny je charakterizována kódem, kombinací číslic a písmen. Katastrální území Kyselka spadá do 3M15, což je krajina zaříznutých údolí. Okolní Doupovské hory jsou dle Obr. 4.11 příkladem krajiny sopečných pohoří (3M7 a 5M7). (Anon (d), 2015)

Tento kód udává:

- I. Typologie České krajiny podle charakteru osídlení krajiny (3)
- II. Typologie české krajiny dle využití (M)
- III. Typologie české krajiny dle reliéfu (15) (Cibulka, 2005)

3M15

3 - Vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica

M - lesozemědělské krajiny

15 - krajiny zaříznutých údolí

3M7

3 - Vrcholně středověká sídelní krajina Hercynica

M - lesozemědělské krajiny

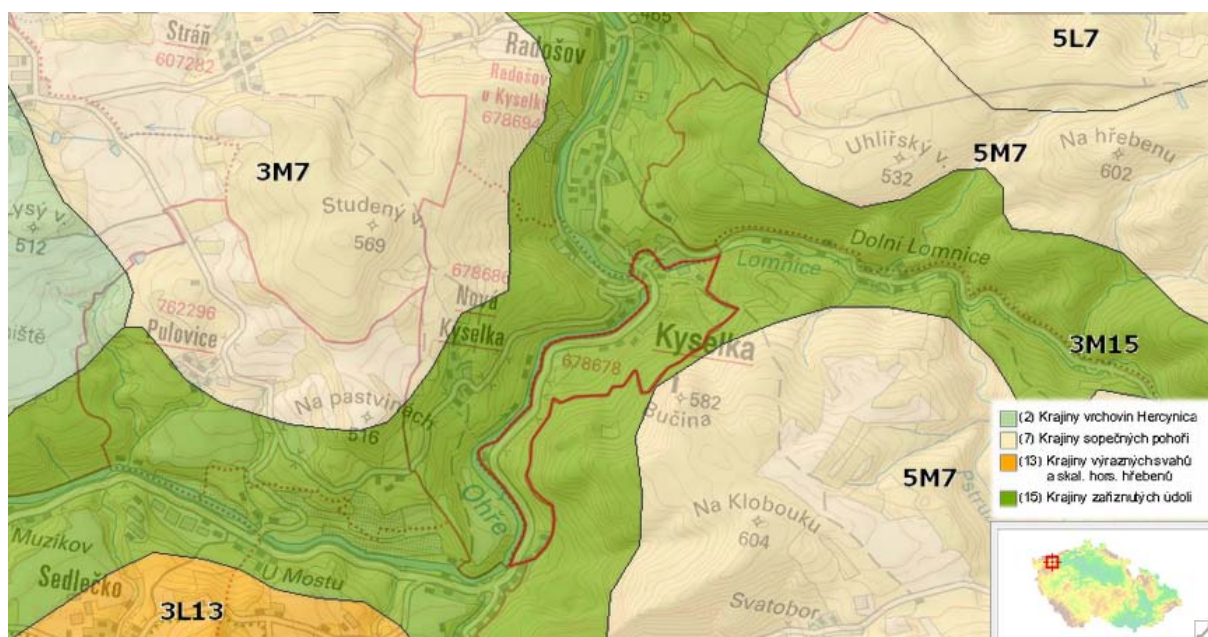
7 - krajiny sopečných pohoří

5M7

5 - Pozdně středověká krajina Hercynica

M - lesozemědělské krajiny

7 - krajiny sopečných pohoří

Obr. 4.11 Typologická mapa (geoportal.gov.cz)

4.4.6 Ochrana přírody

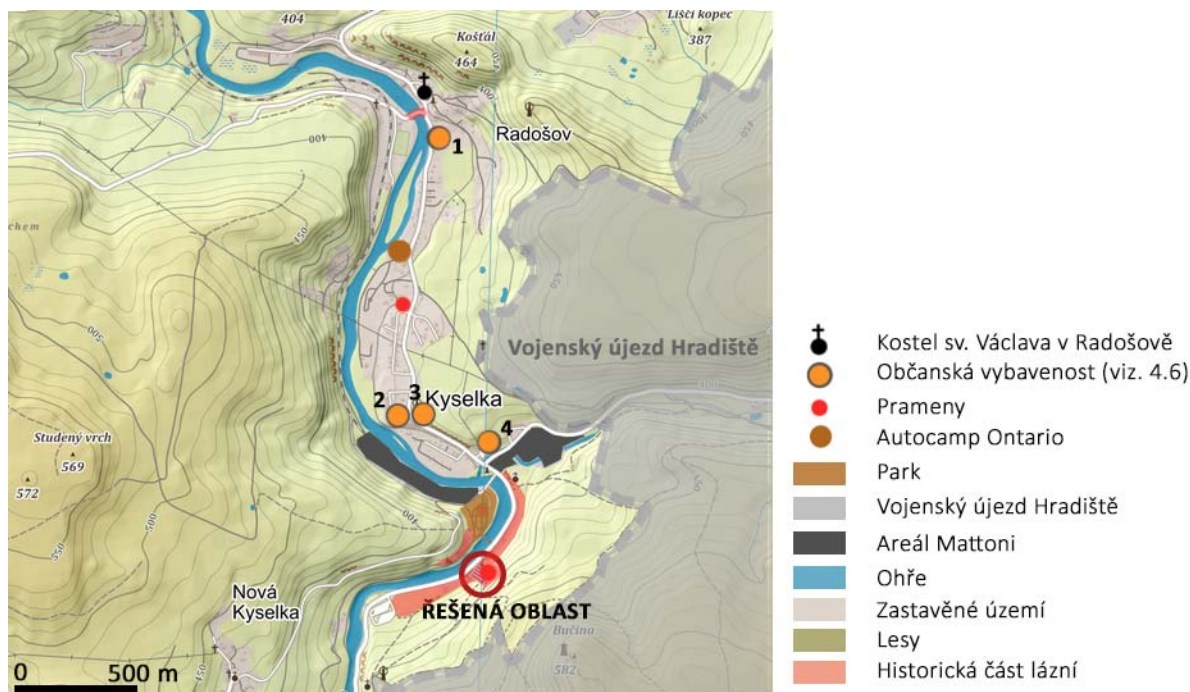
Park pod Ottovo kolonádou je obklopen lesy a je tak součástí migračně významného území. Katastrální území Kyselka, jak již bylo řečeno, hraničí s Vojenským prostorem Hradiště, což je smluvně chráněné území a prochází jím řada významných biokoridorů. Kyselka je součástí chráněného území s vazbou na vodu, které prochází celým územím Hradiště až po tok řeky Ohře. (Anon (d), 2015)

Jak je patrné z mapy širších vztahů (Obr. 4.1), v oblasti Vojenského újezdu Hradiště a jeho okolí se nacházejí významné prvky ÚSES. V oblasti jsou nadregionální biocentra a prochází tudy místní i nadregionální biokoridory.

4.5 Vymezení řešeného území

Vybrané území pro případovou revitalizaci je park ve svahu pod Ottovo kolonádou. Tento prostor patří městu Kyselka, avšak budova kolonády spadá pod Minerální vody Karlovy Vary. Tento park je přístupný, avšak ještě v roce 2010 byl zcela neudržovaný a veřejnosti nepřístupný. V té době by se dalo mluvit o ploše brownfield, což je podle Vráblíka (2009) pozemek a nemovitost uvnitř urbanizovaného území, které ztratili svou funkci a využití a pravděpodobně obsahují ekologickou zátěž a zdevastované výrobní či jiné budovy.

Řešená oblast a návaznost na okolí je vyznačena na následujícím obrázku (Obr. 4.12).

Obr. 4.12 Vymezení řešené oblasti a občanská vybavenost (podkladová mapa: www.mapy.cz)

4.6 Občanská vybavenost

Jak již bylo výše popsáno (4.2), katastrální území Kyselka je složeno ze tří částí. Kyselka a Radošov přitom tvoří jeden celek a i občanská vybavenost (Obr. 4.12) je převážně společná pro obě obce. Dominantou je kostel sv. Václava v Radošově. Na pomezí obcí se nachází hřbitov, který dříve nebyl součástí města. V Radošově je dále Jednota (1), která je největší nákupní možností oblasti. V Kyselce se nachází obecní úřad s knihovnou (3) a základní škola (2).

Základní škola zahrnuje kromě budovy školy s družinou i mateřskou školu, sportovní halu a multifunkční sportoviště. Jde o spádovou školu pro obce Jakubov, Vojkovice, Velichov, Radošov, Kyselka, Dubina, Šemnice, Beraní Dvůr, Sedlečko, Lomnice a Lučina. Dále se v obci nachází dům služeb, který v současnosti zahrnuje poštu (4), ordinaci praktického lékaře, ordinaci zubního lékaře, kadeřnictví a salon. (Anon (b), 2015)

V obci působí policie ČR (obvodní oddělení Ostrov) a sbor dobrovolných hasičů. (Termín občanská vybavenost je popsán v kapitole 4.7.3)

4.7 Současné uspořádání území a blízkého okolí

Tato kapitola pojednává o současném stavu vybraného území a o uspořádání nejbližšího okolí. Zahrnuje kapitoly, kde je patrný vztah revitalizovaného parku k okolním plochám a jejich návaznosti. Územní plány obce nabízejí porovnání využití území v minulosti a v současné době. Pro samotný park je neméně důležitá inventarizace, která kapitolu uzavírá.

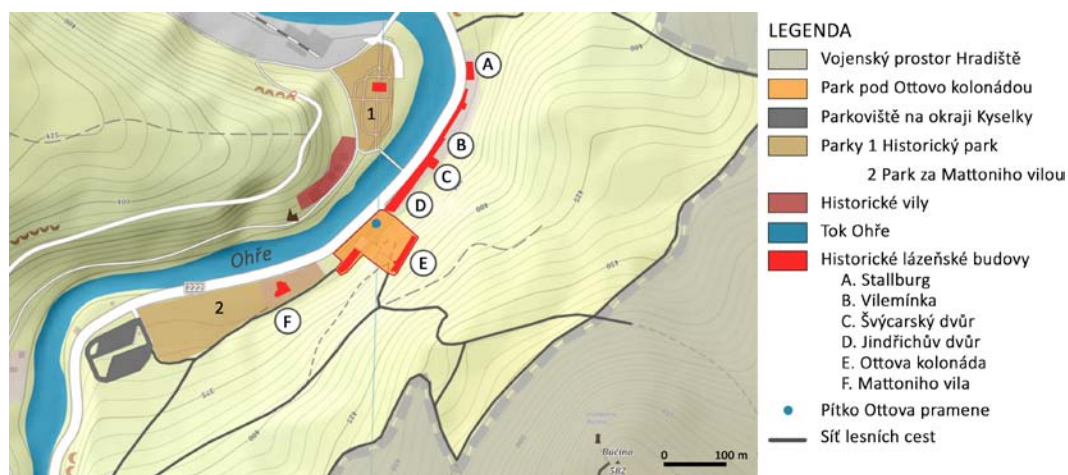
4.7.1 Celkové uspořádání

Revitalizovaný park pod Ottovo kolonádou je součástí bývalého lázeňského centra Kyselky (viz. Obr. 4.13) Všechny lázeňské budovy chátrají a o jejich záchranu usiluje mnoho architektů. Existují i spolky pro záchranu lázní Kyselka. Podaří-li se lázně zachránit ovšem zatím zůstává nezodpovězenou otázkou. I přes dohady nad osudem lázní se v minulém roce (2014) podařilo zcela zrekonstruovat lázeňský dům Stallburg. Další rekonstrukce probíhají na Mattoniho vile.

Záchranu lázní zahájila obecně prospěšná společnost Lázně Kyselka, za jejíž vznikem stojí Karlovarské minerální vody, které jsou vlastníky několika pozemků a budov v této oblasti. Podle nich budou nadále kromě shánění peněz pokračovat i započaté práce. Vladimír Lažanský upozornil, že je také třeba vymýšlet budoucí využití. Do areálu bývalých lázní v Kyselce by se tak mohla vrátit restaurace, ubytovací služby, muzejní expozice a obnovit by se mohla i kolonáda. (mld, 2013)

„Obecně prospěšná společnost zkulturnila nejbližší okolí nárožní věže Jindřichova Dvora, z něhož již několik let provizorně vytéká z gumové hadice Ottův pramen. Najatí pracovníci dokonce posekali mnoho let neudržovaný park, který obklopuje restauraci. Činnost o.p.s. Lázně Kyselka je důležitá nejen pro faktickou záchranu tohoto ojedinělého urbanistického komplexu, její činnost je však důležitá zejména z psychologického důvodu. Lidé již téměř přestali věřit tomu, že by bylo možné památky zachránit. Nyní, když po osmi měsících od ohlášení svého vzniku o.p.s. začala fakticky fungovat, se občané sami nabízejí, že pomohou. A o.p.s. je vítá s otevřenou náručí.“ (Anon (b), 2013)

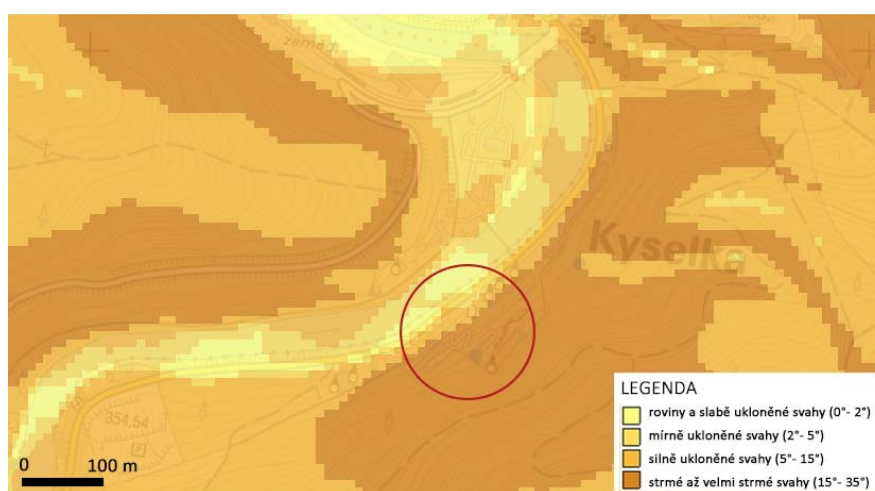
Ottova kolonáda, která je jakýmsi cílem po průchodu parkem. Ta je v současné době ve velmi špatném stavu. Chybí jí střecha a tak do stavby zatéká. To je dočasně vyřešeno provizorní střechou z plachet. Stavba je také podepřena kovovou konstrukcí. Prostor Ottovi kolonády i terasa tvořená prostorem před ní je uzavřena s nápisem: vstup zakázán.

Obr. 4.13 Celkové uspořádání blízkého okolí (podkladová mapa: www.mapy.cz)

4.7.2 Sklonitost a expozice

Jak již bylo řečeno, Kyselka leží v hlubokém údolí tvořeném tokem řeky Ohře. Terén tvoří místy i srázy. Jelikož se revitalizovaný park nachází na jednom z těchto svahů, je pro projekt důležitá znalost terénu. Podle mapy sklonitosti (viz. Obr. 4.14) tvoří převážnou část parku svahy strmé. Podle kódu BPEJ (viz. 4.4.2) jde o sklon cca. 12-17°. Spodní část parku je téměř rovinatá.

Obr. 4.14 Sklonitost (mapy.nature.cz)

4.7.3 územní plán

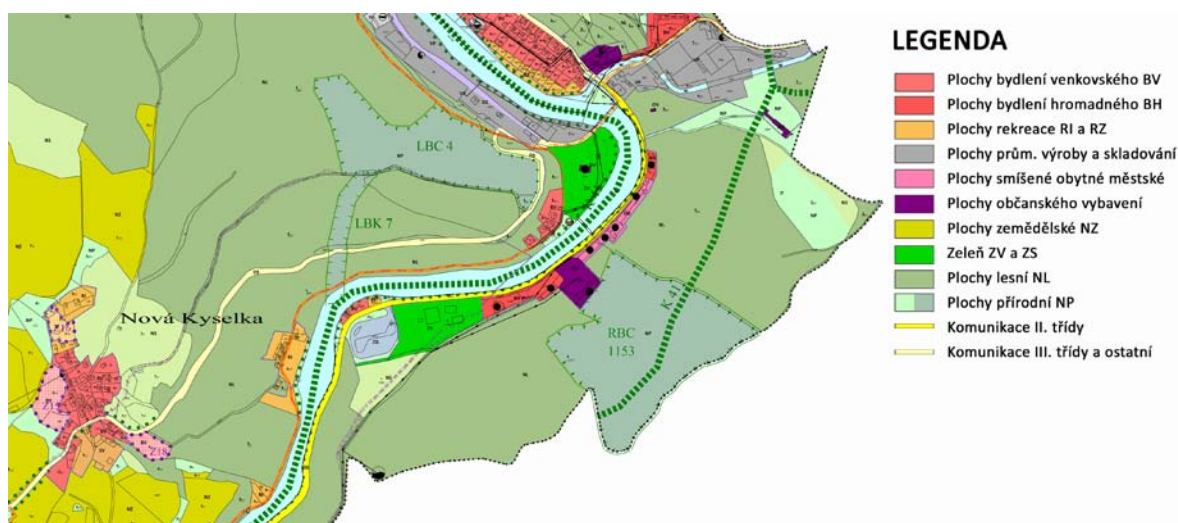
V územním plánu z roku 1996 (viz. Obr. 4.15,) je zájmové území označeno jako smíšené území lázeňství. V aktuálním územním plánu z roku 2014 (viz. Obr. 4.16) plochy lázeňství zcela chybí. Park pod Ottovo kolonádou je, stejně jako kolonáda sama, označen jako plocha občanského vybavení.

„Občanské vybavení jsou stavby, zařízení a pozemky sloužící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva... Stavební zákon řadí uvedené příklady občanského vybavení k veřejné infrastruktuře.“ (Rozmanová, 2006)

Rozmanová (2006) dále píše, že z pohledu veřejné infrastruktury je důležité doplnění chybějící technické infrastruktury, včetně revitalizace zanedbaných částí města, obnova a zřizování veřejných prostranství a ploch zeleně. Dále je nezbytná podpora volnočasových aktivit a to zejména nabídky sportovního a kulturního vyžití, neformálních aktivit pro mládež i seniory. Kulturní zařízení, jako jsou divadla, muzea a galerie, by měla být v přímé návaznosti na plochy zeleně. Zelené a rozptylové plochy podtrhují význam centrálních prostorů, které jsou místem mezilidských kontaktů, odrážejí atmosféru sídla a jsou významově i orientačně dominantními body.

Obr. 4.15 Výřez ÚP z roku 1996 (ÚP 2014 z www.obeckyselka.cz)

Obr. 4.16 Výřez ÚP z roku 2014 (aktuální) (ÚP 2014 z www.obeckyselka.cz)

4.7.4 Dopravní a technická infrastruktura

Dopravní infrastruktura

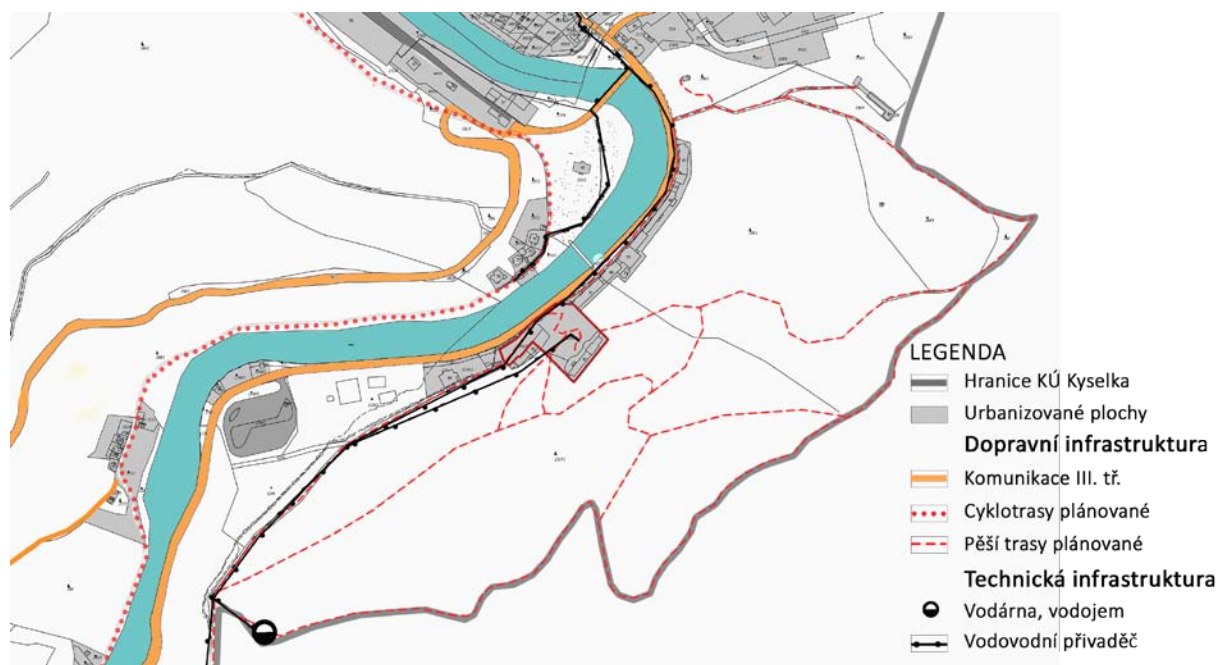
Veřejná dopravní a technická infrastruktura je v územním plánu doplněna v souvislosti s potřebami rozvojových ploch. V dopravní infrastruktuře se jedná pouze o rekonstrukci obslužných komunikací v rámci větších rozvojových lokalit. (obeckyselka.cz)

Na park pod Ottovo kolonádou navazuje síť lesních vyhlídkových cest, které jsou v současném stavu zanedbané a neudržované. V územním plánu z roku 2014 je navrhováno tuto cestní síť z velké části obnovit. Problémem parku je jeho návaznost na frekventovanou silnici III. třídy ve spodní části.

Technická infrastruktura

V technické infrastruktuře se v ÚP jedná především o návrh doplnění kanalizačního systému v rozvojových plochách Radošova a stávajících objektů bývalých lázní v Kyselce. (obeckyselka.cz)

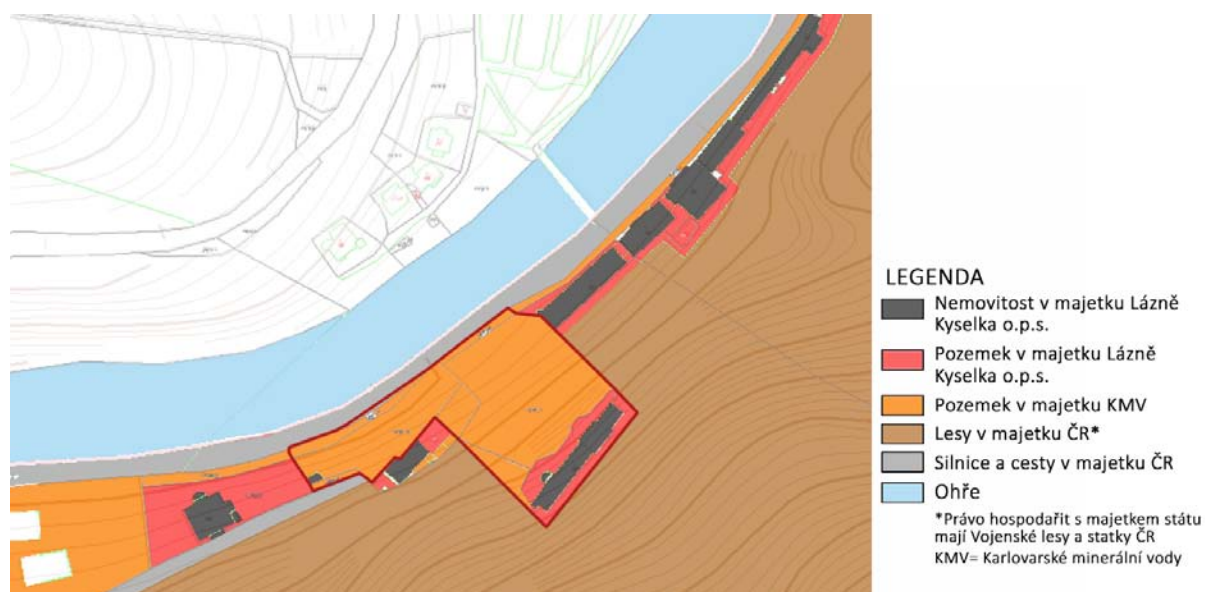
Technická infrastruktura výrazně nenarušuje oblast parku. Parkem z části prochází vodovodní přívaděč, který vede od vodárny dál do obce.

Obr. 4.17 Dopravní a technická infrastruktura (ÚP 2014 z www.obeckyselka.cz)

4.7.5 Vlastnické vztahy

Z Obr. 4.18 je patrné, že všechny nemovitosti v blízkém okolí sledovaného parku (bývalé lázeňské budovy) jsou v majetku společnosti Lázně Kyselka o. p. s. Pozemky přiléhající k těmto stavbám mají taktéž stejného majitele. Pozemek řešeného parku je stejně jako park za Mattoniho vilou v majetku Karlovarských minerálních vod. Lesy ve stráni nad Kyselkou patří do majetku České republiky. Právo hospodařit s těmito pozemky mají Vojenské lesy a statky České republiky. (Anon (g), 2015)

Obr. 4.18 Vlastnické vztahy (nahlizeniidokn.cuzk.cz)

4.7.6 Parcely a jejich výměra

Revitalizovaný park se skládá pěti parcel. Všechny tyto parcely jsou ve vlastnictví Karlovarských minerálních vod. Celková výměra plochy parku je 7156 m². Jednotlivé parcely jsou vyznačeny na Obr. 4.19.

Parcela č. 1251/1

Výměra: 4459 m²

Druh pozemku: ostatní plocha

Využití pozemku: zeleň

Způsob ochrany: ochranné pásmo přírodních léčivých zdrojů nebo zdrojů přírodní minerální vody

Parcela č. 1251/2

Výměra: 166 m²

Druh pozemku: ostatní plocha

Využití pozemku: zeleň

Způsob ochrany: ochranné pásmo přírodních léčivých zdrojů nebo zdrojů přírodní minerální vody.

Parcela č. 1251/3

Výměra: 2122 m²

Druh pozemku: ostatní plocha

Využití pozemku: sportoviště a rekreační plocha

Způsob ochrany: ochranné pásmo přírodních léčivých zdrojů nebo zdrojů přírodní minerální vody

Parcela č. 1251/4

Výměra: 319 m²

Druh pozemku: ostatní plocha

Využití pozemku: jiná plocha

Způsob ochrany: ochranné pásmo přírodních léčivých zdrojů nebo zdrojů přírodní minerální vody

Parcela č. 1250/4

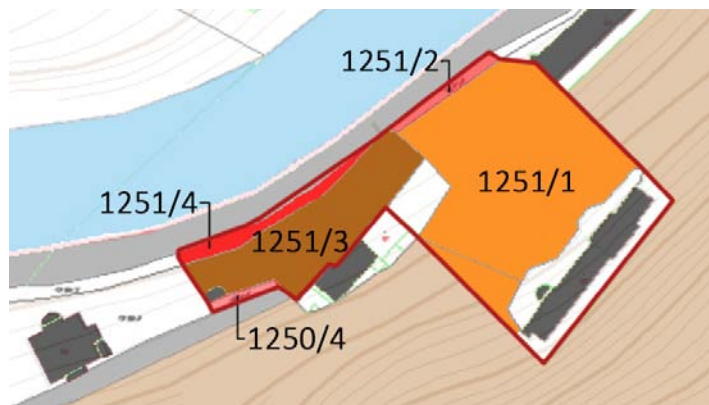
Výměra: 90 m²

Druh pozemku: ostatní plocha

Využití pozemku: jiná plocha

Způsob ochrany: ochranné pásmo přírodních léčivých zdrojů nebo zdrojů přírodní minerální vody

Součástí těchto pozemků jsou také nemovitosti, které však patří společnosti Lázně Kyselka o. p. s. Tyto stavby jsou v katastru nemovitostí evidovány jako zastavěná plocha a nádvoří. (Anon (g), 2015)

Obr. 4.19 Parcely (nahlizenidokn.cuzk.cz)

4.8 Hodnoty a limity území

4.8.1 Hodnoty území

V rámci ochrany hodnot území je třeba chránit jak hodnoty urbanizovaného prostředí, tak hodnoty přírodního prostředí. Z hlediska ochrany kulturních památek je třeba revitalizovat soubor objektů bývalých lázní Kyselka se zaměřením na nalezení nosné funkce pro tyto objekty. (ÚP,obeckyselka.cz) Lázeňské a provozní budovy v Kyselce představují i ve svém žalostném stavu unikátní celek dokumentující vrcholnou éru lázní v letech 1880- 1900, a s nimi i západočeského lázeňství. Na jejich vzniku se podíleli přední špičkoví architekti a stavitelé své doby. Jedinečnou hodnotou je hodnota urbanistická, která převyšuje jednotlivosti forem. Jako urbanistický soubor nemá lázeňský ansámbl v Kyselce konkurenci. (Anon. (ch), 2012)

Z hlediska přírodních hodnot jsou v územním plánu respektovány plochy území NATURA 2000 - EVL Doupovské hory a NATURA 2000 - ptačí oblast Doupovské hory. V rámci prvků ÚSES jsou všechny ekosystémy na území Kyselky na velmi vysoké úrovni. (ÚP z obeckyselka.cz)

Hodnoty území:

- * Nadprůměrně kvalitní přírodní prostředí
- * Hodnoty architektonické a urbanistické
- * Urbanistická koncepce obce vychází z historické struktury zástavby
- * Územní plán je tvořen s důrazem na revitalizaci a záchranu architektonicky unikátních objektů bývalých lázní Kyselka
- * Přítomnost přírodních oblastí Natura 2000**

- * Přítomnost prvků ÚSES na vysoké úrovni**
- * Chráněná poloha
- * Přítomnost pramenů minerálních vod
- * Oblast ochranného hygienického pásma**
- * Ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů lázeňského města Karlovy Vary**
- * Ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů v Kyselce**
- * Zajímavý historický vývoj
- * Přítomnost historických lázeňských budov**
- * Stáčírna minerální vody Mattoni**
- * Příznivá vzdálenost od regionálních center, Ostrov a především pak lázeňské město Karlovy Vary
- * Dostupnost po jedné příjezdové silnici**
- * Zapojení oblasti do sítě cyklostezek, v ÚP návrh na novou cyklostezku po levém břehu Ohře
- * Zapojení oblasti do sítě naučných stezek a plánovaná obnova cestní sítě v lesích nad Kyselkou
- * Omezená kapacita potenciálního rozvoje bydlení

** Bod společný pro hodnoty i limity

4.8.2 Limity území

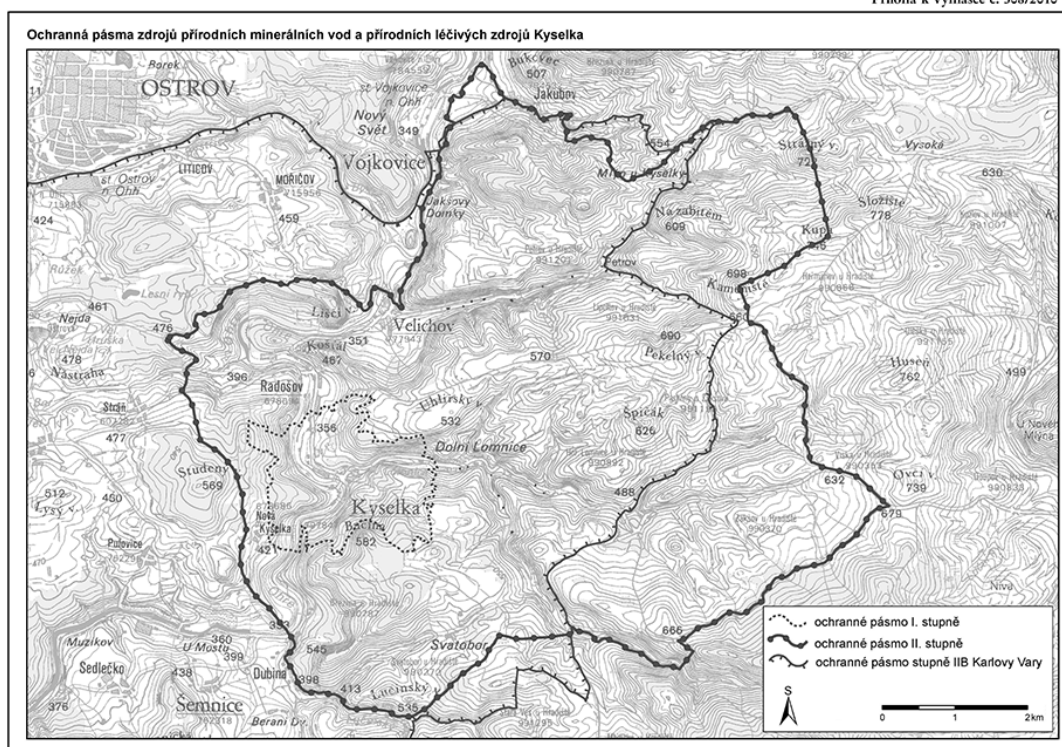
Unikátní urbanistická hodnota souboru si také nesporně žádá komplexní přístup a záchranu všech článků souboru. Pokud jen jeden článek ze souboru vypadne, uvedený soubor bude citelně narušen a poškozen. (Anon (ch), 2012)

Katastrální území Kyselka se nachází v ochranném pásmu II. stupně II. B přírodních léčivých zdrojů lázeňského místa Karlovy Vary. Dále pak v ochranném pásmu I. a II. stupně zdrojů přírodních minerálních vod a přírodních léčivých zdrojů v Kyselce. (ÚP, obeckyselka.cz)

Ministerstvo zdravotnictví stanoví podle § 46 odst. 3 písm. b) zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon) ochranná pásma. Ochranná pásma pramenů Kyselky jsou stanovena dle vyhlášky č. 308/2010 Sb., o stanovení ochranných pásem zdrojů přírodních minerálních vod a přírodních léčivých zdrojů v Kyselce a vymezení konkrétních ochranných opatření. Ochranná pásma I. a II. stupně se stanoví k ochraně zdrojů přírodní minerální vody, které jsou jímány v katastrálním území Kyselka, Nová Kyselka, Radošov u Kyselky, Bražec u Hradiště a Doupov u Hradiště.

Tato ochranná pásma jsou stanovena pro jednotlivé vrty. (viz Obr. 4.20).

Příloha k vyhlášce č. 308/2010 Sb.

Obr. 4.20 Ochranné pásma zdrojů přírodních minerálních vod a přírodních léčivých zdrojů Kyselka (Příloha Vyhlášky č. 308/2010 Sb.)

Limity území:

- * Ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů lázeňského města Karlovy Vary
- * Ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů v Kyselce
- * Přítomnost přírodních oblastí Natura 2000
- * Přítomnost prvků ÚSES na vysoké úrovni
- * Oblast ochranného hygienického pásma
- * Prudký svah řešeného parku pod Ottovo kolonádou
- * Zastínění parku pod Ottovo kolonádou (severozápadní svah)
- * Komunikace ve spodní části parku s kamionovou dopravou limituje využití parku i historických lázeňských budov
- * Jediná příjezdová komunikace
- * Typ lázní 'průjezdných' je dle Otruby (2002) nejméně vhodným tipem
- * Přítomnost historických lázeňských budov
- * Stáčírna minerální vody Mattoni
- * Park je funkční plochou občanského vybavení. Tato funkční plocha by měla být plochou zeleně
- * Vlastnické vztahy (viz. kapitola 4.7.5)

4.9 Fotodokumentace řešeného území

Obr. 4.21 Pohled na park pod Ottovo kolonádou. Park se skládá ze spodní rovinaté části a z parku ve svahu. Svažitou částí vede vrstevnicová cesta, která je ukončena Ottovo kolonádou. Cestu doprovází potok tvořící Mattoniho vodopád. Potok je tvořen minerální vodou vytékající v umělé jeskyni zhruba v polovině parku. (Foto. Ehlichová, 2015)

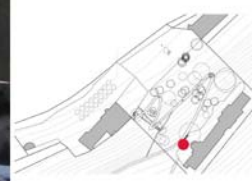
Obr. 4.22 Pohled na jezírko a Mattoniho sochu. Spodní rovinatou část tvoří převážně travnatá plocha, kde se nachází jezírko s nově vybudovaným vývodem minerální vody. Toto pítko slouží pro veřejnost, aby si zde každý mohl natočit léčivou vodu. V místě zlomu terénu se nachází socha H. von Mattoniho. (Foto. Ehlichová, 2014)

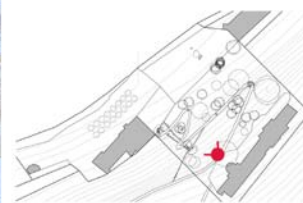
Obr. 4.23 Bývalá restaurace a dvouřadá alej. Spodní rovinatá plocha pokračuje prostranstvím před bývalou lázeňskou restaurací. Tento prostor tvoří dvouřadá lipová alej. Lípy jsou tvarovány 'na hlavu'. Střídají se zde travnaté a dlážděné plochy. Dlažba není vhodně zvolena, jelikož za vlhkého počasí klouže. Prostor dále pokračuje k dřevěnému altánu. Prostor před ním je vybetonován. (Foto. Ehlichová, 2015)

Obr. 4.24 Cestní síť doprovázená kameny. Kameny jsou opakujícím se a spojovacím prvkem celého parku. Doprovázejí jak cestní síť parku, tak i například Mattoniho vodopád. Jsou ve velké míře porostlé mechem mohou tak působit tajemně. Cesty jsou lemovány železným zábradlím, které není příliš vhodné. (Foto. Ehlichová, 2015)

Obr. 4.25 Ottova kolonáda. Cílovým bodem při průchodu parkem je Ottova kolonáda. Ta je v současnosti v dezolátním stavu avšak pomalu začíná její rekonstrukce. Ve své době bývala jedním z nejnavštěvovanějších míst v Kyselce, možná i v celých Západních Čechách. Býval zde vyveden Ottův pramen. (Foto. Ehlichová, 2014)

Obr 4.26 Pohled od Ottovi kolonády. Z terasy kolonády se nabízejí výhledy na park, řeku Ohře, historické vily na protějším břehu či na bývalé lázeňské budovy. V obdobích, kdy jsou stromy olistěné tyto výhledy nejsou příliš patrné. Obnovením průhledů se tato práce nezabývá, jelikož není známa budoucnost Ottovi kolonády. Avšak po rekonstrukci stavby by dle jejího využití měly být průhledy obnoveny. Například vykácením zástupců rodu *Thuja* a nahrazením nižšími dřevinami, by mohl vzniknout důležitý průhled na spodní část parku. (Foto. Ehlichová, 2014)

Obr. 4.27 Mattoniho vodopád s grottou v pozadí. Mattoniho vodopád vznikl seskládáním kamenů, které jsou v parku hojně využity. Voda, která zde teče je minerální voda Ottova pramene. Je železitá a tak za sebou zanechává rezavý kal. Potok tak může působit špinavě, avšak voda v něm je čistá. Ve spodní části parku voda mizí pod zem a je kanálem vyvedena do řeky Ohře. (Foto. Ehlichová, 2015)

Obr. 4.28 Grotta. Dvouarkádová jeskyně se nachází zhruba v polovině svahu parku. Vede k ní úzká cesta. Levým obloukem vede do grotty schodiště. V grotě se nachází jeden z vývodů minerální vody. Ta poté teče po svahu a tvoří Mattoniho vodopád. (Foto. Ehlichová, 2014)

Obr. 4.29 Pohled z druhého břehu. Při pohledu z protějšího břehu není zcela patrné, že se na druhé straně nějaký park nachází. Vzrostlé dřeviny parku volně přecházejí v okolní les. Mezi stromy jen nepatrně prosvítá Ottova kolonáda ve svahu. (Foto. Ehlichová, 2014)

4.10 Inventarizace

Revitalizovaný park byl dlouhé roky neudržován. Dřeviny tak byly ponechány volnému růstu. Některé z nich vyrostly natolik, že zabraňují výhledu z parku na Ohři a protější svah. Některé dřeviny mají špatnou provozní bezpečnost a měl by tak u nich být proveden řez.

Park postupně zarůstal náletovými dřevinami a plevelem. Díky činnosti o. p. s. Lázně Kyselka a mnoha dobrovolníkům byl park vyčištěn od náletových křovin. Také byl vyčištěn Mattoniho vodopád, který je součástí parku. (Anon (b), 2013)

Dřeviny v parku jsou plně vzrostlé a často tak tvoří mohutné koruny. Jelikož je park z velké části zastíněný, jehličnaté dřeviny nejsou často odspodu zavětveny. Porost tak působí vzdušněji.

Park byl během posledních let z části zaplevelen křídlatkou (*Reynoutria*), kterou je těžké zlikvidovat. Jako plevelný druh zde lze označit Pámelník bílý (*Symphoricarpos albus*), který se v parku volně šíří. Výskyt bylin je omezen na plevelné druhy, které se zde volně šíří. Mezi nejčastější zástupce patří byliny z čeledi miříkovité.

Mezi žádoucí druhy zde patří barvínek (*Vinca*), vrbina (*Lysimachia nummularia*), jahodník (*Fragaria*) a prvosenka (*Primula veris*) Dále se parkem šíří kapradiny, které jsou však vhodným doplněním stinného sortimentu a neměly by se odstraňovat.

(Inventarizace: Koblížek, 2006)

4.10.1 Inventarizační hodnocení k tabulce inventarizace

(viz Tabulka č. 1 k výkresu č. 1 a Tabulka č. 2 k výkresu č. 1)

označení- zkratka latinského názvu, kterým je dřevina označena ve výkresu inventarizace.

druh- latinský název dřeviny

průměr kmene- zaokrouhlená hodnota průměru kmene v centimetrech

průměr koruny- hodnota označuje průměr koruny a to v její nejširší části. Hodnota je udávána v metrech

výška- výška dřeviny v metrech. Výška je odhadovanou hodnotou v terénu.

sadovnická hodnota- hodnocení dřeviny vzhledem ke zdravotnímu stavu, poškození, celkovému habitu a dalších parametrů.

1- nejhodnotnější dřevina- Dřeviny zdravé bez poškození. Tvarem a celkovým habitem odpovídají druhu. Velikostně již plně rozvinuté, avšak ještě v plném růstu a vývoji. Patří sem dřeviny u nichž se předpokládá, že svou sadovnicko- krajinářskou funkci budou plnit ještě několik desetiletí.

Dřeviny s tímto hodnocením je nutné zachovat v co největší míře a to i za cenu přehodnocení navrhovaných změn v daném prostoru. Tyto dřeviny by tedy měly být zachované ve všech případech.

2- hodnotná dřevina- Zdravé dřeviny s habitem odpovídajícím druhu a kultivaru. Dřevina je jen nepatrně narušená či poškozená. Dřevina rozvinutá do velikosti odpovídající alespoň polovině velikosti, které daná dřevina průměrně dosahuje (v závislosti na podmínkách stanoviště). Stejně jako v předcházející kategorii musí mít dřeviny předpoklad rozvoje pro řadu dalších desetiletí, při udržení dosažené kvality.

I tyto dřeviny je taktéž nutné chránit a ponechat na stanovišti. K jejich odstranění lze přistoupit až po vyčerpání všech řešení zachování a jen ve výjimečných případech.

Do této kategorie se také řadí dřeviny již vzrostlé bez předpokladu dalšího výrazného vývoje habitu. Řadí se sem převážně dřeviny dlouhověké, které budou svou funkci plnit dalších několik desítek let.

3- průměrná dřevina- Dřeviny zdravé avšak nepatrně proschlé, zcela bez chorob a škůdců. Habitus dřevin v této kategorii se může nepatrně lišit od habitu pro druh charakteristický. Patří sem např. dřeviny vysoko vyvětvené, avšak takové, u nichž je předpoklad obrůstání po osvětlení kmene, případně takové, které uchovávají své estetické a funkční hodnoty i při silném vyvětvení, dřeviny s jednostrannou, ale stabilní korunou apod. Také u těchto dřevin musí být předpoklad dalšího rozvoje.

Při řešení sadovnických úprav se u této kategorie počítá s tím, že se dřeviny podle potřeby buď ponechají k dalšímu vývoji, nebo tam, kde to záměr vyžaduje, se odstraní.

4- podprůměrná dřevina- Dřeviny značně poškozené, s habitem neodpovídajícím druhu. Dále sem patří dřeviny staré a málo vitální, výrazně prosychající nebo silně poškozené.

U těchto dřevin se nepředpokládá další vývoj ani zlepšení stavu. Pokud tyto dřeviny nebrání záměru a neohrožují bezpečnost provozu, jsou na stanovišti dočasně ponechány a je počítáno s jejich postupným odstraněním.

Výjimku tvoří dřeviny s mimořádnou dendrologickou či historickou hodnotou. Dále pak dřeviny a torza dřevin, které mají krajinářskou hodnotu nebo jsou ekologicky významné (oblasti chráněných druhů živočichů).

5- nehodnotná dřevina- Dřeviny silně poškozené, nemocné či napadené škůdci (zvláště takovými, které se mohou rozšířit na okolní dřeviny). Dřeviny odumřelé či odumírající. Zvláště nebezpečné jsou dřeviny ohrožující bezpečnost; jedinci, kteří narušují existenci cennějších exemplářů. Tyto dřeviny jsou zcela bez předpokladu dalšího vývoje a je nutné je co nejdříve odstranit.

Sadovnické hodnocení vychází z inventarizačního hodnocení dle Machovce (1982). Je však částečně upraveno autorkou práce.

4.11 Zhodnocení analýz

Výše uvedené analýzy byly zpracovány podle aktuálních údajů. Některé kapitoly se věnují především zájmové oblasti, parku pod Ottovo kolonádou. Širší okolí tedy nebylo

podrobněji analyzováno. Pro realizaci projektu by dle potřeby mělo být v některých bodech provedeno zhodnocení širšího okolí.

Výsledky analýz jsou shrnuty v následujících bodech:

- * Podle mapy širších vztahů je patrná vhodná poloha Kyselky vzhledem k Ostrovu a Karlovým Varům. Sledovaná oblast má z tohoto hlediska velký turistický a rekreační potenciál.
- * Území má zajímavou historii. Samotná obec Kyselka vznikla později než okolní obce, přes to se stala lázněmi známými u nás i v zahraničí.
- * Kyselka vznikla v zaříznutém údolí řeky Ohře na úpatí Doupovských hor. Tato poloha je zajímavá svou terénní členitostí.
- * Chráněná údolní poloha je charakteristická příjemnou vlhkostí a čistotou vzduchu. Díky tomu zde v minulosti byly založeny klimatické lázně.
- * Stráně nad údolím jsou porostlé smíšenými lesy. Z hlediska krajinného pokryvu zůstalo využití ploch od roku 1970 až do současnosti téměř nezměněné.
- * Oblastí procházejí území významná z hlediska ochrany přírody. Ta by se měla zachovat a podpořit.
- * Oblast bývalých lázní Kyselka má vysoký turistický potenciál.
- * Území revitalizovaného parku se nachází ve svahu. Sklonitost svahu je podle BPEJ kolem 12- 17°.
- * Expozice pozemku je severozápadní. Park je tedy téměř celý den zastíněn.
- * V územním plánu je park veden jako plocha občanského vybavení.
- * Technická infrastruktura výrazně nelimituje zájmový pozemek. Dopravní infrastruktura je limitem z hlediska frekventované silnice III. třídy vedoucí pod parkem.
- * Nemovitosti a pozemky k nim přiléhající jsou v majetku společnosti Lázně Kyselka o. p. s. Zájmový park je v majetku Karlovarských minerálních vod.
- * Revitalizovaná oblast byla původně lázeňským parkem. Je zde dobře patrná původní cestní síť a dominanty jako Mattoniho vodopád nebo umělá grotta.
- * Některé původní dřeviny budou ponechány a budou tvořit kostru nové výsadby.

Park je půdorysně menší, avšak dle předchozích bodů lze říci, že je parkem osobitým a jedinečným. V územním plánu je však vyznačen jako plocha občanské vybavenosti (viz. 4.7.3). Plocha by se měla změnit na plochu zeleně aby tak nedošlo například k zastavení plochy.

Významné hodnoty a limity jsou dále zhodnoceny pomocí SWOT analýzy v následující kapitole.

4.11.1 SWOT analýza

SWOT analýza je zkratkou anglických slov Strengths, Weaknesses, Opportunities a Threats. Je to tedy metoda, díky které zjišťujeme podle parametrů silné a slabé stránky a příležitosti a hrozby sledovaného objektu.

<p>STRENGTHS (silné stránky) Chráněná poloha v zaříznutém údolí řeky Ohře Příznivé klima Silný historický význam Architektonické a urbanistické hodnoty Vybudovaný základ pro park a vzrostlá zeleň Přítomnost pramenů Pítka s 'Mattonkou'</p>	<p>WEAKNESSES (slabé stránky) Architektura v dezolátním stavu Frekventovaná silnice ve spodní části parku Typ lázní průjezdných Stinná poloha ve stráni Plocha občanské vybavenosti v ÚP</p>
<p>OPPORTUNITIES (příležitosti) Plocha blízko center Ostrova a Karlových Varů Snadná dostupnost Nadprůměrně kvalitní přírodní prostředí Otevření parku veřejnosti Snaha obnovit bývalé lázně Kyselka Započatá obnova lázeňských budov Nová cyklostezka Síť lesních cest ve stráni nad parkem</p>	<p>THREATS (hrozby) Nedostatek financí pro obnovu lázní Vlastnické vztahy Rozvoj a stále větší odbyt společnosti Mattoni Silnice s narůstající kamionovou dopravou Ochranná pásma zdrojů přírodních minerálních vod a léčivých zdrojů</p>

Obr. 4.30 SWOT analýza pro zájmové území

5 Vlastní projekt

5.1 Zhodnocení současného stavu

5.1.1 Současné působení parku

Prostor parku pod Ottovo kolonádou má své tajemné Genius loci. V současné době vypadá poněkud opuštěně. To však podporuje tajemno, které je dáno Mattoniho vodopádem a využitím kamenů. Ty jsou použity jako solitéry, skupiny, zídky i umělá skaliska. Kámen se zde stává opakujícím se a spojovacím prvkem celého parku. Dominantní je zde umělá

jeskyně, kde vyvěrá Ottův pramen známý také jako pramen Mattoni. Minerální voda je poté vedena parkem a tvoří tak Mattoniho vodopád.

Současný stav je znázorněn ve výkresové části (viz. výkres č. 2)

5.1.2 Zeleň

Z inventarizace (kapitola 4.10) je patrné, že dřeviny jsou většinou plně vzrostlé a některé v nepříliš dobrém stavu. Měla by zde být provedena probírka a u některých dřevin ošetřující řez. V parku téměř nejsou zastoupeny druhy dřevin odspodu větvících ani keřové patro. Celý prostor tak působí vzdušně. Zároveň jsou zde uzavřená místa, kde chybí zpětné průhledy. Stromy také brání výhledům z terasy Ottovi kolonády, a proto by některé měly být odstraněny, případně nahrazeny nižšími druhy. Obnovením průhledů se tato práce nezabývá, jelikož není známa budoucnost Ottovi kolonády. Avšak po rekonstrukci stavby by podle jejího využití měly být průhledy obnoveny. Například vykácením zástupců rodu *Thuja* a nahrazením nižšími dřevinami, by mohl vzniknout důležitý průhled na spodní část parku.

Některá místa by měla být doplněna o keřové porosty a to nejlépe kvetoucích dřevin, které v parku zcela chybí. Park se rozkládá na stinném svahu, proto je sortiment kvetoucích druhů omezen.

Jak vyplývá z kapitoly 4.10, revitalizovaný park je neudržovaný a z velké části zaplevelený. Celý prostor je tak nutné vyčistit od náletových dřevin a plevelných bylin. Následně by měla být zeleň obnovena a doplněna.

Během vzniku této práce proběhlo na jaře 2015 vyčištění parku. Některé okolní dřeviny nad bývalou restaurací byly vykáceny, avšak dřeviny v parku byly ponechány. Byla vyčištěna travnatá plocha pod porostem stromů. Také započaly práce v okolí Ottovy kolonády, kde bylo vyčištěno historické zábradlí. Dále byl vyčištěn Mattoniho vodopád, opravena grotta a přístupová cesta se schody k ní.

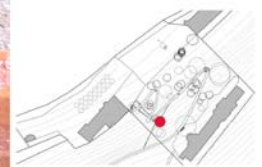
5.1.3 Problémová místa

Z výše uvedeného vyplývají problémová místa, která jsou blíže popsána v této kapitole. Jednotlivé body jsou také stručně doplněny o řešení situace. Některé z těchto míst budou řešeny v projektu. Pro řešení grotty jsou nutné další analýzy, proto nebude v projektu více řešena.

A. GROTTA

Je to původní kamenná stavba, do které je vyveden Ottův pramen. Minerální voda dříve tekla volně grottou a zbarvila tak kameny. Dnes odtéká voda kanálkem pod jeskyní. Voda pak dále pokračuje po svahu a tvoří tak dominantu, Mattoniho vodopád.

Z důvodu stáří této stavby je nutné provést statické průzkumy, na jejichž základě by byla provedena následná opatření. Grotta je jedním z míst, kde návštěvník může léčivý pramen popíjet v přírodním prostředí.

Obr. 5.1 Původní stav grotty, kdy voda volně tekla po podlaze jeskyně. (Foto: Ehlichová, únor 2014)

B. CESTA U GROTTY

Cesta vedoucí ke grottě opticky dále pokračuje přes potok až za grottu a dál do lesa, kde se zřejmě v minulosti napojovala na lesní cestní síť. Toto napojení by bylo vhodné obnovit. Přes potok se dá přejít po kamenech, nebo by zde musel nově vzniknout most.

Obr. 5.2 Cesta ke grottě, která volně pokračuje do lesa (Foto: Ehlichová, 2014)

C. CESTY V PARKU

Parkem vede jedna betonová cesta, která meandruje po svahu. Tato cesta je dále napojena na cestní síť okolních lesů.

Cesta působí ne příliš vzhledně avšak je v dobrém stavu a výrazně neruší celkový pohled na park. Beton je zdrsněný a tak v zimních měsících ani za vlhkého počasí neklouže. Cesta je doprovázena nevzhledným železným zábradlím, které místy není v dobrém stavu. Toto zábradlí je nutné obnovit případně nahradit a to především v místech křížení cesty s tokem minerální vody. Vhodnější by bylo například dřevěné zábradlí, které zde podle fotografií bylo původně.

Obr. 5.3 Zpětný pohled z horní části parku. (Foto: Ehlichová, 2015)

D. ABSENCE MOBILIÁŘE

V obou částech parku je úplná absence prvků jako jsou lavičky, koše nebo osvětlení. Ty by měly být doplněny jak ve spodní části, tak především pak v parku ve svahu. Tato část parku je do kopce a přítomnost laviček je zde nutná.

V parku se nachází několik lamp pro osvětlení avšak jsou zcela nefunkční. Osvětlení by mělo být obnoveno a to jak pro osvětlení cest tak i pro nasvícení vodopádu, jezírka, grotty či Ottovo kolonády. Prvky osvětlení by zároveň měly být voleny tak, aby nerušily celkový ráz parku a nepřispívaly světelnému smogu.

E. SPODNÍ ČÁST PARKU S JEZÍRKEM

Dolní část parku je volnou otevřenou plochou téměř bez dřevin. Tato plocha je nejednotná a střídají se zde plochy travnaté, asphaltové a dlažba. Vydlážděná plocha představuje prostor před bývalou restaurací a nemá návaznost na okolní prostor. Dlažba je zároveň v deštivém počasí kluzká a pro venkovní prostor tedy nevhodná. U jezírka je nově vystavěné pítka pro čepování Mattoniho minerální vody. Prostor kolem je však travnatá plocha, která často bývá umáčená a ušlapána návštěvníky čepujícími léčivou vodu. Plocha kolem pítka by měla být zpevněnou plochou a navazovat na okolní prostor.

Spodní část parku je řešena v této práci.

F. SILNICE

Podél celé spodní části vede, jak už bylo výše řečeno, hlavní příjezdová silnice. Ta je hlavním problémem celého parku a obnovy lázní jako takové. Silnice by proto měla být z větší části odcloněna zelení, případně menší stavbou. Složení zeleně by mělo být vícepatrové, aby splňovalo funkci odclonění komunikace. Stavbou by mohla být obnovená historická kolonáda, která byla v minulosti zbourána.

5.2 Koncept

Organizace pro záchranu a obnovu lázní Kyselka se snaží obnovit jedinečnou architekturu a její okolí. Rekonstrukce budov, které se své opravy již dočkaly, probíhají v duchu původní architektury. Řešený park, který je součástí bývalých lázní Kyselka, by tedy měl být rekultivován ve stejném duchu.

5.2.1 Celkový koncept řešení

Koncept vychází z původního stavu parku. Podkladem jsou předchozí analýzy, terénní průzkum a inventarizace. Na základě terénního průzkumu byla také vymezena problémová místa, která jsou popsána v předchozí kapitole.

Koncept pomyslně rozděluje park na dvě části. Spodní část parku je plochou intenzivní, naopak park ve stráni je část extenzivní, která více přibližuje krajinu a je jakýmsi přechodem do zalesněných kopců nad Kyselkou. V konceptu je počítáno s obnovou starých lázeňských budov, které by našly své využití například jako kavárna, nebo prostor pro koncerty.

EXTENZIVNÍ ČÁST

Tuto část parku tvoří vzrostlé dřeviny. Všechny tyto dřeviny budou zatím ponechány, aby plnily svou funkci. Jak již je výše popsáno dřeviny brání výhledům z terasy Ottovi kolonády. Není však zatím známa budoucí funkce této stavby, proto nebude do porostu výrazně zasahováno. Díky vzrostlým dřevinám tvoří park volný přechod do okolních lesů.

Tato část parku není v projektu dále řešena. Jsou pouze navrženy rostliny pro dosadbu a obohacení porostu. V této části by měly být dosazeny keře a trvalky. Při výběru sortimentu však bude zohledněn přírodně krajinářský styl parku. Při nové výsadbě by tak měly být vybrány rostliny, které se již v parku nachází. Nový sortiment nebude narušovat současný ráz parku. Většina extenzivní části je zastíněná, což je dalším parametrem při výběru rostlin. Tabulka vhodných druhů viz. Příloha 3

INTENZIVNÍ ČÁST

Tento prostor je rovinný a tedy přístupnější mnoha lidem. Měl by tedy sloužit ke sdružování lidí a jako společenský prostor. V současné době je tento prostor otevřenou, neútlunou, převážně travnatou plochou. Střídají se zde zpevněné plochy jako asfalt, dlažba a beton. Plocha tak působí nejednotně a neuspořádaně. Koncept toto řeší sjednocením zpevněných ploch a ploch travnatých.

Nejvíce navštěvovaným místem této části je v současné době „pítka“ Ottova pramene. S tímto významným bodem je pracováno i v konceptu. Dalšími významnými body je socha Heinricha von Mattoniho a vstup do extenzivního parku. Tyto body by měly být propojeny cestní sítí. Ta by se také měla držet pomyslné osy spojující dvě hlavní vstupní místa parku.

Významným novým prvkem by se měl stát potok, který by logicky navazoval na Mattoniho vodopád. Potok by ústil do jezírka, odkud by byla voda odváděna podzemním kanálem jako tomu je v současnosti.

Na hranici parku se silnicí by měla vzniknout jakási bariera. Tak by byla silnice opticky odcloněna a částečně by bránila hlučnosti a prašnosti provozu. Tato bariera by mohla vzniknout novou výsadbou podél silnice v kombinaci například s polootevřenou stavbou se sloupovým.

V konceptu je počítáno s možností, že rekonstrukcí staré lázeňské restaurace by mohla vzniknout kavárna. Prostor před ní by mohl být využíván pro letní venkovní posezení.

Z konceptu je patrné, že téměř všechny stávající dřeviny v areálu budou ponechány. Výjimku tvoří modřín pod Ottovo kolonádou, dřeviny kolem jezírka a dvouřadá alej. Tyto dřeviny mají svou hodnotu, avšak jsou zanedbané a některé poničené. Alej bude nahrazena výsadbou nových dřevin, která bude oproti původní aleji protažena.

Celkový koncept řešení je znázorněn ve výkresové části (viz. výkres č. 3)

5.2.2 Koncept intenzivní části

Pro intenzivní část byl zhotoven samostatný koncept, který definuje základní osy prostoru a je již podrobnější (viz výkres č. 4). Z konceptu je patrný systém cest a blíže charakterizována bariéra u silnice. Dále jsou zde patrné nové prvky zeleně jako je například středová alej.

Plocha intenzivní části je z hlediska využití ploch rozdělena na „zpevněnou část“ a „volnou zelenou plochu“. Tyto dvě plochy rozděluje osa vedoucí od Ottovo kolonády a dále spojuje schodiště, grottu a Mattoniho vodopád. Prodloužením této osy dochází ve spodní části k rozdělení plochy. Tato osa by dále měla končit dominantou v podobě sochy, treláže nebo jen solitérní dřevinou. Tato osa je průhledová. Z důvodu zarostlého srázu je to jediný výhled od Ottovi kolonády a měl by tak být zachován. Na ose by tedy neměla být navržena vysoká zeleň bránící výhledu.

Další menší osu tvoří propojení jezírka a Mattoniho sochy. Tuto osu lze také prodloužit až k Ottovo kolonádě, avšak zde nemá takový význam. Tato osa je ponechána pouze propojení jezírka a sochy.

Bariéra u silnice je složena ze zelené bariéry tvořené převážně keři a nízkými stromy. Ve zpevněné části naproti kavárně je přerušena. Tento prostor je odcloněn otevřenou kolonádou se sloupovím.

Cestní síť tvoří jednoduchý systém cest. Hlavní cesta vede po hlavní ose a spojuje tak dva vchody na stranách parku. Tato cesta je ve zpevněné části pouze pomyslná. Navazuje na ni však cesta ve volné části parku. Zde je cesta tvořena jakýmsi oválem, který přesahuje do zpevněné části. Cesta je doprovázena stromořadím.

Prostorem tvořeným oválnou cestou je veden potok od vodopádu k jezírku s pítkem. V místě křížení potoka s cestou, tedy pod vodopádem, bude umístěn most. Potok bude částečně osázen.

5.3 Návrh studie

Návrh studie vychází z předchozích analýz a jejich vyhodnocení. Jak již bylo výše uvedeno, návrh řeší pouze spodní část parku, která byla v konceptu popsána jako intenzivní. Návrh je brán jako první fáze úprav parku. Druhou fází bude úprava extenzivní části ve svahu. To však bude možné až v době, kdy bude známa budoucnost Ottovi kolonády, která je cílem meandrující cesty.

Rovinatá část parku by měla být reprezentativní. Právě do tohoto prostoru by se měl navrátit lázeňský život. Jednotlivé funkční plochy by na sebe měly navazovat a tvořit tak jednotný celek.

Návrh vychází z obou konceptů, přičemž koncept intenzivní části je podrobnějším podkladem. V tomto konceptu jsou vyznačeny osy, se kterými se v projektu pracuje. Tyto osy však nejsou již v návrhu zakresleny.

Grafická část návrhu studie viz. výkres č. 5 ve výkresové části.

Detailnější popis jednotlivých prvků v návrhu viz. následující kapitoly

5.3.1 Návrh- Celkový pohled

Tato textová část popisuje výkres č. 5 Návrh- Studie.

Jak již vyplývá z konceptu, řešená plocha je rozdělena na dvě části. Zpevněné ploše dominují stavby a je převážně dlážděná. Volná zelená plocha je převážně travnatá a dominantním prvkem je jezírko s pítkem, ke kterému je veden potok. Zpevněnou plochu zde představuje pouze cesta ve tvaru oválu, která volně přechází do zpevněné plochy. Použitím různých druhů dlažeb dochází ke spojení obou vymezených ploch. K dalšímu propojení dochází promítnutím travnaté plochy do zpevněné části a naopak použitím zpevněných ploch v travnaté části. Tak dochází k vyvážení obou prostorů. Jednotným prvkem, který prochází celým prostorem je alej. Ta je uprostřed přerušena, aby nebránila průhledu od Ottovi kolonády, který je v ose zakončen treláží. Park lemuje keřový porost, který tvoří bariéru od silnice.

Vstupy do parku se nacházejí na hlavní ose a to konkrétně ze strany Jindřichova dvora (severní vchod) a ze strany Mattoniho vily (jihozápadní vchod). Dva další vchody jsou ze strany silnice a budou využívány pouze příležitostně. Vchod na výkresu více vlevo je zároveň vjezdem k Mattoniho vile. Po rekonstrukci prostoru vily bude vjezd vyřešen mimo park, nebo bude vhodně oddělen od parku.

Jednotlivé prvky jsou popsány v následujících kapitolách.

5.3.2 Zpevněná plocha

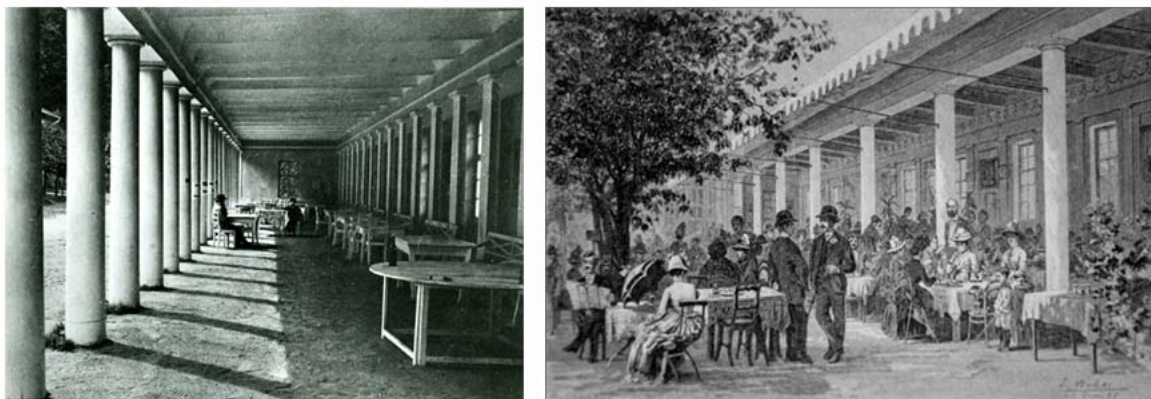
Zpevněná plocha je centrální částí řešeného prostoru. V půdorysu je patrná hranicí dlažby 1, přičemž centrální bod je v prostoru mezi dvěma budovami. Téměř celá plocha je vydlážděna. Pouze v levé části je travnatá plocha. Jižnější budova je bývalá restaurace a v návrhu je počítáno s její rekonstrukcí. Nové využití by našla jako sezónní kavárna pro lázeňské hosty a návštěvníky Kyselky. To by se také promítlo do plochy před kavárnou, kde by byli stoly pro sezení.

Plocha je určena k využití jako lázeňská promenáda. Zároveň může sloužit jako plocha pro venkovní posezení u kavárny. Jak vyplývá z analýz, k příznivému klimatu velice přispívá okolní zeleň.

Zpevněnou plochou je veden řez, který je znázorněn na výkrese č. 6 ve výkresové části.

5.3.2.1 Kolonáda

Ve studii je počítáno s obnovou kolonády, která byla v polovině třicátých let zbořena. Tato stavba odcloní silnici v oblasti centrální části parku. Kolonáda bude polootevřenou stavbou se sloupovým. Na straně nejbližší k silnici a na straně u schodiště budou nosné zdi tloušťky kolem 30 cm. Na druhé straně bude stavba nesena kulatými sloupy o průměru kolem 20 cm. Vzorem pro kolonádu bude původní kolonáda z 19. století (viz. Obr. 5.4). Vnější rozměry stavby budou 30 x 6 x 6 m (d x š x v). Rastr budovy je tedy spojen s šesti metry a opakuje se v některých prvcích protilehlé stávající budovy. Tento rastr je také přenesen do prostoru před kolonádou, a to do řady alejových stromů. Také dlažba by měla rastr respektovat.

Obr. 5.4 Původní kolonáda z 19. stol. (galerie.laznekyselka.org)

5.3.2.2 Dlažba 1

Dlažba tvořící zpevněnou plochu je navrhována v neutrální světle šedé barvě s povrchem melír. Dlažba bude čtvercová s rozměry jedné dlaždice 50x50 cm. Bude položena tak, aby respektovala stavbu kolonády, do které bude volně přecházet. To znamená, budou-li sloupy kolonády od sebe vzdáleny 6 m, bude mezi nimi umístěno 12 dlaždic.

Dlaždice s melírovým povrchem budou tvořit lehce proměnlivou plochu. Obrubník bude vhodně zvolen v závislosti na dlažbě, nejlépe však v podobě kovového pásu, který bude

zcela zapuštěn do terénu. Dlažba tak bude volně přecházet v trávník bez výškové změny. V místech, kde dlažba přechází v asfalt nebo jinou dlažbu nebude obrubník. Plochy budou přecházet volně bez obruby. Výjimku tvoří přechod v travnaté plochy pod alejí. Ty budou mírně nad terénem . (viz Obr. 5.6)

Dlaždice budou podle tloušťky umístěny na vhodný základ a to na urovnaný štěrk (bude postupováno podle doporučení výrobce dlažby). Do spár mezi dlaždicemi bude po položení dlažby zapraven písek vhodného odstínu vůči dlažbě. K šedé barvě dlaždic bude nejvhodnější bílý křemičitý písek.

5.3.2.3 Plocha s altánem

V západní části parku je dřevěný altán, který dříve sloužil k odpočinku lázeňských hostů. V současné době je však z důvodu vzrostlé zeleně na velice stinném místě, s výhledem do silnice. V návrhu je ponechán, ale výhled z něj je stále podobný. Pro zpříjemnění výhledu byla protažena travnatá plocha a pro keřový porost byly vybrány druhy kvetoucích keřů. Jejich sortiment je však omezen z důvodu stinného stanoviště.

Plocha s altánem tedy bude jakousi klidovou částí parku, kde se pravděpodobně nebude zdržovat příliš mnoho návštěvníků. Samotný pohled do těchto míst může vyvolat myšlenku klidného posezení v altánu. V horkých letních dnech se altán naopak může stát vyhledávaným stinným místem.

5.3.2.4 Treláž

Treláž je dominantou na ose. Nosným prvkem budou sloupky, které budou vystavěny ve stejném stylu jako kolonáda. Také bude dodržen rastr prostoru. Mezi sloupky bude vzdušná kovová konstrukce pro popínavé rostliny. Prostor treláže bude vydlážděn Dlažbou 1. V tomto prostoru bude také umístěno několik laviček.

Za celou touto konstrukcí bude zeď, která bude volným pokračováním zdi kolonády, Tato zeď bude plnit funkci odhlučnění silnice. Zeď bude od treláže vzdálena tak, aby bylo umožněno růstu popínavých rostlin, které následně svým růstem zeď pohledově zakryjí.

5.3.2.5 Most přes potok

V oblasti pod Mattoniho vodopádem dochází ke křížení pěší cesty a potoku. V tomto místě je nutné umístit jednoduchý most. Ten bude dřevěný a téměř rovný. Bude jen lehce vyboulený. Zábradlí bude řešeno podle historické fotografie z parku. (viz Příloha 6)

Most bude asi 1,5 m široký a dlouhý asi 2 metry. Tento most povede přes potok a zároveň bude mostem ze zpevněné části parku do volné travnaté části.

5.3.3 Volná zelená plocha

Volná zelená plocha je převážně tvořena trávníkem. Tím prochází oválná cesta spojující významné body. Dominantou prostoru je jezírko u kterého je nově vybudované pítka s minerální kyselkou. Další dominantou je socha Heinricha von Mattoniho. Tyto významné prvky jsou spojeny dlážděnou cestou. Ta je na lemována jednořadou alejí, která tvoří osu parku. Mezery mezi stromy umožňují výhled na barieru u silnice, která je tvořena kvetoucími keři. Vzrostlé lípy na konci parku jsou ponechány a spolu se stavbou Jindřichova dvora park opticky uzavírají.

5.3.3.1 Jezírko s pítkem

Jezírko je dominantním středovým prvkem parku. Je betonové a dříve byl jeho součástí vodotrysk, který měl být zpodobněním Karlovarského Vřídla. Tento prvek je však v návrhu odstraněn. Jelikož je jezírko vybetonované s velkým přesahem do trávníku, bude nutné beton vybourat a na stejném místě vybudovat nový, vhodnější vodní prvek. Tím se také plocha jezírka zmenší. Naopak okolní plocha se zvětší. Zároveň tak bude umožněno vyústění potoka do jezírka. Nové pítka bude posunuto podle polohy a tvaru nového jezírka. Jezírko bude mít hloubku kolem 40 cm.

Prostor kolem pítka je v návrhu vydlážděn do kruhového tvaru. Ten se v parku několikrát opakuje v podobě půlkruhového vedení cest či zakončení pásu aleje.

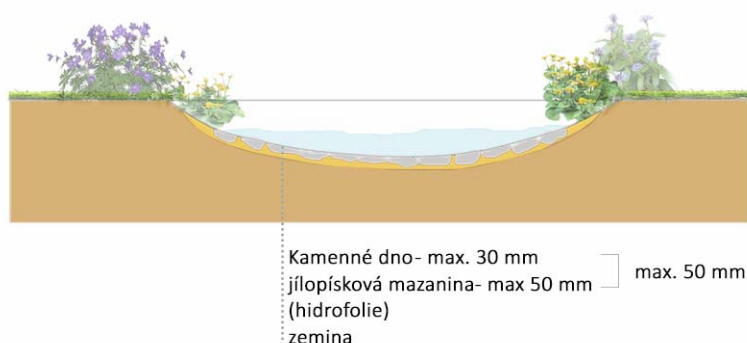
Prostor kolem jezírka je doplněn dvěma solitérami v podobě kvetoucích keřů.

5.3.3.2 Potok

Potok je nově vzniklým prvkem. Navazuje na Mattoniho vodopád a pokračuje travnatou částí parku až k jezírku. Z jezírka je dále voda odváděna podzemním kanálem do řeky Ohře. Jelikož je množství vody omezeno na minerální vodu vytékající ve stráni v jeskyni, bude profil potoka mělký. Příčný profil potoka je znázorněn na Obr. 5.5. Znázorněný profil je pouze ilustrační. Podle sklonu terénu bude vymezen podélný profil.

Potok bude volně osázen vlhkomilnými druhy, které se budou volně rozrůstat. Vegetace potoka tak bude tvořit přírodní porost v okolní upravované ploše. Potok tak bude

představovat tok přírody z extenzivní, přírodní části parku do části reprezentativní a upravované.

Obr. 5.5 Profil potoka. Dno bude tvořeno plochými kameny o tl. do 30 mm, které budou usazeny v jílopískové mazanině. Kameny s mazaninou budou mít mocnost max. 50 mm. Pod mazaninou bude umístěna hydrofolie zabraňující průsaku do zeminy.

5.3.3.3 Mattoniho socha

Socha je umístěna v zářezu do terénu, ve kterém jsou hustě vysázeny jehličnany. Ty tak tvoří tmavé pozadí pro sochu. Zářez do terénu tvoří kamenná skalka, která je v návrhu částečně osázena. Také tento prostor bude nově vydlážděn.

5.3.3.4 Cestní síť

Jak již bylo výše popsáno, cestní síť travnaté části je tvořena cestou do oválu, která volně prochází do zpevněné části parku. Tato cesta je vydlážděna podobným typem dlažby jako dlažba 1, avšak jsou zvoleny menší dlaždice, a to v maximálních rozměrech 20x20 cm. Barva dlažby 2 má pískový nádech a je taktéž s povrchem melír. Jelikož je dlažba drobnější, není potřeba dodržovat daný rastr. Pokládka dlažby však musí respektovat hlavní osu parku, ke které budou dlaždice orientovány.

V místě, kde na sebe obě dlažby navazují, nebude žádná obruba. Podle technologického postupu je možné obě dlažby oddělit kovovou obručí. Ta však nebude po dokončení patrná. Přejechod dlažby a trávníku bude jako u dlažby 1 vyřešen pomocí kovové obruby.

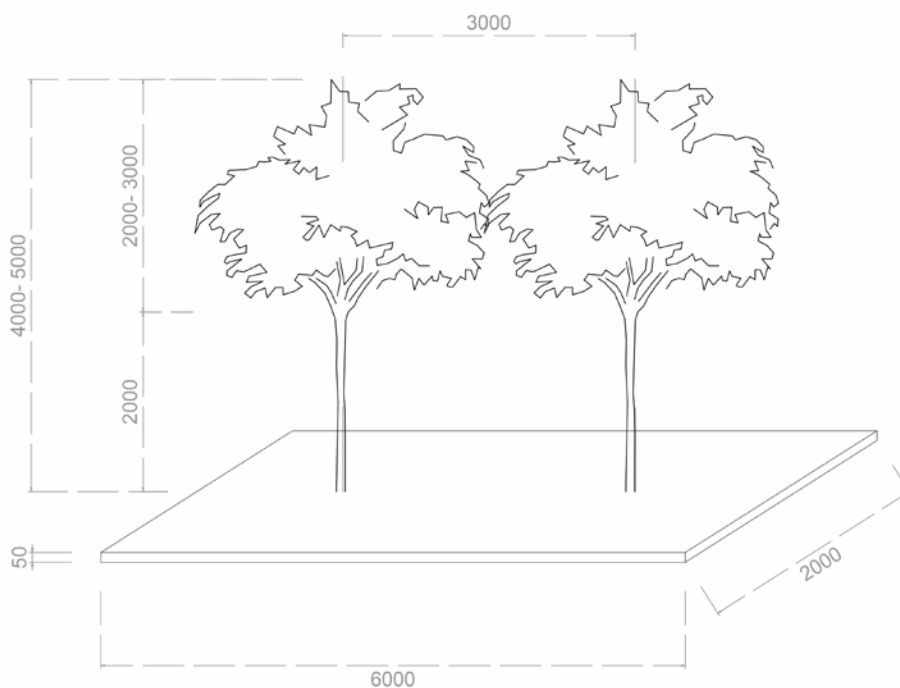
5.3.4 Alej

Alej je samostatným prvkem, jelikož propojuje obě části parku. Budou zvoleny dřeviny odpovídající svým habitem danému prostoru.

Alej je tvořena vždy dvojicí stromů, které jsou od sebe vzdáleny 3 m. V travnaté části jsou dřeviny vysazeny přímo do trávniku. Na dlážděné ploše jsou dřeviny vysazovány do travnatých obdélníků o rozměrech 6x2 m (viz Obr. 5.6). Jednotlivé obdélníky respektují hlavní osu a jsou od sebe navzájem vzdáleny 3 m. Tyto mezery jsou navrženy aby byl možný průchod od kolonády ke kavárně. Jednotlivé rozměry jsou odrazem rastru kolonády.

Alej je na dvou místech přerušena. Jedním takovým místem je osa schodiště. Toto původní schodiště bylo v návrhu zachováno, avšak nepočítá se s jeho častým využíváním. Přesto by jeho osa měla být zachována jako průchozí. Další přerušení je na již několikrát zmíněné ose od Ottovi kolonády. Zde je alej přerušena z důvodu zachování průhledu.

Dvojice stromů jako jednotka aleje je ponechána také v travnaté části. Alej je tak jednotná a rastr šesti metrů prostupuje i do této části parku. Zároveň je umožněno průhledům na keřovou bariéru, pro kterou jsou navrženy kvetoucí i jinak atraktivní keře.

Obr. 5.6 Travnatý blok aleje ve vydlážděném prostoru. Alejové stromy budou růst na travnatém bloku, který bude vyvýšen nad terén dlažby o 50 mm. Těchto bloků bude v dlažbě umístěno 5.

5.4 Řešení vegetace v návrhu

Součástí parku je extenzivní svah, který je zaplněn vzrostlými dřevinami. Jelikož je tato plocha zarostlá vegetací, intenzivní plocha může být volným prostorem.

Některé vzrostlé dřeviny, převážně lípy, se nachází také na řešené ploše. Ty jsou zde ponechány. Jak vyplývá z konceptu (výkres č. 3), jedinými odstraněnými stromy je dvouřadá alej tvarovaných lip. Ta je však v návrhu nahrazena novou alejí prostupující celý park.

Navrhovaná vegetace zahrnuje převážně výsadbu dřevin. Trvalky jsou umístěny pouze při toku potoka a na začátek svahu extenzivní části. Tabulka vysazovaných rostlin je zařazena do výkresové části jako tabulka č. 3 k výkresu č. 7.

Ilustrativní obrázky rostlin viz. Příloha 4

5.4.1 Popis jednotlivých prvků zeleně

Část řešeného území je zastíněna vzrostlou vegetací. Zároveň se nachází na severozápadním svahu. Při výběru sortimentu tedy musí být tato kritéria zohledněna.

Park je z hlediska vegetace navržen jako bezúdržbový. Proto zde nejsou navrženy letničkové ani trvalkové okrasné záhony. Sortiment rostlin je vybrán tak, aby byl atraktivní květem či okrasnými plody. Zároveň byly vybrány druhy, které svou funkci plní především během lázeňské sezóny. Kvetoucí druhy byly vybrány v odstínech od bílé a růžové po modrou až fialovou. Pouze některé druhy budou kvést žlutě.

Poloha parku je chráněná avšak v chladnější oblasti. Z tohoto důvodu může být kvetení některých druhů zpožděno oproti údajům v tabulkách.

5.4.1.1 Keřová bariéra v západní části

Tento keřový porost je tvořen převážně keři a to *Lonicera tatarica* a *Physocarpus opulifolius*, které snesou přistínění, které v této části parku je. Stinná část volně přechází ve slunný prostor, proto je v této části porost obohacen o kvetoucí šeříky (*Syringa vulgaris*). Ty se v době květu stávají dominantou tohoto porostu.

5.4.1.2 Keřová bariéra v travnaté části

Tento porost je většinu dne na slunci. Je proto vybrán kvetoucí sortiment. (viz tabulka č. 3 k výkresu č. 7). Tato zelená bariéra kvete od května do srpna. Kvetení je zakončeno zlatavě kvetoucím podrostem třezalky kalíškaté (*Hypericum calycinum*). Celoroční působnost tohoto porostu zajišťuje hlohyně (*Pyracantha*), která je stálezelená a tvoří velké množství nápadně oranžových plodů. V zimním období je podpořena výraznou barvou kůry svídy (*Cornus alba*), která je do porostu taktéž zapojena. Dalšími druhy v porostu je ruj vlasatá (*Cotinus coggygria*), lonicera (*Lonicera tatarica*), tavola (*Physocarpus opulifolius*), nebo šeřík (*Syringa vulgaris*).

5.4.1.3 Alej

Pro alej byl zvolen druh moruše bílá (*Morus alba* 'Macrophylla'), která dorůstá výšky až 5 m a šíře koruny se pohybuje kolem 3-4 m. Květ má nevýrazný avšak okrasná je svými plody a velkými listy. Snáší městské prostředí. Díky rozložitě deštníkovité koruně je vhodná pro řešenou alej. Moruše je mrazuvzdorná a snáší řez. (Svaz školkařů, 2003)

5.4.1.4 Solitéry u jezírka

Jako solitérní druhy k jezírku byly vybrány kaliny (*Viburnum carlesii* a *Viburnum plicatum* 'Mariesii'), které budou doplněny o šeřík malý (*Syringa mayerii* 'Palibin'). Všechny tyto druhy dorůstají maximálně 2 m, spíše do 1,5 m. Dva z těchto druhů jsou v době květu vonné. Všechny druhy jsou ozdobné květem. Lonicery jsou zároveň ozdobné také svým plodenstvím.

5.4.1.5 Popínavé rostliny

Kratší nosná zeď nové kolonády je orientována na jihozápad. Může tak být využita pro popínavé rostliny. Do těchto míst byl zvolen zimolez (*Lonicera x heckrottii*). Ten kvete v době lázeňské sezóny, tedy v době od června do srpna. Lonicera potřebuje oporu pro pnutí, bude tedy nutné stěnu kolonády opatřit lehkou konstrukcí, která bude poté rostlinou zakryta. (viz. Příloha 6)

Další popínavé rostliny budou použity na treláž na výhledové ose. Zde budou použity akébie (*Akebia quinata*) a vistárie (*Wisteria sinensis*). Ty se budou pnout po konstrukci treláže.

5.4.1.6 Vegetace potoka

Parkem protéká slabě alkalická železitá minerální voda, která je také bohatá na CO₂. Podle současného porostu je patrné, že složení této kyselky neovlivňuje růst okolních rostlin. Přimo u potoka se můžeme setkat například s kapradinami, travinami a některými plevelnými druhy bylin. Přesto i toto musí být při výběru rostlin zohledněno. Před výsadbou je nutné vybrané rostliny v daných podmínkách vyzkoušet. Minerální voda by však vybraným rostlinám neměla škodit.

Porost podél potoka budou tvořit blatouch (*Caltha palustris*), chrpa (*Centaurea montana*) a kakost (*Geranium*).

5.4.1.7 Vegetace okolí vodopádu

Okolí vodopádu bude lehce osázeno. Dominantou bude několik kusů bohyšky (*Hosta*). Ve spodní části bude výsadba blatouchu (*Caltha palustris*). Bude zde ponecháno pár kusů kapradin, které zde samovolně rostou.

5.4.1.8 Trvalky ve stráni

Pro plynulejší přechod intenzivní části v část extenzivní je navržena výsadba trvalek na zlom svahu. Jsou zde vysazeny druhy použité i pro porost u potoka a to chrpa (*Centaurea montana*) a kakost (*Geranium*). Tato výsadba je doplněna o čemeřice (*Heleborus niger*), které kvetou v zimním období a časně z jara. Aby byl porost celé plochy vyvážen je i zde použita žlutě kvetoucí třezalka (*Hypericum calycinum*).

5.4.1.9 Vegetace extenzivní části

V příloze č. 3 je zpracována tabulka druhů rostlin, které by se daly využít pro obohacení v extenzivní části. Tyto druhy jsou vhodné do stínu, který v této části parku převládá. Výsadbě v extenzivní části se tato práce více nevěnuje.

Z předchozího vyplývá, že je porost tvořen převážně listnatými opadavými druhy. V návrhu je počítáno se sezónní návštěvností. V zimních obdobích, kdy opadaný porost nebude tvořit bariéru zde bude počet návštěvníků omezen n anávštěvníky, kteří si do parku chodí pravidelně stáčet minerální vodu.

5.5 Mobiliář

Rozmístění mobiliáře je zakresleno na výkrese č. 9.

Mobiliář zahrnuje vybavení parku, jako jsou lavičky, odpadkové koše, osvětlení, nebo nábytek kavárny. Kapitola je doplněna o ilustrační fotografie (viz. Příloha 5). Jsou vybrány dvě varianty laviček, osvětlení i odpadkových košů. Varianta keramického odpadkového koše je vybrána pro extenzivní část parku.

Osvětlení pro nasvícení jednotlivých prvků není v návrhu zakresleno. Bude umístěno tak, aby nebylo při pohledu parné. Bude jím nasvícen vodopád, jezírko a socha Mattoniho. Případně může být použito pro nasvícení kolonády či pergoly.

5.6 Ekonomické zhodnocení

Pro studii byl vypracován orientační rozpočet. Ceny za jednotlivé položky jsou stanoveny odborným odhadem, ceny za rostliny jsou uvedeny jako průměrné ceny pořízení. Celkové ceny jsou vypočteny pro prvky v parku, mobiliář a rostliny. U rostlin je zvlášť stanovena cena výsadby. Nejdražší položkou rozpočtu je dlažba. Součet cen zpevněných ploch činí 1 180 000 Kč z celkové částky kolem **1 830 417 Kč**.

prvky parku	mj	Kč/mj	cca Kč	
Jezírko	m2	5200	13 000	
Potok	m2	2500	13 750	
dlažba (s pokládkou)	dlažba 1	m2	616	924 000
	dlažba 2	m2	320	96 000
	štěrk (0-4)	t	165	43 296
	štěrk (0-32)	t	175	117 600
Pergola	ks		40 000	
Treláže – nerezové lankové systémy	ks		6 000	

prvky celkem

1 253 646

Mobiliář	ks	Kč/ks	Kč/ druh
Lavička 1 (Schönbrunn)	30	3290	98 700
Odpadkový koš drátěný	6	2690	16 140
Odpadkový koš keram.	3	2790	8 370
Lampové osvětlení	12	4660	55 920
osvětlení prvků	8	864	6 912
Spezi ratanový nábytek (kavárna)	7	5499	38 493
mobiliář celkem			224 535

Rostliny		ks	Kč/ks	Kč/ druh
Druh (latinsky)	Druh (český název)			
<i>Cornus alba</i> 'Sibirica'	svída bílá	13	57	741
<i>Cotinus coggygria</i> 'Royal Purple'	ruj vlasatá červenolistá	3	120	360
<i>Hypericum calycinum</i>	třezalka kalíškatá	14	54	756
<i>Lonicera tatarica</i>	zimolez tatarský	18	35	630
<i>Physocarpus opulifolius</i> 'Luteus'	tavola kalinolistá nažloutlá	11	35	385
<i>Pyracantha</i> 'Orange Glow'	hlohyně oranžově červená	14	61	854
<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	6	37	222
<i>Syringa mayerii</i> 'Palibin'	šeřík Mayerův malý	1	252	252
<i>Viburnum carlesii</i>	kalina Carlesiova	1	171	171
<i>Viburnum plicatum</i> 'Mariesii'	kalina japonská Mariesova	1	153	153
<i>Morus alba</i> 'Macrophylla'	moruše bílá	20	2300	46 000
<i>Akebia quinata</i>	akébie pětičetná	1	250	250
<i>Lonicera x heckrottii</i>	zimolez Heckrottův	2	65	130
<i>Wisteria sinensis</i>	vistárie čínská	1	120	120
<i>Caltha palustris</i>	blatouch bahenní	36	25	900
<i>Caltha palustris</i> var. <i>Alba</i>	blatouch bahenní	24	30	720
<i>Centaurea montana</i>	chrpa horská	16	40	640
<i>Geranium psilostemon</i>	kakost	8	39	312
<i>Geranium sylvaticum</i> 'Mayflower'	kakost	12	35	420
<i>Heleborus niger</i>	čemeřice	11	50	550
<i>Hosta sieboldiana</i> 'Elegans'	bohyška	6	120	720
celková cena za rostliny				55 286

Výsadba	mj	Kč/mj	cca Kč
stromy (dodávka, výsadba, výměna půdy, kotvení, přihnojení)	ks	4000	80 000
keře (založení záhonu, výměna půdy, výsadba, přihnojení)	m2	400	32 000
Trvalky (založení záhonu, výměna půdy, výsadba, přihnojení)	m2	330	4 950
Trávník parterový založený výsevem	m2	100	180 000

výsadby celkem **296 950**

ORIENTAČNÍ CENA

1 830 417

6 Diskuze

Podle Burachoviče a Zemana (2012) Spadají počátky lázeňství v Kyselce do roku 1829. Maximální úsilí bylo věnováno především péči o prameny, neboť bez pramenů by věhlas Kyselky zanikl. Také podle Pořísky (1956) je přítomnost přírodního léčebného zdroje jedním z nejdůležitějších předpokladů pro vznik lázní a lázeňského parku.

Poříska (1956) dále píše, že používání přírodních zdrojů k léčebným účelům je staré jako lidstvo samo. Otruba (2002) K tomu dodává, že: „Důvodem, proč jsou lázně a lázeňství, bylo poznání, že určité části přírody, její "produkty", mají blahodárný vliv na pocity a zdraví člověka.“

Lázeňský park by podle Pořísky (1956) měl být nejen střediskem účinné léčby, ale i místem příjemného pobytu a odpočinku. Základními komponenty při výstavbě lázeňského místa jsou klimatické podmínky, ochrana klimatu a jeho zlepšování. Je nutno si uvědomit, že význam klimatických podmínek nemá svoji platnost pouze u lázní klimatických. Klimatické podmínky jsou stejně důležité i v lázních, kde se využívá převážně přírodních zdrojů. Poříska (1956, Otruba (2002) a Mareček (1992) se shodují, že na příznivé klimatické podmínky má zásadní vliv množství zeleně. Mareček (1992) dodává: „Konkrétní mikroklimaticko-hygienická funkčnost... spočívá především v jeho vlivu na teplotu a vlhkost ovzduší, v ovlivňování proudění vzduchu, v protiprašné a protihlukové působnosti...“

Podle Otruby (2002) lázeňský park vzniká kombinací dřevin a trávníků, které nabízejí klid a pohodu, intimitu i společnost. Jsou pojednány jednoduše, ale velkoryse. Mohou tak nenápadně přecházet do volné krajiny, čehož je využito v projektu. Tyto parky jsou součástí léčebného či rehabilitačního procesu. Cesty by tak i zde měly být jednoduché a pohodlné. Co se týká taxonomické skladby, měly by převažovat domácí druhy. Keřové patro je často omezeno pouze na odclonění rušivých vlivů. V projektu je zezeň využita k odclonění rušivé silnice. V parku nesmí chybět dostatek odpočívadel, vyhlídek, přístřešků a mobiliáře. Wehrhahn (2009) doplňuje, že lázeňský park může v letních měsících sloužit i jako prostor pro koncerty. Odpočinek lázeňských hostů je tak obohacen o kulturní požitek. Taylor (1952) píše, že v prostoru parku je důležité střídání barev a textur.

Pokud jde o architektonické doplňky parku, Werhahn píše, že budovy sloužící pro koncert či divadlo, které jsou součástí parku, by měly tento park doplňovat a respektovat jeho styl. Velká okna, sahající od podlahy ke stropu, poskytují cenný výhled do parku a

propojují tak zeleň s architekturou. Navrhovaná kolonáda je proto z poloviny otevřená do parku a přechází tak volně do okolního prostoru.

O kompozici prostoru píše Mareček (1992). „Určitý výběr a uspořádání prvků- např. tvarů, ploch, čar, barev a podob., na základě kterého vznikne jednotně působící celek, nazýváme kompozicí* čili skladbou. Kompozice jako kvalitativně nový obraz tedy vzniká ve chvíli, kdy se nám podaří dané, víceméně rozmanité skladebné prvky spojit v jednotně působící celek... Zahradní partie bez tmelících kompozičních principů může sice být v některých jednotlivostech zajímavá, např. jako sbírka krásných rostlin či soubor nápadných barev a podob., ale celkově málo působivá, protože postrádá tento jednotící, tedy kompoziční výtvarný záměr a myšlenku.“

Propojit lze také architekturu se zelení čehož bylo dosaženo při revitalizaci parku v Luhačovicích, kde alej červenolistých buků navazuje na lázeňskou kolonádu a tvoří tak jakousi přírodní kolonádu. (lazneluhacovice.cz) Také park v Kyselce je navržen tak, aby se jednotlivé prvky navzájem propojovaly. Spojujícím prvkem je zde jak vyplývá ze studie jednořadá alej. Ve studii byly dále uplatněny principy opakování, dominant, barevnosti a kontrastu, o kterých taktéž Mareček (1992) píše.

Navrhovaný park v Kyselce má podobnost s parkem v Alžbětíných lázní. Jediné co se zde z lázní dochovalo jsou prameny a zpustlý lázeňský park. Členové občanského sdružení v roce 2008 zrekonstruovali minerální prameny a upravily jejich okolí. Cílem projektu bylo obnovit bývalý lázeňský park, revitalizovat zeleň a přivést do parku nový život. (Nadace VIA, 2008)

7 Závěr

Cílem práce bylo získat údaje o historickém vývoji řešeného parku. Toho je docíleno především v literární rešerši. Ta pojednává o historickém vývoji lázní Kyselka a to od dob prvního osídlení až po vznik světoznámých lázní. Jednotlivě je popsán vývoj architektury, parků a promenád i lázeňství jako takového.

Hlavním cílem práce bylo navrhnout studii pro obnovu lázeňského parku v Kyselce. Toho bylo docíleno v druhé části práce. Studie vychází ze zásad tvorby lázeňského parku, které byly zpracovány v literární rešerši. Dalšími podklady pro studii byly analýzy území zpracované z hlediska širších vztahů a návaznosti na okolí, historického vývoje, přírodních podmínek a současného stavu. Vyhodnocené analýzy byly následně použity pro návrh studie. Podkladem pro návrh studie byly také výkresy současného stavu a inventarizace, které byly vytvořeny na základě terénního průzkumu. Studie je popsána v textové části a doplněna návrhem výsadby. Práce je doplněna fotodokumentací, tabulkami a orientačním rozpočtem.

8 Seznam literatury

Publikace a články v seriálových tištěných publikacích:

Burachovič, S., Zeman, L., 2012, Hvězdné nebe nad Kyselkou, Slavní architekti a stavitelé v lázních Kyselka, Gava s.r.o., Karlovy Vary, 73 s., ISBN- 9788090496019

Drábek, K., 2008, Naučné stezky a trasy III., Karlovarský a Plzeňský kraj, Dokořán, Praha, 243 s., ISBN: 978 - 80 - 7363 - 167 - 3.

Culek, M., Buček, A., Grulich, V., Hartl, P., Hrabica, A., Kocián, J., Kyjovský, Š., Lacina, J., 2005, Biogeografické členění české republiky II. díl, Praha, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 589 s., ISBN: 80- 86064- 82- 4

Fugman, H., 2000, Der Kurpark in Bad Saarow, Garten+ Landschaft, 110 (2), 20-21.

Krejčí, E., 2004, Lázeňské lesy Karlovy Vary na prahu třetího tisíciletí, Lázeňské a rekreační lesy, sborník přednášek z celostátního semináře konaného dne 23.9.2004 v Karlových Varech, s 6-11, ISBN: 80-02-01617-3.

Koblížek, J., 2006, Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků, Sursum Tišnov, ISBN: 80- 7323- 117- 4

Mattison, N., 2008, Where there´s muck. Green space from brownfield: transforming a former coal mine, Green Places, 46, 14-17.

Machovec, J., 1982, Sadovnická dendrologie, VŠZ Brno, 246 s.

Mareček, J., 1992, Zahrada, Noris, Praha, 304 s., ISBN: 80-900908-1-8

Neuhäuslová, Z., Blažková, D., Grulich, V., Husová, M., Chytrý, M., Jeník, J., Jirásek, J., Kolbek, J., Kropáč, Z., Ložek, V., Moravec, J., Prach, K., Rybníček, K., Rybníčková, E., Sádlo, J., 1998, Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky: Textová část, Academia Praha, 341 s., ISBN: 80 - 200 - 0687 - 7.

Otruba, I., 2002, Zahradní architektura, tvorba zahrad a parků, ERA, Šlapanice, 357 s., ISBN: 80 - 86517 - 13 - 6

Öttl, H., 2005, Grüne Streicheleinheiten für den Kurgast. Viel Grün für die ganzheitliche Genesung in Bad Füssing. Stadt und Grün, 54 (7), 33-37.

Poříška, O., 1959, Lázeňská místa, Specifické otázky a metody práce při územně plánovací přípravě jejich výstavby, VÚVA, Praha, 272 s.

Supuka, J., Vreštiak, P., 1984, Základy tvorby parkových lesů a iných rekreačně využívaných lesů, Veda, Bratislava, 226 s.

Svaz školkařů ČR, 2003, Seznam doporučených odrůd rostlin, Průhonice, Svaz školkařů České republiky, ISBN: 80-239-1198-8 (v knize neuvedeno:brož.)

Šonský, V., Štencl, V., Souček, D., 1983, Architektonické úpravy veřejných prostranství, SNTL, Praha, 170 s.

Taylor, G. C., 1952, The Modern Garden, Country Life, London, 224 s., ISBN-10: 1447436628

Tränkner, C., Der park als Heilmittel, Garten+ Landschaft, 102 (12), 31-34

Doležalová, D., Eliášová, B., Ezechel, M., Hladíková, L., Jebavý, M., Kunt, M., Merunková, I., Vacek, O., Vonešová, V., Zamrzlová, I., 2014, Tvorba krajiny, Česká zemědělská univerzita v Praze, Katedra zahradní a krajinné architektury, Praha, 182 s., ISBN: 978- 80- 213- 2462- 6

Vráblík, P., 2009, Regenerace brownfieldů v modelové oblasti podkrušnohoří a možnost jejich revitalizace, UJEP, Ústí nad Labem, 97 s., ISBN: 978 - 80 - 7414 - 197 - 3

Wehrhahn, G., 2009, Cieplice/Bad Warmburnn. Die Entwicklung des Kurparks und der Kuranlagen., Stadt und Grün, 59 (12), 45-51.

Internetové zdroje (články):

Anon (e), Klasifikace krajín [dokument pdf online], Přírodovědecká fakulta UP v Olomouci, katedra geografie, přednáška NOK [cit. 2015-01-15] Dostupné z <http://geography.upol.cz/soubory/lide/mackovcin/NOK/NOK_Typologie_krajin.pdf>

Anon (ch), Meze a limity záchrany lázní Kyselka, [online], Národní památkový ústav, 2012 [cit. 2015- 01- 12] Dostupné z <www.npu.cz/pro-odborniky/narodni-pamatkovy-ustav/tiskove-zpravy/news/10039-meze-a-limity-zachrany-lazni-kyselka>

Cibulka, J., 2005, Typologie české krajiny, Stručný výtah z projektu VaV 640/01/03 z listopadu 2005 pdf, spoluzaci.im.cz [online] LÖW a spol., s.r.o., Brno, [cit. 2015-01-15] Dostupné z <<http://spoluzaci.im.cz/document/1793/100471793-7cd.pdf>>

Matějů, J., 2010, Doupovské hory, Ochrana přírody [dokument pdf online] 14. září 2010, (4) [cit. 2015-01-15] . Dostupné z <<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/res/data/019/002360.pdf>>

mld (zkratka autora), Zpravodajství ČT, Lázně Kyselka mají další půlmilion na opravu tří zchátralých budov [online] 16.10.2013, [cit. 2015- 02-10] Dostupné z <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/246348-lazne-kyselka-maji-dalsi-pulmilion-na-opravu-tri-zchatralych-budov/>>

Rozmanová, N., 2006, (Aktualizace červen 2013) Principy a pravidla územního plánování, Kapitola C- Funkční složky, C.4 Občanské vybavení [dokument pdf online] Ústav územního rozvoje, Brno, Zveřejněno 6.12. 2006 [cit. 2015-02-10] Dostupné z <<http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaC/C4-2012.pdf>>

Internetové zdroje (internetové stránky)

Anon (a), Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce, SISPO [online]. Holovousy 2004 - 2015 [cit. 2014-08-12]. Dostupné z <<http://www.ovocnarska-unie.cz/sispo/?str=klima-mapa>>

Anon (b), Zachraňte lázně Kyselka! Boj za záchranu Mattoniho lázní Kyselka. Lidé Mattonce zdarma rekultivují pozemky, ASORKD [online] 04. 06. 2013, [cit. 2015- 02- 10] Dostupné z <<http://www.zachranite-lazne-kyselka.cz/cz/aktuality/lide-mattonce-zdarma-rekultivuji-pozemky-254>>

Divíšek, J., Culek, M., Jiroušek, M., Biogeografie, Multimediální výuková příručka [online], Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita, 2010 [cit. 2015-01-15] Dostupné z <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/prif/ps10/biogeogr/web/index_book_5-3.html>

Lázně Luhačovice, Lázně Luhačovice akciová společnost, Obnova zeleně v lázeňském parku Luhačovice [online], 2015, [cit. 2015- 03- 29], Dostupné z <<http://lazneluhacovice.cz/obnova-zelene.php>>

Nadace VIA, Podpořené projekty, Revitalizace bývalého lázeňského parku [online], o.s. Obnova obce Prameny, 2008, [cit. 2015- 03-29], Dostupné z <<http://www.nadacevia.cz/cz/granty-a-podpora/podporene-projekty/revitalizace-byvaleho-lazenskeho-parku>>

Obec Kyselka, oficiální stránky [online] Obec Kyselka, aktualizace 26. ledna 2015 [cit. 2015-01-27] Dostupné z <<http://www.obeckyselka.cz/zkladn%C3%AD%20%C3%BAdaje.htm>>

Slavík, V., Charakteristika Karlovarského kraje, [online]. Krajské vojenské velitelství Karlovy Vary, 2007, [cit. 2014-11-10] Dostupné z <http://www.kvv-karlovyvary.army.cz/htm/0_4.html>

Vyčichlo, J., Památky a příroda Karlovarska: Regionální internetová topografická encyklopedie Karlovarského kraje, Doupovské hory, [online], 2009- 2014 [cit. 2015-02-05] Dostupné z <<http://www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/doupovske-hory/>>

Legislativní dokumenty:

ČR, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), § 8, dostupné také z <<http://eagri.cz/public/web/uhul/legislativa/100051767.html>>

ČR, Sbírka zákonů Ročník 2010, částka 113, **vyhláška č. 308/2010 Sb.**, o stanovení ochranných pásem zdrojů přírodních minerálních vod a přírodních léčivých zdrojů v Kyselce a vymezení konkrétních ochranných opatření., ze dne 26.října 2010

Internetové aplikace:

Anon (c), MapoMat (0.2.26) [aplikace] Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2012, Praha [cit. 2015-01-15], Dostupné z <<http://mapy.nature.cz>>

Anon (d), Národní Geoportal INSPIRE, mapy [aplikace], CENIA, 2010 [cit. 2015-01-15], Dostupné z <<http://geoportal.gov.cz/web/guest/map>>

Anon (f), eKatalog BPEJ [aplikace], Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, 2015 [cit. 2015-02-10], dostupné z <<http://bpej.vumop.cz/54178>>

Anon (g), Nahlížení do katastru nemovitostí, verze: 5.1.0 build 4 [aplikace], Český úřad zeměměřický a katastrální, Praha 8 [cit. 2015- 02- 15] dostupné z <nahlizeniidokn.cuzk.cz>

Anon (h), Ústřední archiv zeměměřičství a katastru [aplikace], Český úřad zeměměřický a katastrální, Praha 8, 2012, [cit. 2015- 02- 23] Dostupné z < <http://archivnimapy.cuzk.cz/>>

Bokr, P. (autor aplikace), Česká geologická služba: Lokalizační aplikace, verze 2.0 [aplikace] Česká geologická služba, 1999, [cit. 2015-01-27] Dostupné z <http://www.geology.cz/app/ciselniky/lokalizace/index.php?start_y=840400&start_x=1009400>

Deneb, B. B., Národní registr pramenů a studánek, Ottův pramen (1901) [aplikace] 21. 09. 2009 (aktualizace 04. 06. 2014) [cit. 2015- 02- 10] dostupné z <<http://www.estudanky.eu/1901-ottuv-pramen>>

Dušek, J., Prezentace starých mapových děl z území Čech, Moravy a Slezska, 2001-2014, [aplikace], Laboratoř geoinformatiky, Fakulta životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2015- 02- 23], Dostupné z <oldmaps.geolab.cz>

9 Seznam obrázků

Obr. 3.1 Příklad hrázděného zdiva v Kyselce (galerie.laznekyselka.org)	15
Obr. 3.2 Jindřichův dvůr (galerie.laznekyselka.org)	16
Obr. 3.3 Vilemínin dvůr- Vilemínka (vlevo) a Jindřichův dvůr (vpravo)	17
Obr. 3.4 Ottova kolonáda s parkem (galerie.laznekyselka.org).....	18
Obr. 3.5 Velká kolonáda (19. stol.) (galerie.laznekyselka.org)	19
Obr. 3.6 Ottova kolonáda (galerie.laznekyselka.org)	19
Obr. 4.1 Širší vztahy (podkladová mapa: sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz).....	32
Obr. 4.2 Müllerovo mapování (oldmaps.geolab.cz)	34
Obr. 4.3 Mapy stabilního katastru (archivnimapy.cuzk.cz).....	35
Obr. 4.4 III. vojenské mapování (oldmaps.geolab.cz).....	36
Obr. 4.5 Geologická mapa (geoportal.gov.cz).....	37
Obr. 4.6 Mapa půdních typů (geoportal.gov.cz)	38
Obr. 4.7 Krajinný pokryv 1970 (zdrojová mapa: mapy.nature.cz).....	40
Obr. 4.8 Krajinný pokryv 2012 (zdrojová mapa: mapy.nature.cz).....	40
Obr. 4.9 Geobotanická mapa (mapy.nature.cz)	42
Obr. 4.10 Mapa potencionální přirozené vegetace (mapy.nature.cz)	43
Obr. 4.11 Typologická mapa (geoportal.gov.cz)	45
Obr. 4.12 Vymezení řešené oblasti a občanská vybavenost	46
Obr. 4.13 Celkové uspořádání blízkého okolí (podkladová mapa: www.mapy.cz)	48
Obr. 4.14 Sklonitost (mapy.nature.cz)	48
Obr. 4.15 Výřez ÚP z roku 1996 (ÚP 2014 z www.obeckyselka.cz).....	49
Obr. 4.16 Výřez ÚP z roku 2014 (aktuální) (ÚP 2014 z www.obeckyselka.cz)	49
Obr. 4.17 Dopravní a technická infrastruktura (ÚP 2014 z www.obeckyselka.cz).....	50
Obr. 4.18 Vlastnické vztahy (nahlizenidokn.cuzk.cz)	51
Obr. 4.19 Parcely (nahlizenidokn.cuzk.cz).....	53
Obr. 4.20 Ochranné pásma zdrojů přírodních minerálních vod.....	55
Obr. 4.21 Pohled na park pod Ottovo kolonádou.	56
Obr. 4.22 Pohled na jezírko a Mattoniho sochu.	56
Obr. 4.23 Bývalá restaurace a dvouřadá alej.	57
Obr. 4.24 Cestní síť doprovázená kameny.....	57
Obr. 4.25 Ottova kolonáda.....	58
Obr. 4.26 Pohled od Ottovi kolonády.	59
Obr. 4.27 Mattoniho vodopád s grottou v pozadí.....	60
Obr. 4.28 Grotta.	60
Obr. 4.29 Pohled z druhého břehu.	61
Obr. 4.30 SWOT analýza pro zájmové území	65
Obr. 5.1 Původní stav grotty, kdy voda volně tekla po podlaze jeskyně. (únor 2014).....	67
Obr. 5.2 Cesta ke grottě	68
Obr. 5.3 Zpětný pohled z horní části parku.	69
Obr. 5.4 Původní kolonáda z 19. stol. (galerie.laznekyselka.org)	74
Obr. 5.5 Profil potoka..	77
Obr. 5.6 Travnatý blok aleje ve vydlážděném prostoru.....	78

10 Přílohy

Příloha 1: Významné osobnosti Kyselky

„Kromě Mattoniho se o slávu Kyselky v 19. století zasloužili četní mecenáši, umělci a vědci. Hlavní odbornou autoritou přes léčbu prameny byl věhlasný doktor Josef Löchner, autor četných studií a knih o Kyselce. Z karlovarských osobností se o rozmach Kyselky zasloužili knihtiskař Franz Franieck a lékař Rudolf Mannl." (Burachovič, Zeman, 2012)

Heinrich von Mattoni

Heinrich Kaspar Mattoni navštěvoval základní školu v Karlových Varech a později hlavní školu (Hauptschule) v Lokti. Chtěl se stát obchodníkem. Po obchodní praxi byl řadu let obchodním cestujícím. Poté se vrátil do Karlových Varů a v roce 1857 si se společníkem Fritzem Knollem pronajal v té době nerentabilní vývoz karlovarské minerální vody. Za deset let se mu podařilo její export ztrojnásobit a v roce 1867 si od hraběte Neuberga pronajal vývoz Ottova pramene v Kyselce. O šest let později od hraběte Černína Kyselku koupil. Po té co se stala firma Mattoni podnikem s exportem do celého světa byl roku 1870 Mattoni jmenován c.k. dvorním dodavatelem minerální vody. Kromě vývozu vody založil výrobu i vedlejších zřídelných produktů jako rašelinná sůl, rašelinný a železitý extrakt, zřídelné mýdlo, pastilky a další. 1892 zakoupil Mattoni v Karlových Varech dům Fregeta na Tržišti a zřídil v něm luxusní prodejnu svých produktů. V letech 1897-1898 financoval v Kyselce stavbu moderní kolonády Ottova pramene. Smrt Heinricha von Mattoniho 14. května 1910 byla pro firmu a obec Kyselku velikou ztrátou. Podnik převzali jeho synové (komerční rada Leo von Mattoni a obchodní komorní rada Heinrich von Mattoni). (Burachovič, Zeman, 2012)

Nejvyšší pocty se mu dostalo, když byl 27. října 1889 povýšen císařem Františkem Josefem I. do dědičného šlechtitelského stavu. (Burachovič, Zeman, 2012)

Med. dr. Josef Löschner (1809-1888)

Nejvýznamnější vědecký propagátor a současně i mecenáš Kyselky v 19. století. Studoval v Praze teologii, filozofii a medicínu. Doktorátu medicíny dosáhl v roce 1834. Stal se předním průkopníkem balneologie v českých zemích. V roce 1854 založil v Praze první katedru balneologie v Evropě. Většinu života působil jako univerzitní profesor. Napsal četné

spisy o minerálních vodách v Kyselce, Bílině, Karlových Varech, Kynžvartu, Teplicích a Děčíně- Podmoklech. Roku 1850 dostal Löschner Řád císaře Františka JOsefa I. za zásluhy v medicíně. Roku 1865 se stal osobním lékařem císaře a dvorním radou. V roce 1862 předsedal 37. evropskému kongresu lékařů a přírodovědců v Karlových Varech. O rok později byl vydán velký sborník přednesených referátů. Oční choroba donutila dr. Löchnera roku 1868 k odchodu do důchodu. V té době trávil většinu času na svém záměčku ve Velichově nedaleko Kyselky. Ve Velichově roku 1888 zemřel a je zde pohřben. (Burachovič, Zeman, 2012)

Wilhelm a Johann von Neuberg

Velmi důležitou roli v historii Kyselky sehráli příslušníci šlechtického rodu pánů z Neubergu pocházející z patricijské rodiny ze Saganu ve Slezsku. Odtud přesídlili do Čech. Wilhelm, rytíř von Neuberg se roku 1829 oženil s Antonií z rodiny Johana Antona Hladika, majitele panství Kysibl od roku 1810. Za držení Kyselky Wilhelmem von Neuberg došlo k velkému rozmachu zdejšího lázeňství. V roce 1859 převzal péči o Kyselku a celé panství Stružná jeho nejstarší syn Johann Anton Karl Wilhelm von Neuberg. Otec Wilhelm odešel na odpočinek na statek Údrč. Johan von Neuberg si Kyselku zamiloval a napsal o ní roku 1862 celou knihu. Byl velmi nešťastný, když jeho otec v roce 1868 prodal celé panství včetně Kyselky hraběti Heřmanu Černínovi z Chudenic a on musel své oblíbené lázně opustit. (Burachovič, Zeman, 2012)

Med. dr. Rudolf Mannl (1812-1863)

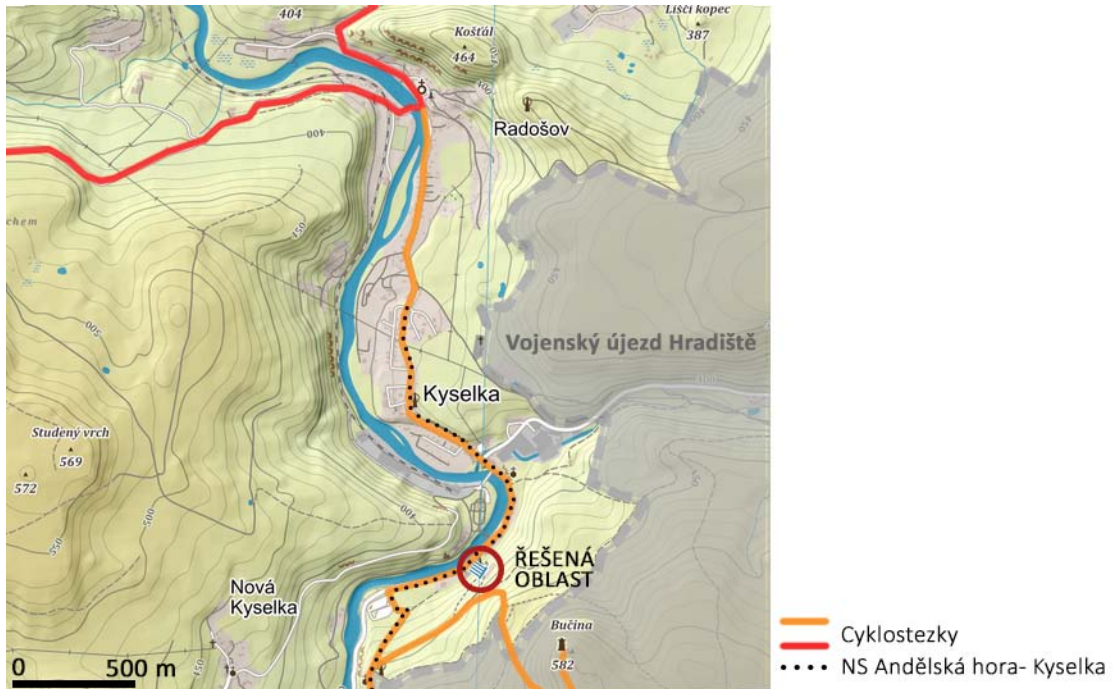
Významný karlovarský lázeňský lékař, který byl významným propagátorem a milovníkem Kyselky. Pochvalně ji velebí ve svých průvodcích po Karlových Varech. K Ottovu prameni zajížděl s hosty z celého světa. (Burachovič, Zeman, 2012)

dr. Václav Payer (1488-1537)

Tento významný lékař, ve své době osobní lékař císaře Ferdinanda, se jako první dnes známý odborník zabýval léčivými prameny v Kyselce. O ozdravných účincích minerálních vod se zmiňuje v latinsky psaném sedmidílném spise "Traktus de Termis Caroli Quarti..." (Pojednání o Varech císaře Karla Čtvrtého, ležící blíže Lokte a Jáchymova, vydané od doktora Václava Payera z Lokte.) (Burachovič, Zeman, 2012)

Příloha 2: Cyklostezky

Na obrázku jsou znázorněny cyklotrasy vedoucí Kyselkou a jejich napojení na okolí. V novém územním plánu je dále vyznačena plánovaná cyklostezka vedoucí po levém břehu řeky Ohře, která Kyselkou protéká. Dále je zde vyznačena část naučné stezky mezi Kyselkou a Andělskou horou. Řešený park je tak přímo napojen na síť turistických tras.

Příloha 3: Tabulka rostlin vhodných do extenzivní části parku

KEŘE

Latinský název	český název	velikost (m)	stanoviště*	doba květu
<i>Cornus mas</i>	dřín	4 až 7	SI- S	II- IV
<i>Euonymus europaeus</i>	brslen evropský	2 až 6	SI- S	V
<i>Hipericum calycinum</i>	třezalka kalíškatá	0,3	SI- PS	VII- VIII
<i>Lonicera tatarica</i>	zimolez tatarský	3 až 4	SI- PS	VI
<i>Physocarpus opulifolius</i>	tavola kalinolistá		SI- S	VI
<i>Rhododendron</i>	Rhododendron	dle druhu	SI- PS	dle druhu
<i>Symphoricarpos albus</i>	pámelník bílý	až 2	SI- S	VI- IX
<i>Symphoricarpos chanaultii</i>	pámelník Chenaultův	až 1	SI-S	VI- VII

POPÍNAVKY

<i>Akebia quinata</i>	akébie pětičetná	až 10	SI-PS	V
<i>Falopia aubertii</i>	opletka/ rdesno Aubertovo	8 až 15	SI- S	VII- IX
<i>Lonicera henryi</i>	zimolez Henryův	4 až 6 (8)	SI-S	VI- VII (VIII)
<i>Parthenocissusquinquefolia</i>	přísavník pětistý	10 až 15 (20)	SI-S	VII- VIII

TRVALKY

latinský název	český název	výška (cm)	stanoviště	doba květu
<i>Anemone</i>	sasanka	až 40	PS	dle druhu
<i>Anemone nemorosa</i>	sasanka	15 až 20	PS- S	IV-V
<i>Bergenia</i>	bergénie	až 40	SI-PS	dle druhu
<i>Caltha</i>	blatouch	10 až 20	PS	IV-V
<i>Convallaria</i>	konvalinka	10 až 20	PS - S	V- VI
<i>Cotula potentillina</i>	mechovec	5	SI- PS	V- VI
<i>Epipremnum alpinum</i>	škornice	až 40	PS- S	IV- V
<i>Geranium macrorrhizum</i>	kakost	30	SI- S	V- VII
<i>Heleborus</i>	čemeřice	až 40	PS- S	XII-V (<i>H. niger</i>)
<i>Heuchera</i>	dlužicha	až 60	SI- PS	dle druhu
<i>Hosta</i>	bohyška	až 60	SI-S	dle druhu
<i>Lysimachia nummularia</i>	vrbina	5	SI- PS	VI- VII
<i>Pachisandra terminalis</i>	pachisandra vrholová	10 až 30	PS- S	IV- V
<i>Saxifraga</i>	lomikámen	až 30	PS	dle druhu
<i>Vinca minor</i>	barvínek menší	10 až 15	PS- S	IV- V
<i>Waldsteinia geoides</i>	mochnička kuklíková	15 až 25	SI- PS	IV-V

* stanoviště: SI= slunce; PS= polostín; S= stín

Příloha 4: Obrazová příloha k návrhu osázení

Tato příloha obsahuje obrázky jednotlivých použitých rostlin. Rostliny jsou řazeny podle skupin, do kterých jsou v návrhu vysazovány, nebo do logických skupin podle druhu rostliny.

KEŘOVÁ BARIERA VE ZPEVNĚNÉ ČÁSTI PARKU

Physocarpus opulifolius 'Luteus'

Lonicera tatarica

Syringa vulgaris

KEŘOVÁ BARIÉRA V TRAVNANÉ ČÁSTI PARKU

Physocarpus opulifolius 'Luteus'

Lonicera tatarica

Syringa vulgaris

Cotinus coggygria

Cornus alba 'Sibirica'

Hypericum calycinum

Pyracantha 'Orange Glow'

SOLITERY U JEZÍRKA

Viburnum carlesii

Viburnum plicatum 'Mariesii'

Syringa mayerii 'Palibin'

ALEJ Z MORUŠE

Morus alba 'Macrophylla'

Morus alba 'Macrophylla'
(vyvazovaná koruna)

POPÍNAVÉ ROSTLINY

Wisteria sinensis

Lonicera x heckrottii

Akebia quinata

TRVALKY

Caltha palustris var. *Alba*

Caltha palustris

Centaurea montana

Geranium sylvaticum 'Mayflower'

Geranium psilostemon

Heleborus niger

Hosta sieboldiana 'Elegans'

Příloha 5: Mobiliář

Lavička 1

Lavička 2

Odpadkový koš keramický

Odpadkový koš drátěný (tmavý)

osvětlení

osvětlení (podobnost s původním)

světlo venkovní (pro nasvícení prvků)

Příloha 6: Technické prvky

Příklad konstrukce pro popínavé rostliny na kolonádě

Příklad dřevěného mostu přes potok

Příklad zábradlí potoka
(historická fotografie Mattoniho vodopádu)

11 Seznam příloh

Příloha 1 Významné osobnosti Kyselky.....	93
Příloha 2 Cyklostezky.....	95
Příloha 3 Tabulka rostlin vhodných do extenzivní části parku.....	96
Příloha 4 Obrazová příloha k návrhu osázení.....	97
Příloha 5 Mobiliář.....	102
Příloha 6 Technické prvky.....	103

12 Výkresová část

Výkresy jsou samostatnou přílohou v deskách mimo svázanou diplomovou práci.

Seznam Výkresů

Výkres č. 1	Inventarizace
Tabulka 1 k Výkresu č. 1	Tabulka inventarizace část A
Tabulka 2 k Výkresu č. 1	Tabulka inventarizace část B
Výkres č. 2	Současný stav
Výkres č. 3	Koncept
Výkres č. 4	Koncept intenzivní části
Výkres č. 5	Návrh- Studie
Výkres č. 6	Řez 1
Výkres č. 7	Návrh výsadby
Tabulka 3 k Výkresu č. 7	Tabulka výsadby a počtu kusů
Výkres č. 8	Řez cestou
Výkres č. 9	Návrh- mobiliář
Vizualizace 1	Pohled na Mattoniho vodopád
Vizualizace 2	Pohled na park